

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

“బెస్తలలో పెద్ద”

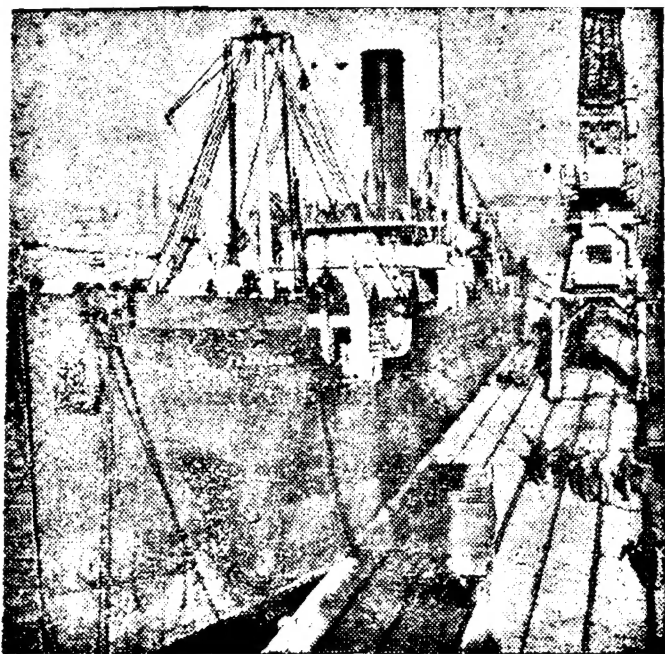
ವಾರ್ತಾಚಿತ್ರಾಲಿ

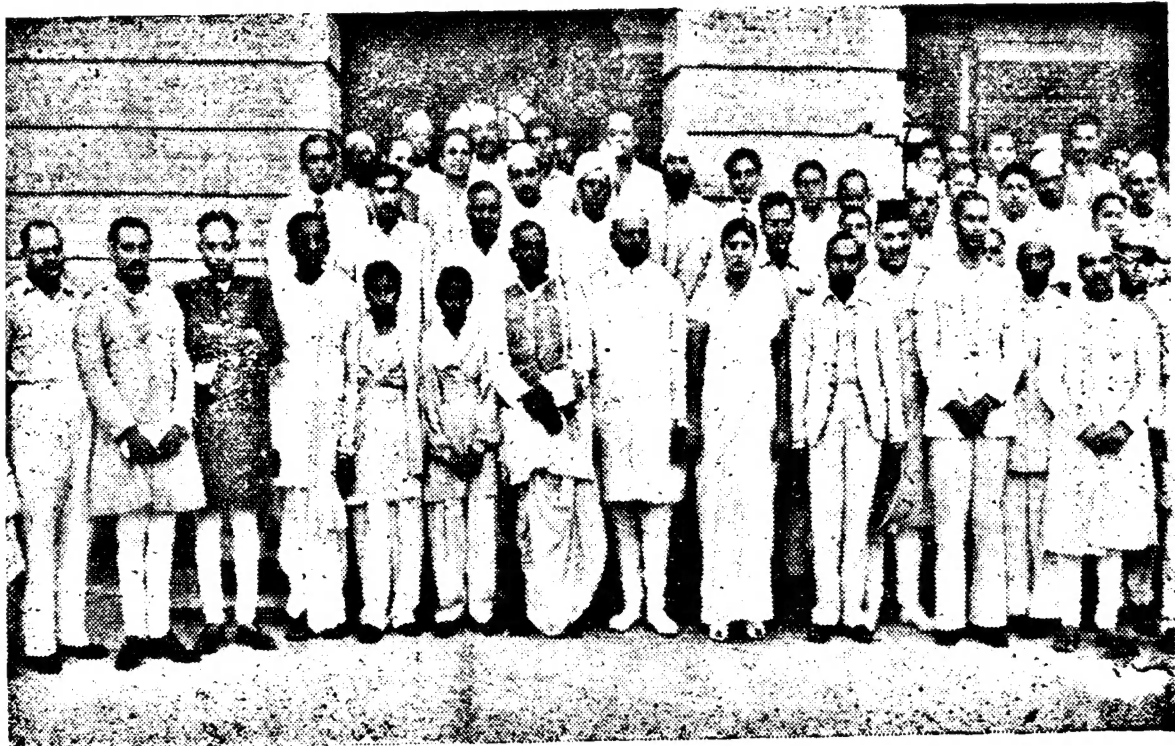
శ్రీకాళహస్తి సద్గర్ పటేర్, రక్షణకాళామంత్రి సద్గర్ బుడేవ్ సింగ్ జమూఘరంగంలాంబర విజ్ఞానాకాశ్యాన్ని సందర్శించి అవటి భారతీయమైనవిగులతో సభాపిస్తున్నార.

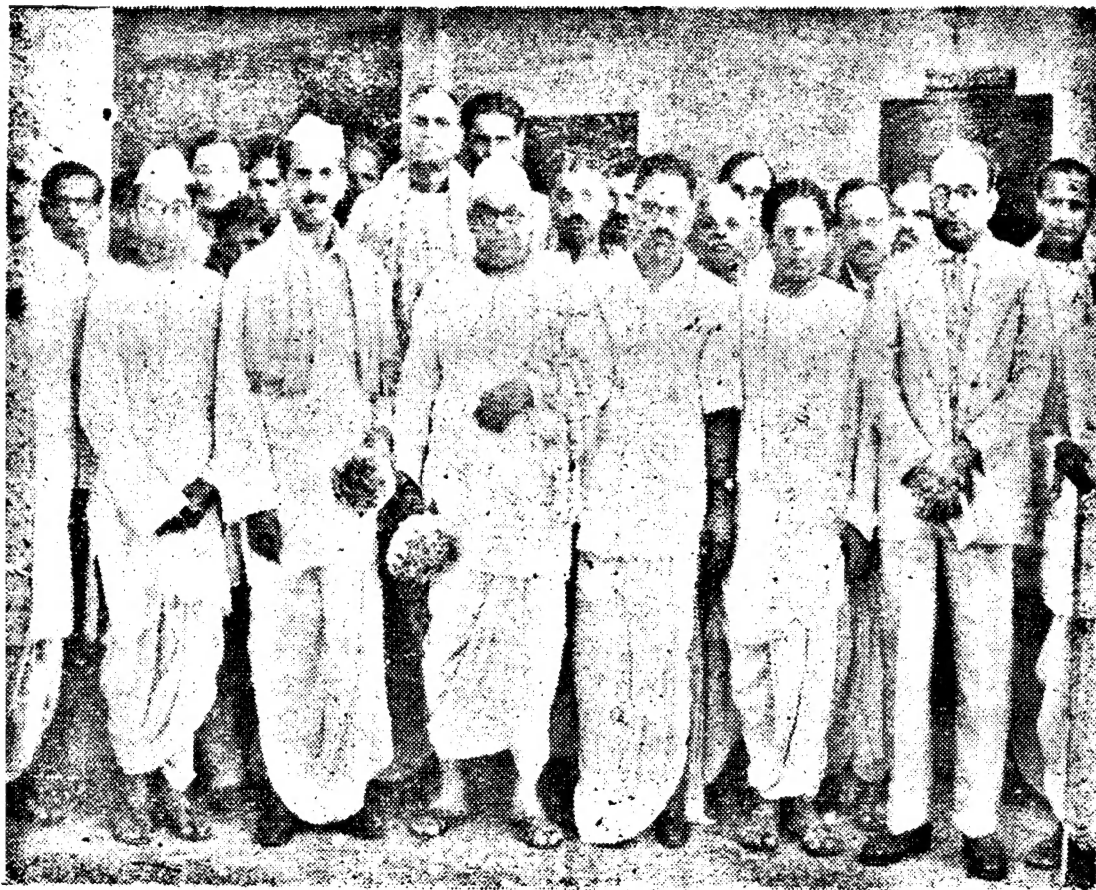
ఫలితము :— 9 ఆడుగుల 4 అం. లు పొడవుగల ఈ పెద్దపులిని ఆనవురి కాపురమున
 ౨. వ. కొరయ్యగార్లు, (నల్లూరు ధరించినవారు) 25 గజముల దూరమున
 తనను చూచి ఆరెచురుండగా తుపాకీతో కార్చి చంపివారిట.

మన. యన. ఫ్టాయుక్ అనే యధాగమ, శ్రీశాక్తానామ్యైకు "గృత్" శిక్షణనిచ్చేయకు పయోగిస్తున్నారు. ఎప్పుడూ ఒమనే నీలి, నీలుతు డింజ్ రూపాలనూ, తిథిర ఓడ భావాలనూ శిక్షణ నిచ్చేయకు పాఠాంష్ట్ర శిక్షణకేంద్రము దీన్ని ఉపయోగిస్తున్నారు.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సర్కారు, హైదరాబాద్. ముఖ్యమంత్రిగారికి, ఆంధ్రప్రదేశ్ సర్కారు, హైదరాబాద్. ఆంధ్రప్రదేశ్ సర్కారు, హైదరాబాద్.

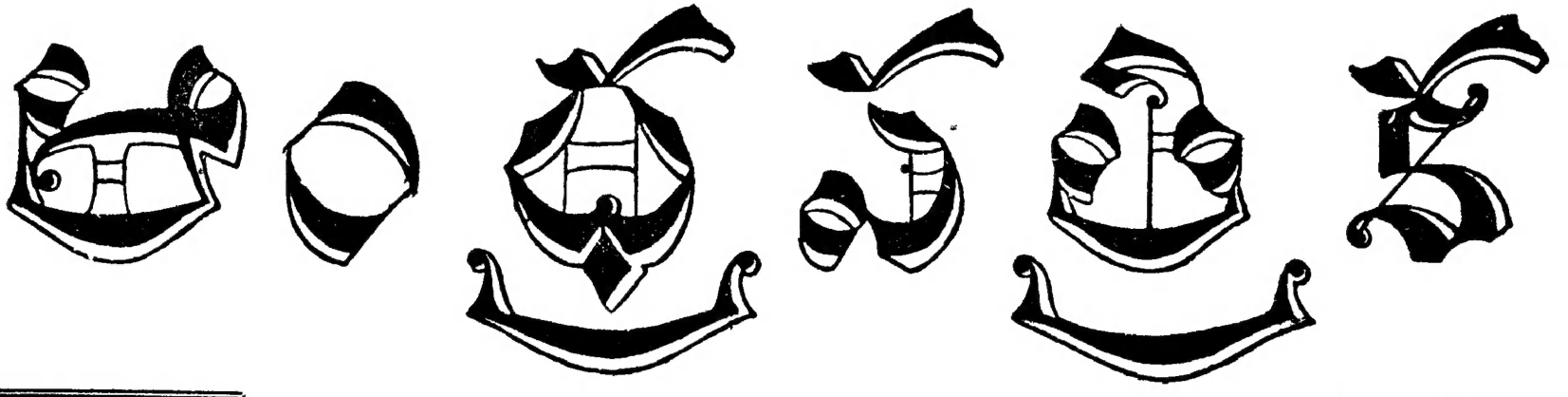

ప్రస్తుత ఆంధ్రదేశ భూపట్యాధార మహాభివృద్ధి సంధర్భమున లీనాబహిషిచాయాపటము: ఎడమవంకి నోరి నామకాస్త్రగారు
మనిషిపర శ్రావణ, డి. వి. మన్. చుపలిరావుగారు (పాఠభర్తలు). అంకితమునంగారు (అభ్యుక్తులు), గారిపాటి
కంకటిశ్వరాచార్యుగారు, కె. మర్త్యరావు నాయకుగారు, శ్రీ వారణాసిగార్లు.

యద్ధులలో కైలుపక్ష సైనికులను, కాంతి సమయమునానీ వృక్షులలో విడుదలు, పునరావాసాలు నిర్వహిస్తున్న దృశ్యం.

సంవత్సర చందా రు. 12-0-0

విడిపత్రిక అణాలు 0-4-0

ప్రతిబుధవారమున ప్రకటింపబడును

ఒరు లేయవి యొనరించిన నరవర ! యప్రియము తన మనంబున కగు దా

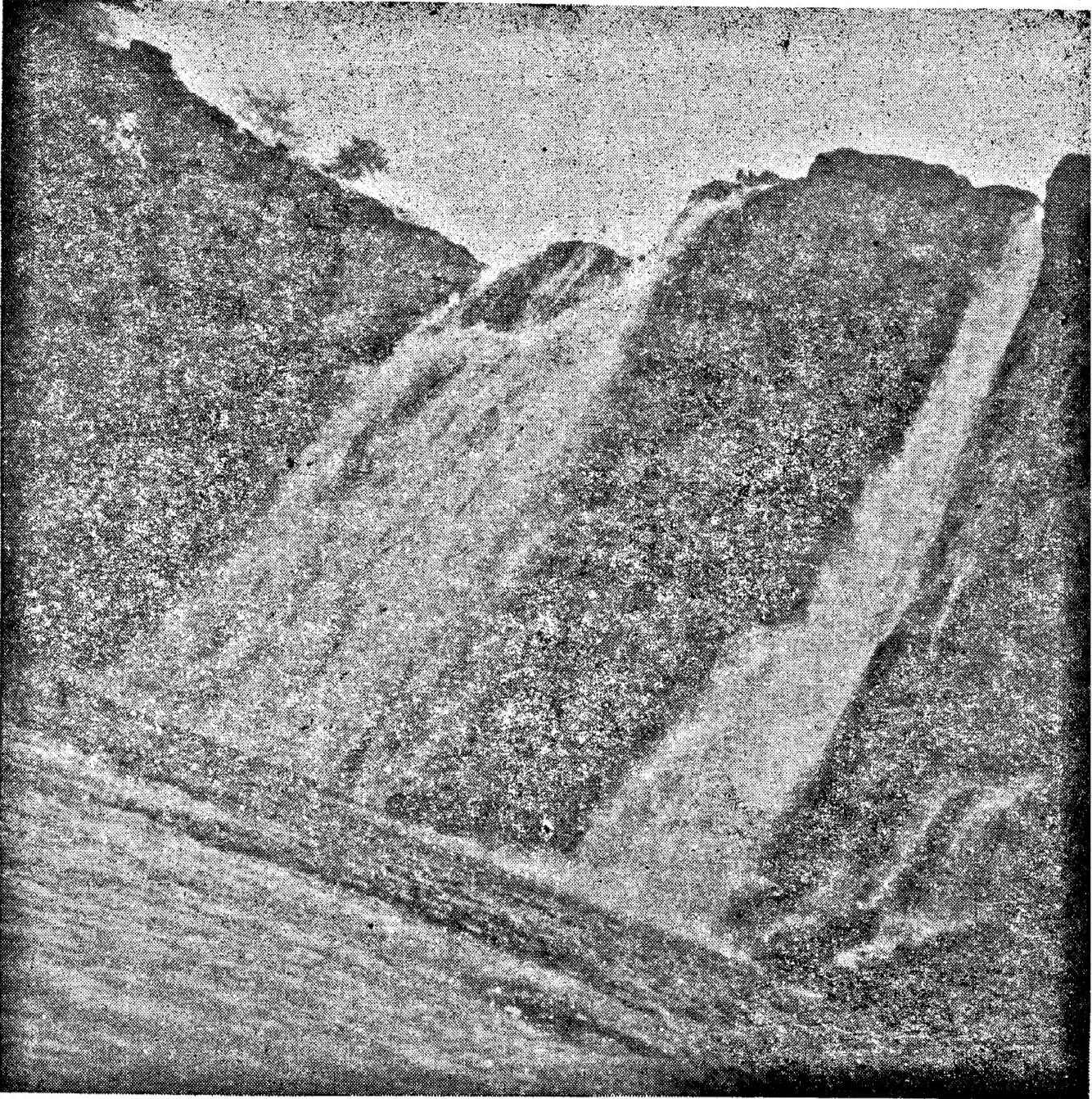
నొరులకు నవి నేయకునికి పరాయణము పరమధర్మ పథముల కెల్లఁగా. (మహాభారతము)

సంపుటము 41

సంచిక 9

Founder : K. NAGESWARA RAO

సర్వధారి సంవత్సర కార్తీక శుద్ధ విదియ బుధవారము

మాచెర్లవద్ద 'చంద్రవంకనది'పై జలపాతము

ఆంధ్రవత్రిక

1948-వ సం॥ నవంబరు నెల 3-వ తేది బుధవారము

జమిందారీ రద్దు బిల్లు

జమిందారీ రద్దు బిల్లు శాసన మవుటకు గత బుధవారము రాష్ట్ర అసెంబ్లీ ఆమోదించినది. 1947 సెప్టెంబరు 13 న అసలు బిల్లు మొదట ప్రకటింపబడినది. శాసనము అవుటకు అసెంబ్లీ ఆమోదము తెలుపునరకే ఒక సంవత్సరముపైగా పట్టినది.

వాస్తవమునకు ఇంత కాలయాపన అనవసరము. దానికి కారణము లనేకములు.

బిల్లును నిర్మించుటలో రెవెన్యూ మంత్రి కళావేంకటరావుగారు, కేవలము జమిందారీలను రద్దుచేయుటకు పూనుకొనుటయే గాక, ఈనాములనుకూడ రద్దుచేయుటకు పూనుకొనను ఈనాములను, జమిందారీలను ఒకేవిధముగ పరిగణించుటకు వీలులేదనువిషయము రెవెన్యూ మంత్రి కళావేంకటరావు గారు గమనింపకపోవుటే ఇంత కాలయాపనకు ప్రధానకారణము.

దేవాదాయ ధర్మాదాయముల ఈనాములను బిల్లునుండి తొలగించుటకు ఒప్పకొననుగాని అసలు ఈనాములన్నిటిని తొలగించ ఆయన ఒప్పకొనుటకు అంగీకరింపక పట్టుపట్టెను. ఈనాముదారులకు ఎక్కువ పరిహారము ఇవ్వవలసినదని, కాంగ్రెసు అధిష్ఠానవర్గము మాదించగా, అది రాష్ట్ర ప్రభుత్వ అధికశక్తికి మించిన దని కాంగ్రెసు శాసనసభాపక్షము తీర్మానించి, అధిష్ఠానవర్గమును తమ అభిప్రాయమును మార్చుకొనవలసిన దని కోరెను. చివరికి, 1936 సంవత్సరముల ఈనాములను బిల్లునుండి తొలగించుటకు అంగీకరించెను. ఈ సందర్భమున ఢిల్లీకి వంప్రతింపులకు వెళ్లి వచ్చుటలోనే విశేషకాలము గడచిపోయినది. ఈ 1936 సంవత్సరం ఈనాములను తొలగించిరను మాటయేగాని, వాస్తవమునకు దానివల్ల కలుగు ప్రయోజనము మున్న. దీనికి రెండు కారణములు: ఒకటి, శిస్తు తగ్గింపు శాసనమును వర్తింపజేయుటవల్ల ఈనాముదారులకు తాగలది శూన్యము; రెండవది, 1936 సంవత్సరము ఈనా మని ఋజువు చేసి

కొనుటకు, ఫలానిదని సెటిల్మెంటు ఉద్యోగియే నిర్ణయించ అధికారమును కలిగియున్నాడు ఆతని నిర్ణయముపై ట్రిబ్యూనలుకు అప్పీలు చేయవచ్చును. అది తెలువరకు కాలదారుడు పొలము నుండి కడలక కూర్చోనవచ్చును. అందువల్ల మొత్తము ఈనాములను బిల్లునుండి తొలగించిన ఉచితముగ నుండెడిది. ప్రైవేటురైతులు 1936 సంవత్సరముల ఈనాములు తొలగింపబడిన వని గంభీరముగ కనుపడుచున్నది.

అసలు బిల్లుకు, చివరికి శాసనసభ ఆమోదించిన బిల్లుకు ప్రధాన విషయములందు విశేష తారతమ్యము లేదు. జమిందారీల కొన్ని చోట్ల ప్రక్కని రైత్యాని రేట్లకన్న తక్కువ శిస్తు యున్న, అలా తక్కువగానే యంచుటకు ప్రథమమున సంకల్పింపబడెను. కాని ఇప్పుడు రైత్యాని రేట్లను పెంచుటకు నిశ్చయింపబడినది. జమిందారీ రైతులు ఇంత ప్రయోజనము పొంద నున్నపుడు, జమిందారుల కిచ్చు పరిహారమును కొంత భరించ కూడదా అనిన, ఇంతకాలము వారనుభవించిన బాధకు ఇది ప్రతిఫలమని రెవెన్యూ మంత్రిగా రిని అయితే తక్కువ శిస్తును అనుభవించిన వారు, ఇప్పుడు ఎక్కువ శిస్తును ఇవ్వవలసి వచ్చుట, ఇన్నాళ్లు తక్కువ శిస్తు ఇచ్చినందుకు శిక్షయేమో? వ్యాజ్య కారణములను తగ్గించబూనుట మెచ్చదగిన విషయము. అయితే అది వ్యక్తుల మధ్య కూడ దనుటలో అర్థమున్నది కాని, తగాయిదా, ప్రభుత్వముతో అయినపుడు కోర్టుల అధికారములను తొలగించుటలో సమంజసత్వము కనుపడదు. రాజాలను పేరున, జమిందారుల గృహములను వశము చేసి కొను ప్రమాదము కూడగలదు. అధికారులు బహువిచక్షణాదృష్టితో వ్యవహరించిన తప్ప అనేకసందర్భములందు న్యాయము జరుగకపోవుట కద్దు.

రెవెన్యూ మంత్రి కళావేంకటరావు గారు 'చెప్పినట్లు రాష్ట్రములో జరగవలసిన భూశిస్తు సంస్కరణలందు జమిందారీ విధాన రద్దు మొదటి మెట్టు. అయినప్పటికీ అది పెద్ద సంస్కరణ అనుటలో సందేహము లేదు. దానిని సాధించుటకు రెవెన్యూ మంత్రి కళావేంకటరావుగారి కృషియే మూలము. అందుకు ఆయన అభినందనాస్థులు.

హైద్రాబాదు

“హైద్రాబాదులో శాంతి భద్రతల స్థాపనకై వైనికప్రభుత్వము చేయుచున్న కృషి చక్కగా సాగుచున్నది. అక్కడక్కడ కొన్ని ప్రాంతములలో తప్ప, వివిధ జిల్లాలలోనూ మామూలు పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. శాంతి భద్రతల స్థాపనలో భారతప్రభుత్వ వైనికుల సంఖ్యను క్రమేణా తగ్గించి వేయుచున్నాము. రజాకార్ల ఉపద్రవము అదుపులోనికి వచ్చినది, కమ్యూనిస్టులను షటివేయుటలో స్థానికాధికారులు అతిజాగ్రూకులై పనిచేయుచున్నారు.” అని హైద్రాబాదు విషయమై సంస్థానశాఖా మాత్యుడు సర్దార్ పటేల్ ఆధ్వర్యమున బొంబేలో ఈ మధ్య జరిగిన అతి ప్రధానమైన చర్చల అనంతరం వెలువడిన అధికార ప్రకటన తెలియజేయుచున్నది. ఈ చర్చలో మిలిటరీ గవర్నర్ మేజర్ జనరల్ చౌదరీ, ప్రధాన సీనిల్ పరిపాలనోద్యోగి బట్ల, భారతప్రభుత్వ సంస్థానశాఖ సలహాదారు వి. పి. మీనన్, సంస్థానశాఖా కార్యదర్శి వెల్లోడ్ ప్రభృతులు పాల్గొని, హైద్రాబాదులో తామనుసరించవలసిన భవిష్యద్విధానమును కూలంకషముగా పరిశీలించిరి. సర్దార్ పటేల్ సంస్థానకాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు స్వామి రామానందతిర్థగారితోను, బీరార్ రాకుమారునితోనూ కూడ గోష్ఠి జరిపెను.

గతసంవత్సరము సంస్థానముతో చేసికొనిన యధాతథపు ఒడంబడిక ఈ నెల 29 తో అంతమవుచుండుట చేతకూడా అగ్రనాయకులు ఈ ప్రధానమైన చర్చలు జరపవలసిన అగత్యమేర్పడినదని ఊహించవచ్చును.

ప్రస్తుత పరిస్థితులలో వైజాం సంస్థానమున వైనికపాలన ఇంకెంతకాలము సాగవలెనన్నది ముఖ్య ప్రశ్న అయినది. దీనికి సమాధానము బొంబే చర్చలలో తేలినట్లే ఎంచవచ్చును. శాంతిభద్రతల స్థాపన కార్యక్రమము సంపూర్ణముగ నెరవేరువరకు వైనికపాలన అవసరమను విషయమును సంస్థాన కాంగ్రెసు నాయకులు కూడ అంగీకరించుచున్నారు. సర్దార్ పటేలుతో చర్చల అనంతరము స్వామి రామానందతిర్థగారు వైతము కనీసము ఆరు మాసములవరకైననూ

మిలిటరీపాలన వుండవలెననీ, అనంతరము ప్రజాపరిషత్తు ఏర్పడు ననీ ఉద్ఘాటించిరి. సంస్థాన భవిష్యత్తును, సంస్థాన పరిపాలకుడైన నవాబు భవిష్యత్తును తేల్చవలసినది సంస్థాన ప్రజలేనను విషయమున సర్వత్రా ఏకాభిప్రాయము స్పష్టమగుచున్నది.

వయోజన వోటింగు పద్ధతిపై సంస్థాన రాజ్యాంగ పరిషత్తు ఏర్పడుటకు మరికొన్ని మాసముల వ్యవధి ఏర్పడినను అధ్యంతరపరచవలసిన పనిలేదు. సంస్థాన కాంగ్రెస్ అపారమైన త్యాగముచేసి తరతరములుగ వున్న నిరంకుశపాలననుండి బయటపడినది. స్వామి రామానందతిర్థ చెప్పినట్లు, ఏనాటికైనను సంస్థాన పరిపాలనా బాధ్యతను నిర్వహించవలసినది సంస్థానకాంగ్రెస్. దీనిని ఎవరూ కాదనజాలరు.

రాజ్యాంగ పరిషత్తు ఏర్పడు లోగనే—ఇప్పడే తాత్కాలిక ప్రభుత్వ ఏర్పడవలె ననువారు కూడ లేకపోలేదు ఈవిధముగ తాత్కాలిక ముత్రిపర్ల మేర్పడినను శాంతి స్థాపన విషయమున వైనికాధికారివై ఆధారపడక తప్పదు అందుచేత శాంతి స్థాపన కార్యక్రమమును నిర్విఘ్నముగ వైనిక ప్రభుత్వము చేతనే సాగనిచ్చి, దానితో అన్ని విధముల సహకరించుట సంస్థాన ప్రజలకు డేమకరము. వైనికపరిపాలన సమాప్తమగు లోపుగా సంస్థాన కాంగ్రెస్ తనకు తాను సంఘటితపరుచుకొని ప్రాథమమున శతాధికముగ పెంపొందజేసికొనవచ్చును. రజాకార్ ఇత్తేహాద్ ముస్లిమీ సంస్థల విచ్ఛిత్తి కారణముగా అనేకమంది ముస్లిములు వైతం కాంగ్రెసులో చేరుచున్నారనీ, ప్రోగ్రెసివ్ పక్షము రద్దయినదనీ ఇటీవల వచ్చిన వార్తలు అత్యంత శుభసూచకములు. మిలిటరీ పరిపాలన సాగు ఈ స్వల్పవ్యవధిలో, సంస్థాన కాంగ్రెస్ ఈ సదవకాశము లన్నిటిని సద్వినియోగము చేసికొనవచ్చును. ఇప్పట్లున వివిధపక్ష ప్రాతినిధ్యముతో తాత్కాలిక ప్రభుత్వ మేర్పడినను, అది మిలిటరీ గవర్నర్ కు కేవలము సలహావర్గముగ మాత్రమే పనిచేయవలసి వుంటుంది. ఇది అంత ప్రయోజనకారి కాకపోవచ్చు.

ఇప్పటికీ సంస్థాన ప్రభుత్వములోని కొన్ని శాఖలలో రజాకార్ సానుభూతిపరులు వున్నట్లు, వారిపై చర్యలు జరగుచున్నట్లు వార్తలు తెలుపుచున్నవి.

ఏవిధముగ జూచినను సంస్థానమున శాంతి భద్రతల స్థాపన బాధ్యతను పూర్తిగా మిలిటరీ అధికారులపై వుంచుట శ్రేయస్కరము.

నేటి ప్రపంచం

బెర్లిన్ ప్రతిష్టంభన

బెర్లిన్ ప్రతిష్టంభనపై భద్రతా సంఘంలో పశ్చిమ రాజ్యాలు ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానం "వీల్స్" లో పీకపోయింది.

తీర్మానంలో పశ్చిమరాజ్యాలు ప్రవేశపెట్టిన ముఖ్యాంశాలు.

(1) ముందు బెర్లిన్ దిగ్బంధనను రద్దు చేయాలి.

తర్వాత పదిహేడు అంశాలు—

(2) బెర్లిన్లో "సోవియట్ మార్క్" నే ప్రాధికారంగా, సర్వసర్వత్ర చలామణి చేయాలి.

(3) జర్మన్ సమస్యనంతరూ సమగ్రంగా తీసుకొని, విదేశరాజ్యాంగ మంత్రుల సభ ఒకటి సమావేశమై చర్చించాలి.

ఈ తీర్మానానికి పశ్చిమరాజ్య నాయకత్వ ప్రతినిధులూ, తటస్థంగా ఉన్న ఆరు చిన్న రాజ్యాల ప్రతినిధులూ కూడా అనుకూలంగా ఓటుచేశారు. సోవియట్ ముఖ్య ప్రతినిధి ఆండ్రీవిస్కిన్, యుక్రేనియన్ విదేశాంగ మంత్రి డిమిట్రీ మార్కూస్సిన్, ఇద్దరూ ప్రతి కూలంగా ఓటుచేశారు.

పగలంతా పశ్చిమరాజ్యాల ప్రతినిధులు, పునరుద్ధరణ, కూటమి చర్చలూ సాగించు కొన్నారు. తుదివిషయంలో సోవియట్ నూచించిన సమాధానమాత్రంపై ఏ మాత్రం ఆంగీకారానికి భారత పోయారు. సాయంత్రం 3 గంటలకు ప్రారంభమవలసినసభ, 5 గంటలదాకా అలభ్యమయి, బెర్లిన్ తీర్మానాన్ని ప్రతిపాదనకు తెచ్చేటప్పటికి మరో 40 నిమిషాలు ఆలభ్యమయింది.

ఫ్రెంచి ప్రతినిధి అల్టాం డి రెజో డి మెర్సె ప్రారంభించాడు. దిగ్బంధన ఖండింపు తీర్మానంతకాలం పరస్పరసామర్య సమాలోచనలు జరగటం ఆసంభవం అన్నాడు. దిగ్బంధన తొలగించిన వెంటనే సోవియట్ కరెన్సీకి, బెర్లిన్లో చెలామణి, జరిగేట్లు చూసే హామీ, ఈతీర్మానరూపంలో, భద్రతామండలి రహస్యం ఇవ్వాలన్నాడు. భద్రతామండలి ఈ తీర్మానంలో ఎవరి చర్యలనూ ఖండిస్తూనూ సూచన లేని రేపుగన తీర్మానానికి ఆమోదించి, సామరస్యం చూపాలి అన్నాడు. తీర్మానాన్ని తన దేశం బలపరుస్తోందన్నాడు.

ఈతీర్మానం, బెర్లిన్ సమస్యకు న్యాయ పరిష్కారాన్ని సూచిస్తుంది కాబట్టి జర్మన్ ఈ తీర్మానాన్ని ఆమోదిస్తూ, తీర్మాన పాతానికి లోగింతుంటుందని డ్రెస్డెన్ ప్రతినిధి అల్టాం డి రెజో అన్నాడు.

అమెరికా తరపున డా. ఫిలిప్స్ జ్యెఫ్రీ మాట్లాడుతూ, "తీర్మానం చాలా సమగ్ర దృష్టితోనూ, సునిశిత భావకత్వంతోనూ, తీయరుచేయబడ్డదిగా ఉందనీ, "ఇచ్చి పుచ్చుకోవాలి" సహృదయమే తీర్మానానికి తీవ్ర గుణంగా ఉందనీ, కార్యకారణ సందర్భానుసారంగా, ప్రవర్తించి ముందుకు సదుపాయ విధానాన్నే తీర్మాన సూచిస్తోందనీ తాము దుకు అనుకూలర మనీ, చెప్పకొచ్చాడు.

ఇందరూ మాట్లాడుతూ స్పష్టత సేపూ, విషిస్సీగ్, విన్నపపుడు వివరం, లేనప్పుడు, తన ఉపన్యాసానికి అంశాలు వ్రాసుకోబంగా, ఉలక్కుండా పలక్కుండా కూర్చున్నాడు. ఇటూ అటూ అతని సలహాదారులు ఆగ్రహ కూర్చుని ఉన్నారు.

పెద్దవాళ్ల ముగ్గురి ఉపన్యాసాలూ అయి, అధ్యక్షుడు డాక్టరు బారామాగ్లా తీర్మానాన్ని వోటింగుకు పెట్టబోతుండగా, విషిస్సీగ్ తన మాట్లాడుతానని నూచించాడు.

"బెర్లిన్ సమస్య అంటూన్న ఈ విషయాన్ని భద్రతా సంఘం ముందు తేవటానికి వీలేదన్న, సోవియట్ అధ్యంతరాన్ని తోసేసి, భద్రతా సంఘము తెచ్చిన ఈతీర్మానాన్ని ఆసాంతరూ పరికించాం. భద్రతా సంఘం తన అధికారానికి చెందని విషయంపై తీర్మానం చేయబోతోందని మేము ఎంత హేతుయుక్తంగా చెప్పినా మా మాట విన్నారు కాదు.

"సరే! ఇప్పుడు ఓటు తీసుకోబోతున్నారు. కాబట్టి, వికర్మరాజ్యసమితి నిబంధనావలీ, మాడోనెక్, 27వ ఆర్టికల్ కు అనుగుణంగా, సోవియట్ ప్రతినిధి, తన హక్కును వినియోగించుకొంటున్నాడు" అంటూ గట్టిగా బల్లగుద్ది చెప్పాడు.

ఈ వీల్స్ స్యూపాపాన్ని ఇంకా సభకులు పూర్తిగా అవగాహన చేసుకోలేక గుజగుజలు పోవటం మొదలెట్టారు. విషిస్సీగ్, తనధోరణి సాగించి ఉరుములు ఉరమటం మొదలుపెట్టాడు. తన ఉపన్యాసం సాగించాడు.

"బెర్లిన్లో ఇప్పుడున్న నిరోధాలు తొలగటూ, రమ్యకామార్కు బెర్లిన్ అంతటా చెలామణిలోకి రావటూ ఏకకాలంలో జరగటమే తీర్మానంలో ఉద్దేశమనీ చెప్పారు. తీర్మానంలో ఎక్కడా, ఈ రెండు చర్యలూ, ఏకకాల నిర్దేశం నూచింపబడనేలేదు. బెర్లిన్లోన్న నల్లరు విలిటర్ గవర్నర్లు, చేసుకున్న ఒడంబడిక పత్రంతో పోల్చితూస్తే, ఈ లోపం, నిష్పక్షికులైన వారికి ఇట్టే కనబడుతుంది.

"తీర్మానంలో మొదటి అంశం, ఆగస్టు 30 వ నాటి ఆ ఒడంబడికలో మొదటి అంశమూ ఒకటే. నిర్బంధాలన్నీ తొలగించాలి అని.

"ఇక తీర్మానంలో రెండవ అంశానికి ఆ ఒడంబడికలో రెండవ అంశానికి ఏమైనా సంబంధం ఉందా? లేదు. తీర్మానంలో విలిటర్ గవర్నరులు నలుగురూ కలిసిన సమాలోచనలు మొదలు ఆవుతాయని మాత్రమే ఉంది. అంటే, పశ్చిమభాగాల చెలామణి నాణ్యమై, సోవియట్ భాగాన్ని రక్షించుకోవటానికై ఏర్పరుచుకొన్న నిర్బంధాలుమాత్రం తొలగి

పోతాయి. కరెన్సీ రక్షణవిషయమే, కబుర్లూ చర్చలూ మాత్రం ప్రారంభమవుతాయి. అంటే 'మీ రక్షణలు తొలగించుకోండి, మేము మాటలు మాత్రం ప్రారంభిస్తాం' అని అంటున్నారు. దీనికి మేం ఒప్పుకోలేము.

"ఒప్పుకోటం, నాలుగు రాజ్యాల విలిటర్ గవర్నర్లు కలిసి సమాలోచించుకొని తయారు చేసుకొన్న ఆగస్టు 30 నాటి ఒడంబడిక పత్రానికి భంగం కల్గింపట మవుతుంది.

"ఉభయుల కోరికలూ ఏకకాలంలో జరగాలంటే, సరియైన పదతి ఒక్కటే ఉంది. అది మాస్కోలో అందరం ఒప్పుకొని, ఆగస్టు 30 వ ఉమ్మడిగా ప్రకటన చేశాము. ఈ ప్రకటనను చూ. తప్పుకుండా, అనుసరించటం, అత్యవసరమని రష్యా భావిస్తోంది" అంటూ విషిస్సీగ్ తన ఉపన్యాసం సాగించాడు. ఈ తీర్మానం వల్ల మాస్కో సమాలోచనలముందు ఏ సీటిలో ఉన్నామో ఆ సీటికే మళ్ళీ వచ్చినవాళ్ళో మవుతున్నామని చెప్పాడు. ముందు దిగ్బంధన తొలగించి, తర్వాత ఎప్పుడో రష్యా మార్కు చెలామణి ఒప్పుకొంటామనేందుకు రష్యా ఎంత మాత్రమూ ఒప్పుకో దని గర్హించి తీర్మానానికి తన ప్రాతికూల్యం ప్రదర్శించి విషిస్సీగ్ కూర్చున్నాడు.

విషిస్సీగ్ ఉపన్యాసాన్ని ప్రతినిధుల భాషల్లో ప్రతినిధులకు తెలిపాక సభలో గుజగుజలు ఎక్కువయ్యాయి. విషిస్సీగ్ ఓటు వెయ్యకుండా ఊర్కోటం మాత్రమే జరుగుతుందని భావించినవాళ్ళకు, వీల్స్ ప్రవేశంతో కొంత విభ్రమ ఆశ్చర్యాలు కల్గాయి.

కాసేపటికి అమెరికా ప్రతినిధి డాక్టరు జెఫ్రీ తేరుకొని, విషిస్సీగ్ ఉపన్యాసానికి జవాబు చెప్పటం లంకించుకొన్నాడు. ప్రస్తుత ప్రపంచ పరిస్థితులలో నిష్పక్షికులైన వివిధ రాజ్యాలచాలా, సమదృష్టితో తయారుచేసిన తీర్మానమిది అన్నాడు. ప్రాప్స, ట్రిటా. అమెరికా లు ఇందుకు ఒప్పుకొన్నాయన్నాడు. ఇక బెర్లిన్ ప్రతిష్టంభన పరిష్కారం. కాకపోతే, రష్యాదే అపరాధ మన్నాడు. ఆసలు భద్రతా సంఘ తీర్మానంలో ఆగస్టు 30 విలిటర్ గవర్నర్ల ప్రకటన ప్రమేయం లేదు అన్నాడు. పెట్టెం బరు 25 వ పశ్చిమరాజ్యాల, సోవియట్ ప్రభుత్వానికి చెప్పినమాటలు జ్ఞప్తికి తెచ్చాడు. "సోవియట్ ప్రభుత్వానికి పశ్చిమరాజ్యాలకూ మధ్య ఉన్న వివాదం, రవాణాల ఇబ్బందులలో టెక్నికల్ సౌలభ్యాలవిషయంగానీ, బెర్లిన్లో కరెన్సీ విధానంలో, సమాధానానికి రావలసిన విషయంగానీ కానే కాదు.

ఉన్న వివాదాంతే మేమిటంటే, రష్యా ఆక్రమణూ, దురాగతనూ అయిన చర్యలవల్ల, తనరాజకీయ ప్రయోజనాలను, సామ్య విధానంలో చూస్తే, ఏమాత్రమూ హక్కులేని వాటిని, సాధించుకోవాలని చూస్తోంది. ఇప్పుడు దిగ్బంధన ఉపయోగమేమిటో, దాదాపు అంతటి విశేషంగానూ చెప్పుకో గా విన్నాము. పశ్చిమ రాజ్యాలు, సోవియట్ కూడా తమలాగే సమాధాన పతే దృష్టిలో ఈ సమస్య విషయంలో వ్యవహరిస్తూండే మౌనని. ఆశించాయి. సోవియటువారు, సామరస్య విధానం ఏమీ చూపలేదు. పైపెచ్చు "ముందు రష్యా నాణెపు చెలామణి ఒప్పుకుంటే తర్వాత దిగ్బంధనసంగతి చూస్తామని" దబాయిస్తున్నారు. అయితే ఒక్కమాట అడుగు తున్నాం. సోవియట్ రష్యాకు కావలసిందేమిటి?

"బెర్లిన్ విషయంగానీ, కరెన్సీ వికర్మతా విధానవిషయంగానీ, విదేశాంగ మంత్రుల సంఘము చర్చించాలని కోరుతుందా?

"అల్లా అయితే పశ్చిమరాజ్యాలూ అదే కోరుతున్నాయి. ఒక టెబిరింపు, అలబడి పెత్తన పెట్టనక్కరలేకుండానే, అల్లా సమావేశం జరగవచ్చును.

"బెర్లిన్లో, నాల్గరాజ్యాల ఆధిపత్యంలోనూ సోవియట్ మార్కు ఏకనాణెంగా చెలామణి కావాలని స్టాల్ డి చెప్పినట్లుగా కోరుతుందా?

"ఆ చెలామణి మాకు సమ్యతమే. శుభ్రంగా చేసుకోవచ్చు.

"ఈ నాల్గరాజ్యాల అధికారంకొందా, సోవియట్ మార్కు చెలామణి చెయ్యటలేదల్ల, సోవియట్ భాగంలో ఆర్థికంగా, దెబ్బ రాకుండా, హామీ ఇయ్యాలని కోరుతుందా?

"అల్లాంటి హామీలన్నీ ఇస్తాం.

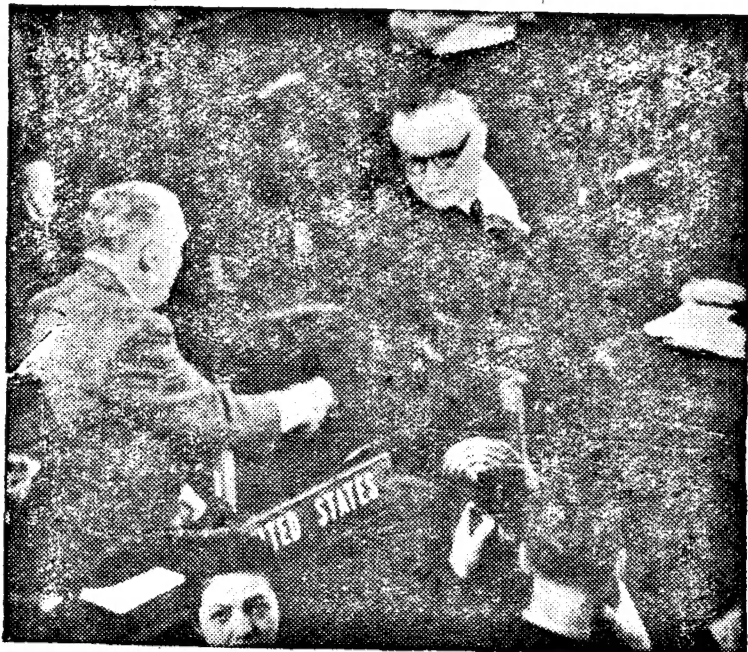
"రెండుభాగాలమధ్యా కరెన్సీ చెలామణిలో బ్లామూక్కుట చర్యలు జరుగకుండా రక్షణలు జరిపే హామీ ఇవ్వాలని కోరుతుందా?

"తప్పుకుండా ఆ హామీలన్నీ ఇస్తాం.

"మార్చి 31 నుంచి, రష్యా ప్రవేశపెట్టిన దిగ్బంధాన్ని ఉపసంహరించుకొంటే, పశ్చిమ మార్కు నాణాలు ఉపసంహరించి తత్ఫలంగా సోవియట్ మార్కును ప్రవేశపెట్టాము.

"ముమ్మత్తి తరిమివేయటానికై రష్యాకాంతికి భంగకరంగా, ఈ టెబిరింపులను అట్టే సాగిస్తూ మమ్మల్ని బెర్లిన్లో నుంచి తరిమివేయాలని చూస్తూండేమో అదిమాత్రం అసాధ్యము."

(21 వ పేజీ చూడుడు)

పారిస్ వికర్మరాజ్య సమావేశంలో విషిస్సీగ్ జవాబుగా బెర్లిన్ ఉపన్యాస మిచ్చాడు. ఆ ఉపన్యాసం పురస్కరించుకొని బార్బి మార్షల్ బెర్లిన్ అధినందిస్తున్నాడు.

నమ్మకమైన పావు

వైపు ప్లాకులు & అచ్చు డిమ్మెలు ఎమరి గుడ్డ, 0.00, 1, 1½, & 2. డికార్టికేటర్ షీట్లు & శుభ్రులనాడాలు ఎ. యం. హస్సనల్లి & కో., 34, లింగిచెట్టిపేడి, మద్రాసు 1. టెలిగ్రాంలు "Brilliant" టెలిఫోన్: 2852

పరమానందాయ

మూలం 'గుడ్ సోల్డ్ షిప్స్'

రచన :

జి. రోస్టాన్ హాసెక్

'పరమాయి వైద్యపరీక్ష'

3

అనుకరణ

'ఆస్థవాన్'

క్రిమినోల్డ్, భవనాలూ, నీలైగోడలూ, ఆంధ్రమైన కట్టడమూ, అంతా చూసే తిప్పటికీ పరమాయికి చాలా మచ్చట వేసింది ముద్దాయిలను విచారీస్తూన్న ఆ సవినయ్యాధి వతులకూడా, పూర్వపువార్తలాగా ఎక్కడి కక్కడ చేతులు కడుక్కోనే రకం కాకుండా, ఫలహారాలూ, పానీయాలూ ఎడతెగకుండా వేచిస్తూ, పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరులకు ముద్దాయిలపై ఆరోపించబడిన కొత్త నేరాలను అందిస్తూ, మంచి మామూలుగా కూర్చుని ఉన్నాడు.

పరమాయిని తరిచి పరీక్ష చేయటానికై, ఒక న్యాయమూర్తిదగ్గర నిలబెట్టారు ఆయన సంతకమైన గౌరవమర్యాదలతో పరమాయిని కూర్చోమని చెప్పి ఆసనం చూపించాడు ఇంతలో మొగంలో అతిప్రసన్నత తెచ్చుకొని అతి తియ్యగా—

"అయితే సువ్వేనా షిప్స్ కివి" అని అడిగాడు.

"నేనే అనుకొంటానండి ఎందుకంటే మా నాన్నను షిప్స్ కి అని పిలిచేవారు మా అమ్మను షిప్స్ కి సతీమణి అనే పిలిచేవారు. ఇప్పుడు ఆ పేరు నాదికాదని చెప్పి, వాళ్లకు అప్రతిష్ట తెస్తానా అండీ?" అన్నాడు పరమాయి. ఆ న్యాయమూర్తి ముగంలో మరింత వికారము తెచ్చుకొని—

"పాపం, బరే క్లబ్ హౌస్ లో చిక్కుపడి తోయావే! నీ మనసుకు చాలా బరువైన దిగులే వున్నాయి ఉండాలి" అన్నాడు.

న్యాయమూర్తికి ఎక్కువ ప్రసన్నవదలతో, అంతకన్న అతి ప్రీతికరంగా పరమాయి జవాబు అందుకున్నాడు.

"అసలు నా మనసుకు ఎప్పుడూ అతి బరువైన దిగులు ఉంటూనే ఉంటుందండి ఎందుకూ, అమాటకొస్తే, మీ మనసుకు పట్టుకొన్న దిగులకన్నా నా మనసుకు పట్టిన దిగులు, ఎన్నింతలో ఎక్కువని నేను పండెం నట్టి చెప్పగలను" అన్నాడు.

ఆ న్యాయమూర్తి అల్లాడదనీయ స్వరంతో "నవ్వు సంతకం పెట్టిన కాగితాన్ని బట్టి, ఆ మాట నిజమని తెలుస్తూనే ఉంది." అని, "పోలీసు స్టేషన్ లో ఇల్లా సంతకం పెట్టమని నన్నే మేనా బాధించారా?" అని అడిగాడు.

"చా! చా! రామరామ! పాపం ఏమీ అవంతమే చేయలేదండి నేనే స్వయంగా ఏమైనా సంతకాలు పెట్టాలా అని అడిగానండి. 'ఇక్కడ చెయ్యాలి' అన్నారు అనగానే వెంటనే సంతకం పెట్టానండి వెధవడి కాస్త సంతకం భాగ్యానికి, పెద్ద మనుష్యులతో బిచ్చులాడుతానండీ! ఎందుకాలాటి బిచ్చులాటలు—దానివల్ల నా కేసున్నా లాభమే! కాదా!—కార్యాలూ, కరామతులూ జరిగే క్షుడు, ఒక్రమము, ఒకపద్ధతి ఉండవద్దండీ మరి!"

"నీకువంట్లో ఏమన్నా సుస్తీగా ఉన్నట్టుగా ఉంటుందా, లేక కులాసాగానే ఉన్నట్టుంటుందా?"

"చిత్తమండి అయ్యో—కేవలం కులాసాగా ఉండనీ అనలేను రెండినాకు ఈ కీళ్ళవారం ఒకటి ఉంది రెండి దానికీ ఏదో తైలాలూ అవీమర్చిస్తూంటాను"

ఆ న్యాయమూర్తి, మళ్ళీ అతి తియ్యగా, చిరునవ్వుతో, "నిన్ను ఒకసారి డాక్టర్ చేత పరీక్ష చేయించుటం మంచిది కాదా! ఏమంటావా?" అని అడిగాడు.

పరమాయి అంత స్పందింపకుండా జవాబు చెప్పాడు.

"అబ్బే! ఎందుకండయ్యా, నాకు అంత డాక్టర్లు పరీక్ష చెయ్యాలన్న సుస్తీ ఏమీ ఉండనక్కోను వృథాగా ఆ పెద్దమనష్యుల కాలం కూడా, పాడుచెయ్యటం చాలా అన్యాయం అసలు పోలీసు స్టేషన్ లో ఒక డాక్టరు గారు నన్ను పరీక్ష చేశారండీ"

"అయినా మళ్ళీ ఒకసారి నిపుణులైన డాక్టర్ చేత పరీక్ష చేయిస్తాము నలుగురైదుగురు డాక్టర్లను కమిటీవీర్చించి, నిన్ను సాధారణంగా పరీక్ష చేయటానికి నియమిస్తాము. అందాకా నవ్వు వేయిగా విక్రాంతి తీసుకొంటూ ఉండవచ్చును అన్నట్టు ఇంకో చిన్న ప్రశ్న ఉంది నవ్వు ఇచ్చావంటున్నారే, ఆ వాక్కులాన్ని బట్టి, 'ఇప్పుడే త్వరలో యుద్ధం రాబోతోందని' ను వ్యన్నావని తేల్చాంది మరి నిజమేనా?" అని అడిగాడు న్యాయమూర్తి.

"నిజమేనండయ్యా! ఇప్పుడు ఏ నిమిషాన పడితే ఆ నిమిషాన గుప్పమని, యుద్ధం రాజుకోవచ్చుండీ"

పరమాయి క్రొవ్వు పరీక్ష పూర్తి అయింది ఆయనతో కరస్పర్డు చేసి, వీడ్కోలు పుచ్చుకొని, పరమాయి తన తైలుఖానాకు వచ్చాడు.

తన రోజితైలతో "ఈ ఆర్బిడ్యూక్ హత్య సందర్భంలో, ఇప్పుడు నా దేహాన్ని వైద్యులు పరీక్ష చేస్తారట" అని చెప్పాడు పరమాయి.

అందులో ఒక తెలివైన మొహంవాడు అందుకొన్నాడు.

"డాక్టర్లు వాళ్లకుంటూ, అంటే నా కసలు నమ్మకం లేదబ్బా! నేను ఒకసారి కొన్ని బిల్లుమీద ఫోరెన్ సంతకాలు చేశాక, డాక్టరు హేవిర్స్ ఆఫీస్ ఆయన మార్పును గురించి ఉపన్యాస మిస్తూంటే వివలానికి వెళ్లాను ఫోరెన్ కేసుమీద పోలీసులు పట్టుకొని స్టేషన్ కు లాక్కుపోయారు సరిగ్గా డాక్టరు హేవిర్స్ చెప్పిన మార్పులకొకటన్నీ నటించాను సిరా బుడిలో సిరా అంతా తాగేశాను పరీక్షించటానికి వచ్చిన వైద్యులలో ఒకడి కారిషిక్ల కారికేశాను వైద్యుడు, తన కారిషిక్ల కారికాను కాబట్టి, నాకు మార్చా గీర్చా ఏమీలేదు, కుట్రంగానే

ఉన్నానని తీర్పు చెప్పాడు చచ్చినట్టు కైలుకు పోవాలన్నచ్చింది" అని వైద్యుల విజ్ఞానంమీద తన స్వానభవఫలితంగా కల్గిన అపనమ్మకాన్ని విశదీకరించాడు.

"అసలు మనం ఏ విషయాన్నైనా సమంగా, మాటిగా అరం చేసుకోవాలనే నేననుకొంటాను ఎవడన్నా, పొరపాటు పడవచ్చును కదా! ఆ పొరపాటును మననంచేసినకొద్దీ మరి కొన్ని పొరపాటు చేస్తాడు ఎందుకూ మహా మహారాజ్యా లేలే మంత్రులే తప్పలు చేస్తూంటారు" అంటూ పరమాయి దానిపై వ్యాఖ్యానించాడు.

పరమాయిపై ఆరోపించిన నేరాలన్నీ పరమాయి చేసిఉండగల బుద్ధికుశలత ఉందో, లేదో పరీక్ష చేయటానికి ఒక వైద్య శిబిరము నిర్మించి సంఘం నియమించారు ఆ సంఘంలో ముగ్గురు తలమగ్గిన డాక్టర్లు ఉన్నారు ముగ్గురూ అతి తీవ్రవైన మొగాలు పెట్టుకు తయారయిన పెద్ద మనష్యులు వాళ్లలో ప్రతిఒక్కడూ తక్కిన వాళ్ల ఇద్దరి అభిప్రాయాలతో విభేదిస్తూనే ఉన్నాడు అంతంతటి వైద్యపండితులు, వాళ్లు ముగ్గురూ మానసికవైద్యంలో మాడు విశిష్ట వాదాలకు చెందినవారు అంతటి విశిష్ట తార్కికులు ముగ్గురూ కూడా పరమాయి విషయంలో ఏకాభిప్రాయానికి ఒక్కసారిగా రాగలిగారంటే ఒక్కటే కారణం—అతిసులభ గ్రాహ్యమైన కారణం—పరమాయి మానిసికస్థితి పరీక్షచేయించుకోటానికై వాళ్లున్న గదిలో ప్రవేశించే ప్రవేశించటం తో నే, ఆ కక్కడ వేలాడుతూన్న అస్థిర్య రాజాపరంపక చూసి "ఆద్యులారా! ప్రథమప్రాంట్ జోసెఫ్ చక్రవర్తికి జై! జోసెఫ్ చక్రవర్తికి జిందా బాద్" అని అరచాడు.

ముగ్గురికీ ఒక్కసారిగా తరుక్కునపరమాయి విషయం పరిపూర్తిగా స్పష్టమయిపోయింది దాంతో ఎన్నో ప్రశ్నలడిగి తేల్చుకోవాల్సిన బాదరాబండి అంతా చిక్కుతీసినట్టు విడిపోయింది ముఖ్యప్రశ్నలమూత్రం ఏవో కొన్ని

మాత్రమే ముగ్గురికి మిగిలాయి. ఆ విషయాల్లో పరమాయి అభిప్రాయం తేల్చుకోగలిగితే పరమాయిపరీక్ష పూర్తి అయినట్లే ఆ అతిముఖ్య విషయాలు వాళ్లు అడగటం మొదలుపెట్టారు.

"సీసం కన్నా! రేడియం బరు వెక్కువా, తక్కువా!"

"చిత్తమండయ్యా! నే నెప్పుడూ వాటిని కూచి చూడలేదండీ" అంటూ పరమాయి తియ్యటి చిరునవ్వుతో సమాజభోరణిలో జవాబు చెప్పాడు.

"ప్రపంచానికి ప్రళయం ఉంటుందని నవ్వు నమ్ముతావా?"

"అసలు ప్రళయం ఎల్లా ఉంటుందో నేను చూస్తే కాదండీ!—అయినా ఇవాళ రేపటిలో ప్రళయం చూడగలుగుతానని నా కేసుంత నమ్మకం లేదు" అంటూ తడుముకోకుండా జవాబు చెప్పాడు పరమాయి.

"భూమి వ్యాసం ఎంతో నవ్వు కొలిచే చెప్పగలరా?"

"ఆ పనిమాత్రం చెయ్యలేనండీ; కానండయ్యా, వాడి ఒక పొడుపు కథ ఉంది కాస్త కథ విప్పతారా—ఒక మాడంతనల మేడ ఉందండీ, ఒక్కొక్క అంతస్తునా ఎనిమిదేసి కిటికీలున్నాయండీ వైఅంతస్తుపైన, రెండు మెట్లగుంటూ, రెండు పొగగొట్టాలూ ఉన్నాయండీ, ఒక్కొక్క అంతస్తునా, రెండు కుటుంబాలు కాపురం ఉన్నాయండీ; అవునాండి అయ్యా, ఇప్పుడూ, ఆ యింటి నాకరు అమ్మమ్మ ఏ సంవత్సరంలో చచ్చిపోయిందో చెప్పికోగలరా!" అని అడిగాడు పరమాయి.

భిషక్కులు ముగ్గురూ ఒక్కొక్క ఒక్కొక్క సాభిప్రాయంగా చూసుకొని తలలు పంకించుకొన్నారు అప్పటికే అందులో ఒకరుమాత్రం ఇంకా పళ్ల బిగువుతో ప్రశ్నలు సాగించాడు.

"పసిఫిక్ మహాసముద్రం లోతు ఎంతో నీళ్లు తెలుసా?"

"అయ్యా, నాకు తెలియదే! అయినా బాగా లోతుంటుందీరెండి. మన కాలక లోతు కంటే చాలా ఎక్కువే ఉంటుందని మాత్రం, ఖచ్చితంగా చెప్పగలనండీ" అన్నాడు పరమాయి.

ఆ ముగ్గురిలోనూ కమిటీ అధ్యక్షుడు, మొగం ముడిచి తన సహసభ్యులతో "ఇంక చాలునా?" అని కరుకుగా అడిగాడు ఒక సభ్యుడుమాత్రం ఇంకో ప్రశ్న అడిగాడు.

"12,897 ను 12,868 చేత గుణిస్తే ఎంత?"

"729 అండీ" అని పరమాయి నదురూబెదురూ లేకుండా తడుముకోకుండా జవాబు చెప్పాడు.

సంఘ అధ్యక్షుడు "ఇక ఇంతలో చాలునా అనకొంటాను" అని పోలీసు వ్యక్తి తిరిగి,

మంగళవారం సాయంత్రం చెన్నైలో ప్రముఖులు, రాష్ట్రమంత్రులు రాష్ట్రపతిగా ఎన్నికైన డాక్టర్ పట్టాభి సీతారామయ్యగారిని అభినందించుటకు రాజాజీవలలో విందుచేయడం.

దీపావళి

శ్రీ వావిలాల సోమయాజులు

అగ్రజ మాసం శరన్నవరాత్రులతో ప్రారంభిస్తుంది; అంతా దీపావళి మహోత్సవాలు జరుగుతవి భారతదేశంలో సమస్తజనం సంతోషంతో పాల్గొనే పండుగల్లో దీపావళి ఒకటి అతిముఖ్యమైనదనికూడా చెప్పవచ్చును ఒక కవీంద్రుడన్నట్లు—

‘ఒక దివ్య వెలుగుగ నజ్జ్వలంబయి భారత దివ్యరేఖ దీప్తిచేసినగ,
ఒక సంచ మ్రోయగా నుత్తమ భారత జనుభేద మ్రోగిన సరణిదోష,
ఒక చిచ్చుబుడి యాగక ముత్యముల్ చిమ్మ భారత రత్నముల్ ప్రబలెననగ,
ఒక చువ్వ మింటికి నెక దీపిగాని పోవ భరతకోభలు మిన్న ప్రాక ననగ,

“భైదీని మల్లె యథాసానంలోకి తీసుకుపో” అని ఇచ్చాడు.

“కృతజ్ఞుడనండయ్యా! నాకుకూడా చాలును అండి, నెలపు పుచ్చుకొంటానయ్యా” అని మర్యాదగా పరమాయి వీడ్కోలు పుచ్చుకొన్నాడు

పరమాయి వెళ్లగానే, నైద్యప్రవీణులు ముగురూ, పరమాయి జన్మసిద్ధంగానే మందమతి అనేది సుస్పష్టమనీ, మానసికతత్వవేత్తలు, కనిపెట్టిన సిద్ధాంతమంత్రాలు అన్నిటివల్లా, ప్రతి ఒక్క సిద్ధాంతంవల్లాకూడా, పరమాయి “మతి మాంద్యం” రూఢివి పోయిందనే ఏకాభిప్రాయం వెలువర్చారు.

అన్ని యొకమారు తోపగా నన్నీ యొక్క మారుతోచిన యట్లయి మారుమ్రోగ భరతవర్షంపు గీరితి పరిధవిల్ల వెలుగు దీపావళి దివ్య విభవ మనని భారతదేశ కీర్తి వ్యావకాలైన మహోత్సవాలలో దీపావళికి అగ్రస్థానం

దీపావళి అతి ప్రాచీనమైన పండుగ. మగ్గయుగంలో వచ్చింది కాదు ఈ పండుగకు సంబంధించి జనప్రతినిధులూ, భాగవతాది పురాణాలలోనూ కొన్ని కథలు కనిపిస్తున్నవి ధర్మ సంస్థాపనార్థం ఉజ్జయిని సంస్థాపనం హాసనాన్ని విక్రవాదిత్య గుప్తడు ఆశీష్ట మాసంలో దీపావళినాడు అధిష్టించినాడని చరిత్రజ్ఞులంటున్నారు అనాటినుంచి విక్రమ శకం ప్రారంభించింది అందువల్ల అనాటి విదేశీయ సంప్రదాయాలకూ, క్రూర యాతనలకూ పరిపాలనకూ తలవొగ్గి బాధపడలేక బయటపడిన భారతీయ ప్రజలనందంలో ఎత్తిన దీపహార తులే నేటి దీపావళికి మూలమని కొందరి అభిప్రాయం ఆరాజన్యం విక్రమాదిత్యుడూ, గుప్త వంశాదుడూ, ముఖ్యపట్టణము ఉజ్జయిని, నూతనశకారంభం—వీటినిబట్టి ఈ విధంగా ఊహించటానికి అవకాశంలేకపోలేదు

దీపావళి శబ్దానికి దీపపు పరస్థాన అని గానీ సమాహమ అని గానీ అర్థం చెప్పవచ్చును. ఈ పండుగ లక్ష్మీదేవి (విశ్వరూపిణీదేవత), లేదా భవానీదేవి అధికృతమని నిరూపించటానికి ఏర్పడ్డ పండుగగా కనిపిస్తుంది.

పూర్వం ప్రాగ్జ్యోతిషాధిపతి అయిన నరకుడు

వరమాహాత్మ్యంలో ఇంద్రపద వినిపించి మల్లోకాలనూ చీకాకుపరచినప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు ఇంద్రాదిదేవతల మొర విని అతనితో యుద్ధంచేసి అతన్ని రూపుమాపి అతని మెరగా ఉన్న పదహారువేలమంది గోపికలనూ విడిపించి వివాహమాడినట్లునూ, అతని విజయనూచకంగా దీపావళిమహోత్సవాలు జరుగుతున్నట్లు పురాణాలవల్ల తెలుస్తున్నది

పంగదేశస్థులు ఈ పండుగను దుర్గాపూజ, కాళీపూజ అని వ్యవహరిస్తారు అర్ధరాత్రివేళ ఆ దేశస్థులు గృహద్వారతీర్థంజాలనూ, నదీతీర్థాలనూ, దీపావళులు పెరిగించి పూజచేస్తారు ఈ సందర్భంలో వారు పూజించే దేవత కాళరాత్రి—మహామాయ మార్కండేయ పురాణంలోని దేవీమాహాత్మ్యంలో ఈ శక్తినిగూర్చి ‘కాళరాత్రి రత్నహారాత్రిశ్చ దారుణా’ అని వెప్పిఉంది ఇతర పుస్తకాలలో ‘దీపావళి తుయా ప్రోక్తా కాళరాత్రిస్తు సామతా’ అని కనిపిస్తున్నది దీపావళినాటిరాత్రి మహారాత్రి, కాళరాత్రి అనాటి పగలు కాలవేలము, లేదా వారవేలము వ్యాపారస్థులు కొత్త చిట్టాలు ప్రారంభిస్తూ అతిశయమైన వైభవంతో లాజా పురస్కారాలూ, గృహాలంకారాలూ జరుపుతారు, వారిలో కొందరు కొద్దిరోజుల్లోనే ‘దివాలా’ తీస్తారు అందువల్ల ఒక ఉర్దూకవి ‘ఏసి ఆయీ థీ దివాలీ కి దివాలా నికాలా’ అని చిమత్కరించాడు

నరకాసురవధవంటి పారాణిక గాథలు కొన్ని కనిపిస్తున్నా దీపావళికి విశేషమైనమతసంబంధము గానీ, తాంత్రికసంబంధముగానీ కనిపించటం లేదు అందువల్ల దీనిని కొందరు అతి అధునికమైన పండుగగా భావిస్తున్నారు దీపావళి ముఖ్యంగా సూర్య గమనంలో కలిగిన ఒక మార్పును సూచిస్తున్నది ఈనాడు ఆ గ్రహరాజు తులారా (LIBRA)లో ప్రవేశిస్తున్నాడు భారతీయమానాన్ని అనుసరించే జ్యోతిర్మాసులకు కాక్రీకప్రతిపత్తునాటితో నూతనవత్సరం ఆరంభిస్తుంది

తులారా చిత్రార్థము, స్వాతి, విశాఖ కి లలో ఉన్నది అశ్వినీ మొదలుకొని విశాఖ వరకూ ఉన్న నక్షత్రాలు ఉత్తరార్ధగోళంలో ఉన్నవి అయితే క్రాంతిపుటలోని నక్షత్రాలు విశాఖ మొదలుకొని దక్షిణార్ధగోళపు మరలుతూ ఉన్నవి ఇక్కడ ఒకవిధమైన కాఖాంతరం ప్రారంభించటంవల్లనే ఈ చుక్కలకు విశాఖ అనే పేరు వచ్చినట్లు కనిపిస్తున్నది తుల అంటే సరిగా తూచి పంచేది అని అర్థము సూర్యుడు ఈ రాశిలో ప్రవేశించగానే శీతోష్ణాలు మృదువృత్తులవులేకుండా సరి సమానంగా ఉంటవి అదేరీతిగా దివారాత్రాలు కూడాను తుల మధ్యదేశాధిపతి శిబి అగ్నిపరిక్షకు ఆగిన మహాపవిత్రసానము. చార్దియా, అసీరియా, అకేషియా దేశాలవారుకూడా ఈ రాశిని ‘తుల్కు’ అని అంటున్నారు; దానికి కూడా తుల అనే అర్థము

విశాఖనక్షత్రమే రాధ. విష్ణుస్వరూపుడైన శ్రీకృష్ణుని ప్రియ ఆయన ఘోషాని భార్య శరత్తులోనే కృష్ణభగవానుడు స్థావర జంగమాత్మకమైన చిరాచర ప్రకృతి సమస్తమూ ముగ్ధ మయ్యేటట్లు మోహన వేణు గానం చేసింది ‘భూసతికి’ దివంబునకు పాలెనగంగ శరత్సమాగమం బాసకల ప్రమాదకరమై ఒప్పుతున్నదని మహాకవులు ఈకాలాన్ని గురించే చెప్పినారు కూడాను

ప్రాణికోటిని మెరకెట్టెటట్లు చేసిన ‘నరకుని సంహరించి ఇంద్రునికి (మేనూధిపతి) సంతోషం కలిగించి పారిజాతము (సముద్రంలో పుట్టినది) ను తీసుకొని రావటమూ సమస్తమూ ఒక రీతిగా కాలములోని మార్పును సూచించే సంజ్ఞాత్మకమైన కథనం (Symbolic expression)గా కనిపిస్తున్నది.

దీపావళి జైనలకు కూడా గొప్ప పండుగ. అయితే వారికి ‘నరకాసురవిధాధి పారాణిక దృష్టిలేదు వారి దృష్టిలో ఇది విశ్వరూప సంబంధి. జైనవ్యాపారస్థులు ఆనాడు ధనపూజ చేస్తారు వారూ ప్రవిద్యులో—దీపపంక్తులుగా ఏర్పరచి—హారతులు తీర్చి దిద్దతారు. జనదేవుని నిర్యాణానంతరం అతని శిష్యులు పదునెనిమిది మంది రాజులూ ఒక గొప్ప సభ చేసి ‘జ్ఞాన దీపం (జనదేవుడు) వెల్లి పోయి

నాడు కనుక మనము భౌతిక వదార దర్శనార్థం దీపాలను పెట్టి వెలిగిద్దామని నిశ్చయించారట! ఆనాడు మొదలు నేటివరకూ దీపావళినాడు వారు దీపావళి సుత్సహంబో పాల్గొంటున్నారు వారికి దీపావళి నాలుగుదినాల పండుగ. మూడవ దినాన్ని మహావీరని (జనదేవుడు) నిర్యాణదినంగా భావిస్తారు మొదటి దినము ఇంట ఉన్న లక్ష్మీతుల్యులని భావించే విలువైన పదార్థాలనూ, ప్రతిమలకు ‘పులికాత్ర’ చేసి, రెండవదినం ‘మిరాయి’ పంచి పెట్టి షేదసాదలకు సంతోషం కలిగించి, మూడవ దినం దస్తరాలను పూజిస్తారు, సాయంత్రం శారదాపూజ చేస్తారు ‘మిరాయి’ పంచి పెట్టటంవల్ల దుష్టశక్తులకు తృప్తి కలిగిస్తున్నామని వారు భావిస్తారు శారదా పూజనాడు సర్వసామాన్యంగా జైనవర్తకులు పురోహితుల్ని పిలిపించి ఆతినిచేత పూజ చేయిస్తారు అతడు దస్తరాల మీద ‘శ్రీ’ వ్రాస్తాడు అది మేరు పర్వతరూపంలో ఉండవలెనని నియమం అందువల్ల ముఖ్యంగా జైసి సంఖ్యగా ఉంటుంది. దస్తరంమీద ఒక పాత ‘కాప్రయ’ ఉంచి పూజిస్తారు దాన్ని సంవత్సరాంతం వరకూ చలామణి అయ్యే ధనంలో కలపరు అధి అధికధనం తెచ్చి యిచ్చే వస్తువని వారి నమ్మకం మరసటి దినం బంధువులూ, స్నేహితులూ కలిసి కొత్త గుర్రుల కట్టుకొని స్వగోరస్థిలో, సంగీతవ్యాపారాలతో కాలక్షేపం చేస్తారు

హిందువులకు ‘దీపావళి’ దినం లోపరహితమైనది మొదటి సారిగా అల్లుణ్ణి తీసుకోరానటానికిగానీ, చిన్నపిల్లలకు విద్యాభ్యాసం ప్రారంభించటానికిగానీ, వ్యాపారారంభానికిగానీ అంతకంటే మంచిదినం మరొక టుండదని వారి అభిప్రాయం ఇటువంటి సందర్భాలలో జ్యోతిషులైన పిలిపించి ప్రశ్నించవలసిన అగత్యంలేదు.

దీపావళి వస్తుందనగానే ఇళ్లకు వెల్ల వేయించి పసుపుకుంకుమలు పెట్టి రమ్యంగా అలంకరిస్తారు ఆనాడు భారతీయులెరిగిన రేఖాశాస్త్రమంతా వ్యక్తమయ్యేటట్లు అంతర్వహతి

(18 వ పేజీ చూడుడు)

భారతప్రశస్తి

శ్రీల ఆర్య భాగ్యనికి

శ్రీ ద్ర

కేసరిగుటిరం లిమిటెడ్, మద్రాస్

బరిస్టర్, నైజామిదొమియన్సు, ఆంధ్రజిల్లా.

తమిళనాడులకు ఏజెంట్లు

నీతారామ జనరల్ స్టోర్సు,

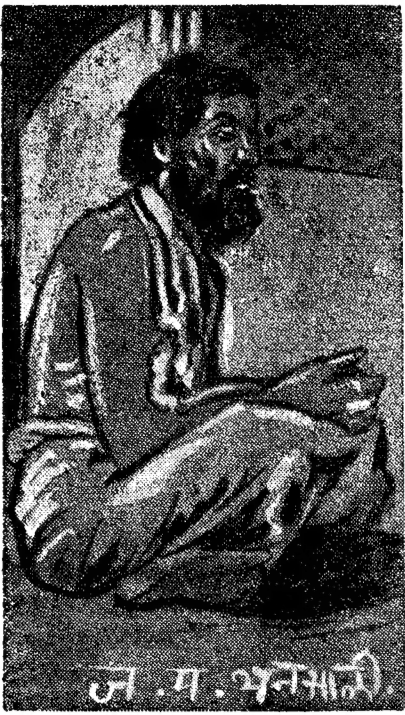
బరంపురం, సికింద్రాబాదు, బెజవాడ, మదర.

(Jai Hind Publicities)

ఆచార్య భన్సాలి

శ్రీ వేమూరి రాధాకృష్ణమూర్తి

గాంధీజీని వివరణించితే నేనా గ్రామ ఆశ్రమంలో సర్వమాన్యముతో భన్సాలి ఒక్కడే. గాంధీజీ నేనా గ్రామంలో ఉంటూఉన్నప్పుడు నేను కుటుంబములకు వస్తూఉండేవాణ్ణి. గాంధీజీని కలుసుకొనేందుకు వచ్చిన వారు భన్సాలిని కూడా తప్పక చూడటం అలవాటు. గాంధీజీ సాన్నిధ్యముకి భన్సాలి వచ్చి ఘనంగా 30 సంవత్సరాలయింది. వర్తమాన ఆశ్రమం ఉన్నప్పుడే భన్సాలి ఆశ్రమ వాసిగా చేరాడు.

భన్సాలి 1897 లో బొంబాయి పట్టణంలో జన్మించాడు. అలహాబాద్ జయకృష్ణ భన్సాలి ఇంటిపేరు. వీరు గుర్గురు సోదరులు, ఒకసోదరి అందరికంటే చిన్నవాడు. భన్సాలి యే ధన వంతులైన గుజరాతీ కుటుంబం వీరిది. మొదటి నుండి భన్సాలి తల్లిదండ్రులు ధర్మ నిష్ఠులు. భన్సాలిని కూడా ఆధ్యాత్మిక ప్రవృత్తి తన కుటుంబంతో కలిసి చిన్నతనంలో భాగవతశాస్త్రాన్ని పెద్ద పెద్ద తీర్థక్షేత్రాల్ని దర్శించాడు. తన ప్రాంతంలోని ద్వారకలగాయతు, దక్షిణ దేశంలోని రామేశ్వరమే గాక జగన్నాథపురి, కాశీ, ప్రయాగ, హరిద్వారం మొదలైన తీర్థాలన్నీ సేవించాడు.

బడిచదువులో చురుకైనవాడు. కళాశాలలో తేరి శ్రాంతిభావ ఆభ్యసించాడు. M. A. వరకు నిర్వహించాడు. చదువు సాగింది. కాశీలో చదువుగా ఉన్న సమయంలో దేశసేవాభావం పూర్వయంతో మొలకెత్తింది. ఇంటి పెద్దల సలహా మీద కొన్ని క్రికేట్ మ్యాచ్ లో ఖిలే గారి కారతన కనపడి (స్వయం ఆఫ్ ఇండియా ట్రాస్ట్) లో ప్రవేశించేందుకు పూనాచేరాడు. భన్సాలిని అక్కడ బాగా పరిచించారు. మంచి యోగ్యతలు, ఉద్రేకం, ఉత్సాహం కలిగి ఉన్నా ఒక ప్రత్యేక కారణం చేసి సాన్ టోమిస్ చేర్చుకొనేందుకు నిరాకరించారు. భన్సాలి దగ్గరబంధువు ఒకడు విప్లవకర్తలతో చేరాడు. భన్సాలి చేసిన అవరాధం అదే. భన్సాలి కి విచారం కలిగింది. ఇది 1915 నాటి విషయం.

1915 లోనే బొంబాయి కాంగ్రెసు మహా కలహం సందర్భంలో మొదటిసారి గాంధీజీని కలుసుకొన్నాడు. అప్పటినుండి దేశస్వాతంత్ర్య పోరాటంలో బాహుగా పాల్గొనడం ప్రారంభించాడు. ఇలాంటి కష్టతల్ని గాంధీజీ తనకు దూరంగా ఎలా ఉంచుతారు? 1920 లో పూర్వాశ్రయములలో కారాగృహం ప్రవేశించాడు. తరువాత ఆశ్రమం లో చేరేందుకు అనుమతి కోరాగానే గాంధీజీ సమ్మతించారు. వర్తమాన ఆశ్రమంలో చేరాడు. భన్సాలి చదువుచెప్పడం అంటే భన్సాలికి ఎక్కువ ఇష్టం. ఇది గుర్తించి గాంధీజీ గుజరాత్ విద్యాశాఖలో ఆచార్యుడుగా నియమించారు. భన్సాలిని నివాసమాత్రం ఆశ్రమంలోనే గుజరాత్ విద్యాశాఖలో పనిచేస్తూ ఉన్నప్పుడు విదేశం వెళ్లి బారిష్టరు అయి రావాలన్న నే ఉద్దేశ్యం కలిగింది. భన్సాలికి గాంధీజీ ఏమీ అడ్డు చెప్పలేదు. చాలా అందమైన నాణాకు కోణ్ డి, ఖరీదగల కోటు, పాపాజామా— ఇదీ ఆ సమయంలో భన్సాలి వేషం. ఆయన ధరించేదంతా ఖర్చు, ఇంగ్లండు వెళ్లి చదువు

ప్రారంభించాడు. కాని ఈశ్వరచ్చ వేగంగా ఉంది. ఇదే సమయంలో అన్ని గాన గతి చాగు. కలుగు అందగానే చదువు సగంలోనే ఆపివేసి తిరిగి భారతదేశం వచ్చి వేశాడు. ఇంటికి వెళ్లి కొద్దిరోజులు ఉండి తరువాత సబర్బన్ శ్రమంలో పునః ప్రవేశించాడు. ఇంగ్లండు చదువు అంతటితో ఆగిపోయింది.

1930 లో ఉద్యమం ప్రారంభమైనది. భన్సాలి ఆంధ్రలో పాల్గొన్నాడు. చాలా సంవత్సరాలవరకు కారాగార శిక్ష లభించింది. ఈ శిక్షాకాలంలోనే ఆయన జీవితంలో విప్లవ కరమైన మార్పు జరిగింది. ఆత్మచింతన, ఈశ్వర సాక్షాత్కారం చేయాలన్న అభిలాష కలిగినవి. కామయ స్త్రీలు ధరించ కుండానే పూర్తి సన్యాసి అయినాడు. ఆధ్యాత్మిక జీవితానికి ఇదే ప్రారంభం అని అప్పుడప్పుడు తరువాత నుండి భన్సాలి జీవితమే ఆధ్యాత్మిక ప్రయాగ శాలలా మారిపోయింది.

ఆత్మకృష్ణికి ఉపవాసం గొప్ప సాధనమని భన్సాలికి దృఢవిశ్వాసం.

తాన అనేకసమయాలలో ఉపవాసాలు చేసి చూచాడు. సఫలీకృతుడు కూడా అయినాడు. ఇప్పుడు ఆయన యస్స 12 సంవత్సరాలు వారం రోజులవరకు ఉపవాసం చేయడం అయినను బహుసామాన్యమైన విషయం అయి పోయింది. ఒకటింటి పర్యాటకులు 40 రోజులు, ఒకసారి 11 రోజు, చిరి జగత్తు సిద్ధమైన ఉపవాసం 68 రోజులు, జరిగినవి.

1942లో పలుచోట్ల పైనికాశానం జరుగుతూ ఉంది. కృష్ణ సమావేశంలో చిగూర్ అట్టిగ్రామాల్లోని స్త్రీలమీద పైనికులు చాలా దుర్మార్గాలు చేశారు. వాటిని విచారణ చేయించేందుకు భన్సాలి 68 రోజులు ఉపవాసం చేశాడు. ఆ ఉపవాసంవలన మన దేశంలోనే గాక ప్రపంచమంతటా గందరగోళం వ్యాపించింది.

గాంధీజీ అమతితోనే అన్ని ఉపవాసాలు చేశాడు. భన్సాలి అన్ని ఉపవాసాలలోనూ నీరుత్రాగుతూ ఉండేవాడు. కాని మార్వాడ, రాజపుటానాలో ఉపవాసం చేసినప్పుడు నీరు గూడా త్రాగనని శపథం పట్టాడు.

అవి పెసవికాలపురోజులు అక్కడ పేసవి కాలపు రోజుల్లో 120 డిగ్రీలదాకా ఉష్ణం ఉండటం సామాన్యవిషయం. ఆ రోజుల్లో కూడా నీరుత్రాగకుండా 15 రోజులు ఉపవాసం చేశాడు. ఈవిధంగా నీరు త్రాగకుండా ఉపవాసం చేయడం లేలిక విషయంకాదు. కనీసం ఒక్క ఏకాదశిరోజున, నీరుగూడా త్రాగకుండా ఉపవాసం చేసినవారికి ఆంధ్ర లోని కష్టం బోధపడుతుంది.

విగిలిన ఉపవాసాలన్నీ సబర్బన్ ఆశ్రమంలో ఉంటూ వుండగానే చేశాడు. ఒక పర్యాయం ఈశ్వరప్రాప్తికి 40 రోజులు ఉపవాసం చేశాడు. ఈ ఉపవాసం ముగిసిన కొద్ది రోజులకే 11 రోజు మళ్ళీ ఉపవాసం చేశాడు. ఈ ఉపవాస సమయంలో చాలా కష్ట పడవలసివచ్చింది. అన్ని ఉపవాస సమయాలలోనూ గాంధీజీ భన్సాలి దగ్గరకు తరచువస్తూ ఉండేవారు. ఉపవాసాలల్ల మానవుని లోటు, దుగ్గుణాలు అన్నీ నశించిపోతాయని, మనస్సు సాత్వికము పవిత్రము అవుతుందనీ, శారీరక సంబంధమైన అనేకజబ్బులుకూడా పోతాయని ఆయన స్వాభావం.

గాంధీజీ తలనే భన్సాలి కూడా ఎప్పుడూ భోజనంలో వివిధ మార్పులు చేస్తూ ఉంటాడు. మొట్టమొదట సబర్బన్ ఆశ్రమంలో ఉంటూ ఉన్నప్పుడు తన కంటే వేరే చేయించుకొనే వాడు. కొద్ది సంవత్సరాలలో ఆ ఆచారం అంతా మారివేశాడు. వేపాకు మరియు నీళ్లలో నానిన పిండి తిని చాలామీదలు ఉన్నాడు. భోజనం విషయంలో ఎంతో సమభావం పొందాడు. పాలు కాచియిచ్చినా, కాకరకాయలు ఉడికించి యిచ్చినా, రెంటినీ ఒక భావంతో భజి

స్తాడు. ప్రత్యేకించి పూనా వస్తువులే కావాలనే కోరిక ఆయనకు లేనేలేదు. బహుశీద వాడికి ఏ తిండివారమూ ఉండో అలాంటి తిండి తిని మనం జీవించాలని ఆయనభావం.

గాంధీజీ క్లబ్బ్ ఉండగా దేశంలో సర్వత్రా నానికి బయలుదేరాడు భన్సాలి. అప్పటికే మానవత్వం అవలంబించాడు. వేపాకు దప్ప ఇంకాక వస్తువు భుజించేవాడేకాదు. నడుగుకు లావు పాటి తాడు (మోకు) ముతక ఖడ్గం లంగోయీ మాత్రం ధరించేవాడు. మానవత్వం భంగనవుతుందనే భయంతో గొంతుపెదవులూ దారంతో కట్టుకున్నాడు. కుట్టుకు మృగ్యనడకండే కొద్ది మాంద్యవారా ఏ కొద్దిచూ ఆహారం పుచ్చుకొనేవాడు. గాంధీజీ క్లబ్బ్ లు నుండి బైటికి వచ్చాడు. భన్సాలి విషయం వారికి తెలిసింది. వెంటనే మనిషిని పంపి ఆశ్రమంకు సీలించుకున్నాడు. నోరు తెరిచిచాగు పెదవులమీద తొలగించబడ్డాయి. కాని మానవత్వం మాత్రం మానలేదు. క్లబ్బ్ లు ఒక్క గాంధీజీ ప్రశ్నలకు మాత్రం సమాధానం చెబుతూఉండేవాడు. దేశాటనం చేసినప్పుడనే అనేకచోట్ల చాలా కష్టాలు కలిగాయి. సచ్చివాడని కొన్నిచోట్ల ప్రజలు రాళ్లతో కొట్టారు. రాళ్ల వన్నెని పుప్పు వర్షంలా సహించి నవ్వుతూ ముంగురుపోతూ ఉండేవాడు. ఒకచోట కొందరు పరిచితులు ఈ పరిస్థితి చూచారు. సహించలేక ఆశ్రమానికి తెలియజేశారు. వెంటనే గాంధీజీ ఆశ్రమానికి సీలించారు. అప్పటినుండి అక్కడే నిరంతరం ఉంటూఉన్నాడు.

ఆయన ఆహారపానీయాలకు, నిద్ర వస్త్రాల నిత్యకృత్యాలకు ఆశ్రమ నియమాలు వర్తించవు. 4 గంటల తరువాత తిరుచునిద్రించాడు. ఖాళీమొదలలో కూర్చుంటూ ఉంటాడు. ప్రాతఃసమయం ఎప్పుడూ పాల్గొనాడు. ఉదయం 4 గంటల నుండి స్త్రీలు, పురుషులు, బాల బాలికలు, యువకులు, పృథులు అందరూ భన్సాలి దగ్గర చదువుకొనేందుకు వస్తూ ఉంటారు. నిజరాత్రీ, మరాఠీ, సంస్కృతం, హిందీ, ఇంగ్లీషు గణితం, భూగోళం, రాజనీతి, అర్థశాస్త్రం, గాంధీ సాహిత్యం—ఎవరు ఏమయం చెప్పమంటే ఆ విషయం బోధిస్తూ ఉంటాడు. అన్ని విషయాలు ఒకే సమభావంతో బోధిస్తూ ఉంటాడు. చదువు చెబుతూ గూడా నూలు పడుతున్నా ఉంటాడు. లేలికగా రోజుకు మూడు చిలపల నూలు వడికి ఆశ్రమానికి ఇచ్చివేస్తూ ఉంటాడు.

ప్రతిబుట్ట పాలిగన్నే మొదలైన వస్తువులన్నీ తన దగ్గరే పెట్టుకుంటాడు. తన గదిలో కూర్చోుంచూ తిక్కువ ఎక్కువ గా ఎండలో కూర్చుంటూ ఉండటం ఆయనకు అలవాటు. చదువుకొనే వారిని బట్టి తానగూడా సావాలూ కూర్చోవలసి వస్తుంది. అస్వస్థుడు కంటకాలకు, యాపాఖానాదొడ్డుకు, స్నానాలకు కాడి భుజంమీద పెట్టుకొని నీళ్లు మోస్తూ ఉంటాడు.

వివస్థస్థ, బొమ్మలు, పచ్చి కూరలు, పెద్ద ఉల్లిపాయలు, చిన్న ఉల్లిపాయలు మొదలైన వస్తువులకంటే భుజిస్తూ ఉంటాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు సువ్వులు, లేక సువ్వు పిండిలో పచ్చి కూరలు, పెద్ద ఉల్లి, చిన్న ఉల్లి, బీర, పొట్ల, రామమనగ మొదలైనవి, కంటి భుజిస్తూ ఉంటాడు. ఆయనజీర్ణశక్తి అమాఘం ఏమి తిన్నా సరే లేలికగా జీర్ణమై పోతుంది. చిన్న ఉల్లిపాయలు 18 తులాలవరకు తింటూ ఉంటాడు. కాని వేడి మాత్రం చేయదు. 15 పాస్తడాకా పాలు త్రాగగలడు. మిగత తీసిన పాలైతే 25 పాస్తడాకా త్రాగి జీర్ణించుకోగల శక్తి ఆయనకు ఉంది. సరియైన పాళ్లతో భోజనంచేస్తే ఆశ్చర్య కరంగా ఆయనశరీరం పెరుగుతుంది. వెంటనే జాగ్రత్తపడి శరీరం తగ్గించుకొనేందుకు ఉపవాసంచేస్తూఉంటాడు. ఆయన బరువు 130 నుండి 140 పౌన్ల వరకు ఉంటుంది. 1942 నాటి 68 రోజుల నిరశనమాత్రం వల్ల ఆయన బరువు ప్రతిరోజూ ఒక్కొక్క

పౌన్లవరకు తగ్గి చివరకు 67 పౌన్ల వరకు శరీరం కుష్కించినది. ఆ సమయంలో ఆయన శరీరం చర్యంతో కప్పబడ్డ ఒక విముకల ప్రాసూ అయిపోయింది.

భన్సాలి ప్రభుత్వశ్రేణికి చెందిన బోసనా చాగుడు. ఆయన పట్టేచదువుకు విశుగుణానే వాళ్లు ఉంచేనే ఉండరు. క్లబ్బ్ లు ఎంతో సంతోషంతో చదువుకొనేందుకు వస్తూ ఉంటారు. ఒకడు భుజించాడు ఎక్కిలే, ఇంకొకడు ఒకేటా కూర్చుంటాడు. చదువు మాత్రం సాగుతూనే ఉంటుంది. నవ్వు, జటలు గాంధీర్యం-విషయాన్న సరించి మారుతూ ఉంటాయి. బకి వల్ల మంటే ఏప్పీ మారాండేస్తూ ఉండే 4,5 సంవత్సరాల క్షేణుకూడా భన్సాలిదగ్గర చదువుకుంటూ, ఇంటికి వెళ్లమంటే ఏప్యం ప్రారంభించేస్తాడు. అవకాశంలేక చదువుకొనేందుకు రాకపోతే, తానే వెళ్లి వారికి చదువు బుతూ ఉంటాడు.

రాత్రి పొద్దుకుం పన్నే లేచి దారం తీయడమో, దూదివీడమో అలవాటు. మృత్యుశి భజనగీతాలు పాడుతూ ఉంటాడు. ఆయన కంఠస్వరం కర్ణకళింగంగా ఉంటుంది. స్కూల్ లోనూ, కళాశాలల్లోనూ, 6 గంటలపనికికూడా మృత్యుశి విశ్రాంతి ఉంటుంది. కాని కొంచె వైనా విశ్రాంతిలేకుండా 12, 18 గంటలు ఏకధానిగా చదువు చెప్పగల శక్తి భన్సాలికి ఉంది.

నూలుపడికంట ఎక్కువ ఉష్ణమా అంటే ఆది లేదు. అన్నిసమయా సమానభావంతో, సమానమైన తన్మయత్వంతో చేస్తూఉంటాడు.

ఒకరోజు రాత్రి 2 గంటలకే వెలమవ వచ్చింది. ఏకం ప్రారంభించాడు. ఏకండుకు ప్రత్యేకంగా ఒక గది ఉంది. నవ్వులనూనె దీపం వెలుగుతూ ఉంది. భన్సాలి ఏకంలో తన్మయత్వం ఉన్నాడు. ఇంతలో ఏకన దూది కిందలకు నిప్పు అంటుకొన్నది. ఆరోజు నిజంగా దై కృప ల్లనే బ్రతికి బయలుపడ్డాడు.

1932 నాటి ఫుట్టు ప్యూటనచేస్తే గోవింద గడ్ చేకరున్నాడు. అక్కడ ఒక ధనికుని ఇంట్లో ఆతిథ్యం లభించింది. ఆరోజున ఏదో పండుగ పంకింటలు చేశారు. భన్సాలి మామూలు రొట్టె, కూర చాలనని చెప్పాడు. కాని ఇంటిభామండు ఒప్పుకోలేదు. భోజనం చేయక తప్పదు అంతా భోజనానికి కూర్చున్నారు. భన్సాలిభోజనం చూచి నివ్వర బోయారు. కాశీప్రయాగలోని తిండి పోతు పండాలు తలుపుకు వచ్చాడు. ఆ రోజు భన్సాలి కడపునిండా భోజనం చేశాడు. విశ్రమించి (లభ్యత)కొని బయలుదేరాడు. ఇంతలో ఎదురుగా ఒక బీద బడగు వచ్చాడు. ఆకలితో నకనకలాడుతూ ఉన్నాడు. ఆ బిచ్చుగాడు. వాడినిచూచి భన్సాలి హృదయం చలించిపోయినది. "ఈ బీదబడగు ఆకలితో నకనకలాడుతూ ఉంటే, పింకింటలు తిని నేను పికాగొక్కట్ల డమా? ఛీ, ఛీ," అంటూ తక్షణం నోటికి ప్రేళ్లు పోనిచ్చి తిన్నదంతా అక్కడే కక్కి వేసి తినడాన బయలుదేరాడు.

రాత్రింబళ్లు సృతానంలోఉన్న రోజులు ఆయనజీవితంలో చాలా ఉన్నాయి. 200, 300 దాకా మేకులు కొట్టబడ్డ కొయ్య మీద నిద్రించి ఆ బాస సహించిన రోజులు చాలా ఉన్నాయి. నోరు కట్టుకొని, మానవత్వం నిన్ను హించి, వేపాకు నీళ్లతో కడపునింపుకొవర రోజులు అనేకం ఉన్నాయి. ఇలాంటి అనేక కళారసాధనల్లో సాఫల్యం పొందాడు. సత్య గ్రామ సమరాల్లో ఏమారు 7, 8 మార్లు కైలకు వెళ్లాడు.

15 ఆగస్టు 1947 తర్వాత నేనా గ్రామంకుంకి పోదామని అనకున్నాడు. కాని గాంధీజీ ఇలాంటి నిరహంకారి, శ్రీ విరాగిని నేనాగ్రామంకుండి వెళ్ల నిశ్చయించి, బహుశః నేనాగ్రామానికి భన్సాలిని వైతాళికునిగా నియమించి గాంధీజీ దేహయాత్ర చాలించారు.

[మద్రాసు ప్రభుత్వమువారి హిందూ స్తానీ మాసపత్రిక 'దఖా హింద్' నుండి].

గవో క్వెస్

తిన్నసెగలకు గంటలలోగుడము

ఈశ్వరపార్వతిరాజమంది

భారతరాజకీయాలు :

గత సంవత్సర కాలంలో కాశ్మీర్ యుద్ధ గతి

కాశ్మీర్ యుద్ధం ప్రారంభమయి ఏడాది అయింది. 1947 అక్టోబరు చివరివారంలో దుంప దిశగా కుదుర్చుకున్న కాశ్మీర్ లో అధికభాగం ఆక్రమించుకొన్నాయి కాశ్మీర్ భారతీయ సైన్యంలో చేరడానికి, భారత సైన్యాలకు పంపి తమకు దగ్గర గ్రహించి రక్షించ లెవందనీ భారత ప్రభుత్వాన్ని కోరారు. అప్పటి భారత ప్రభుత్వం గర్హం జనరల్ మౌంట్ బాటన్, తాత్కాలికంగా సమాఖ్యలో చేరికకు ఒప్పు కొంటూ, సమాఖ్యలో కాశ్మీరీలగా చేరవలసిన తుది నిర్ణయాన్ని కాశ్మీర్ ప్రజాసభకు ద్వారా తేలికతార్వాగ్ నిశ్చయించగలమని పెప్పి. వైస్రాయి అక్టోబరు 27 తారీఖు కాశ్మీర్ పంపాడు.

అప్పటికి ప్రేమగర్ పడిపోయే పిరిలో ఉంది. శ్రీశ్రీ ప్రసారము, ఉనికి, బలాబలాలు, పరాయి సహాయ సంపత్తి, ప్రైవేట్ సానబలము, మొదలైన ఆనుపానావీకూడా, భారత సైన్యాలకు తెలియవు కాశ్మీర్ గొండుల పరిచయము లేదు. ఆపరిచయ, కొద్దిపాటి సాయుధబలగాన్ని విమోచనం ద్వారా, శ్రీమగ్ధం చేర్చుకు తగువారి ఎంతెక్కుండా గంటగంటకూ విమోచనం ద్వారానే, వైస్రాయి, సరఫరా చేయ వలసి వచ్చింది.

భారత ప్రమాణిక, భూతల సైన్యాలు ఎందుకూడా, తమ ధర్మనిర్వహణం విమోచితంగా నిర్వహించుకొంటూ వచ్చాయి. 12 నెలలు భారత సైన్యాలు తీవ్రముద్రించేసి, శ్రీమగ్ధం అపడ లేకుండా భద్రంగా రక్షించి, దుంపల, వెక్కిరి తగుతుంటూ, ముందుకు పాగలు సావరం చిక్కించుకొన్నాయి. శ్రీమ సైన్యాలు శ్రీమగ్ధం 20 మైళ్ళ దూరానికి భాగంగా వచ్చి తరిగి ముగ్ధ వారములో, ఇంకో యిద్దరు సైన్య పారిపోయి "యూరి" వనక్కిరాకా శ్రీమ సైన్యాలు పారి పోయాయి.

శీతకాలం రాకతో కాశ్మీర్ లో యిలా వాతావరణం గుడ్డానికి ఏ మాత్రం గూ అనుకూలత లేదు. చివరికి చివరికి, భారత సైన్యాలు కాశ్మీర్ లోయి శ్రీమగ్ధం చేసి, "యూరి" వద్ద, శ్రీమగ్ధం ప్రతిఘటిస్తూ, కాశ్మీర్ లోయి లోకి మళ్ళీ శ్రీమగ్ధం ప్రవేశించి విలసిల్లుకుండా యుద్ధం చేస్తున్నాయి ఎన్నో వాగు గుంపులు

దొంగదాడులు చేశారు కాని భారత సైన్యాలు ఆతి మెళకువతో ఎప్పటికీ పట్టు వాళ్ళని వెనక్కి తిరిమేశాయి.

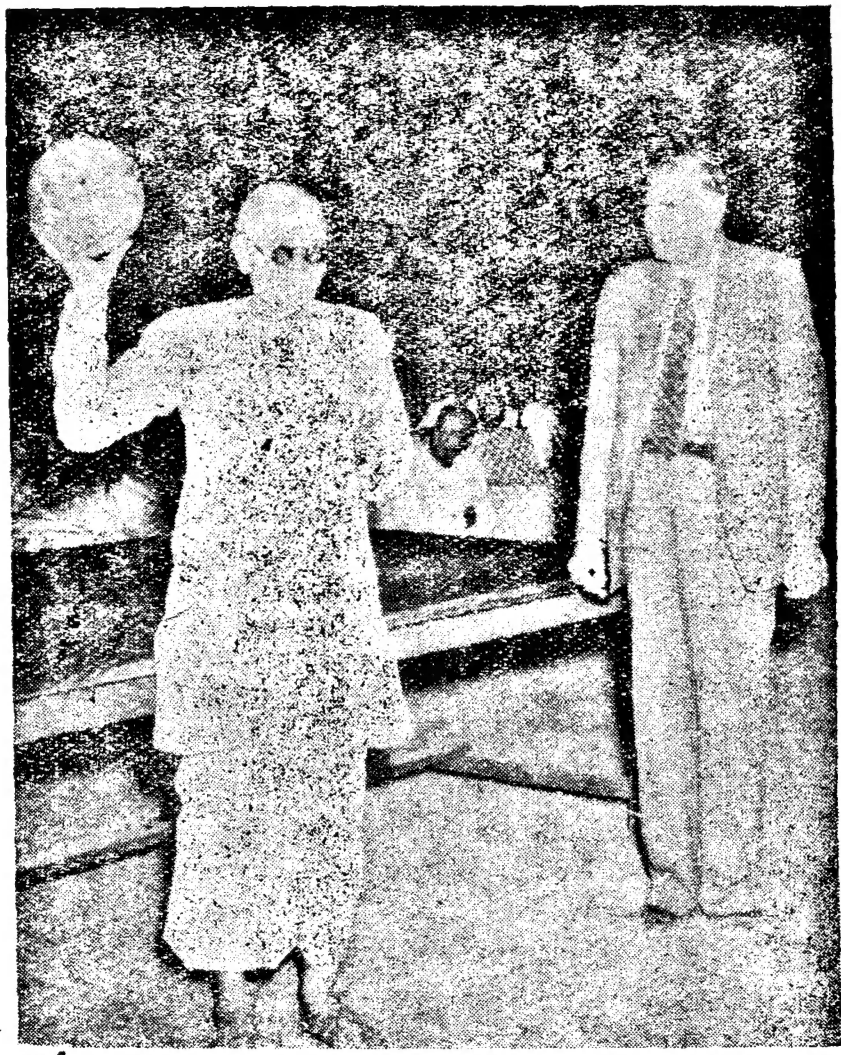
అంతటితో, "జమ్ము" పడమటి సరిహద్దు నన్ను జమ్ము సంస్థాన సైన్య కేంద్రాలకు చిందరవెర పట్టకొంటూనే దుంపలు వ్రాసు కొన్నాయి. పాకిస్తాన్ సరిహద్దు నంటి ఉన్న లాండ్, మిర్జాపూర్ జిల్లాల సైనిక సావరాలను పట్టుకొన్నారు.

భారత సైన్యాలు తమదృష్టి ఇటు పరిపాలి. శ్రీమగ్ధం చిక్కిన, కొట్టి, మిర్జాపూర్, లాండ్, యూంగర్లను వంగుగా ఒక్కొక్కటి శ్రీమగ్ధం చేస్తూ, భారత సైన్యాలు అక్కడకు చేరుకోవడం, కాందిశకులకు రక్షణ లిస్తూ, ధర్మయుద్ధం సాగించాయి.

శీతకాలం వస్తే ప్రాణముద్రం జరిగింది. శ్రీమ సైన్యాలు బలమైన దృష్టి వైస్రాయి 2000 మంది హతులు, అనేకులు తులూ అయి, శ్రీమ సైన్యం వెనక్కి తిరిగింది భారత సైన్యాలు అనుమతగా పాకిస్తాన్-జమ్ము రాజధాని, పాకిస్తాన్ సరిహద్దు కేసి దన్ను గ్రామాల, శ్రీమగ్ధం విమోచనం చేయి.

శీతకాలం వూరి అమేబుప్పటికి, శ్రీమగ్ధం, లాండ్, జాగీర్, మిర్జాపూర్ జిల్లాల సమాఖ్యం తమ అధీనంలో విలసిల్లుకొన్నాయి లాండ్ పట్టణం మాత్రం భారత సైన్యాలు చేరుకోలే ఉంది ఆమె, నిలిచే భారత సైన్యాలు చుట్టు ముట్టిన శ్రీమగ్ధం నివ్వకుండా చీకాకు పగులగా వచ్చాయి.

శీతపు మిగిసి, మంచు కరిగి, నేల అంతా అగమ్యంగా తమరచేట్టపట్టి ఉభయ సైన్యాలు తమతమ స్థానాలకు బలపరచుకొంటూ నిలిచాయి. జాగీర్ మళ్ళీ భారత సైన్యాలు, కాశ్మీర్ లోయి పట్టుకుంటూ, కత్తెర పూర్ణ హంగా 700 మంది బయలుదేరి, ఒకటి, హండాగ్రామం చివరికి వాయవ్యంగా పాకిస్తాన్ సరిహద్దుకు 18 మైళ్ళ దూరానికి తిర్వాల్ ముఖంగా, 700 మంది "యూరి" నిలిచి పశువులుగా "జోమెల్" గోధుమిదా బయలు దేరాయి వారం మిగిలేవల "తిర్వాల్" ముఖంగా బయలుదేరినవాయ తిర్వాల్ ను స్వాధీన పరచుకొంది.

పోలీస్ వాడిన బంతిని కలం కుతూ మోహన్ బాన్ వారు 150 రూలకు కొన్నారు.

మొదటి దెబ్బతోనే భారత సైన్యాలు ఇలా విజృంభించి జయించేట్టపట్టి, "అహ్లాద్ కాశ్మీర్ ప్రభుత్వం" అన్న పేరుతోని - యూనియన్ దుంపల నాయకులతోనే పిరకపుట్టింది సైన్యా లలో సైనిక భయం ఆరంభించి పెరిగిపోయింది. పాకిస్తాన్ లో పిర సామర్థ్యం పగలూ అంతంత మాత్రంగానే అయిపోయాయి. పాకిస్తాన్ సైన్యాలు తెలుపక, గుర్తించే తప్పు పరిస్థితులు ఏమిటిపోతా యని భయపడ్డాయి. అంతరంగా, మాకు కాశ్మీర్ యుద్ధంలో తోకకమే లేదు అంటూ. చాటుచాడుగా తిర హరిస్తూ పాకిస్తాన్, బహిరంగంగా తన సైనిక దళాలను ఎక్కడిదీ "యూరి-హిందూ" గోధుమిదా, భారత సైన్యాలకు ఎట్టుమరుగుగా నిల తెట్టింది.

శ్రీమగ్ధం సావరం మారిపోయేట్టపట్టి, భారత సైన్యాలు, మందమునాయకుండా ఆలోచించి నిరంబి చివరికి శ్రీమగ్ధం దాడు లకు మాత్రం ప్రతిఘటిస్తూ, వెనక్కి తిరిమేస్తూ అక్కడే కా లాది నిలచాయి.

ఈలోగా, భద్రత సంఘం పంపిన సర్వ కేతుగ్రంథం కాశ్మీర్ వచ్చింది. దురాక్రమ యుద్ధం చేయడం, భద్రత సంఘ ఆ కేసు పాలిస్తూ, భారత సైన్యాలు అగోగము నాన్ని స్వయంగా ఆపుకున్నాయి. దాదాపు యుద్ధం విరమించుకొన్నట్లే ప్రకటించాయి.

పశువు కాశ్మీర్ లోయి గాని, వైస్రాయి భాగాన్ని జమ్ము గావ్వం గాని, తమకు నిలిచే సానం లేకపోయేట్టపట్టి, దుంప గులు, ఉత్తరదిశకు తమయుద్ధకాలం సాగించారు. నిర్భీకంగా చేసుకొని, ఆతి లంగా, దాదాపు ఎడారిగా ఉన్న, చాలిస్తాన్ ప్రదేశం మీదికి తూర్పు దిశకు మరలిపోయి దోవను కాశ్మీర్ లోయిలో ప్రవేశిస్తూ ము కొన్నారు.

కాని గుజర్, జోజిలా, కనమల గంటి దగ్గర, భారత సైన్యాలు వారిని ప్రతిఘటించి, కాశ్మీర్ లోయిలో ప్రవేశించలేకుండా చేశాయి. ఈ విధంగా లోయ చుట్టూ, భారత సైన్యాలు, ఇంకా కొంటూగా నిలిచి, ఈ సమయంలో ఉత్తర భాగాలంతా శ్రీమగ్ధం లోయలో ప్రవేశించలేకుండా చేశాయి. ఈ కొంటు కేదించడానికి శ్రీమగ్ధం ఎంతెక్కు వరకూ చేసిన దాడులన్నీ విఫలమయ్యాయి.

12 నెలల గాత్రం ఈ నాడు "ప్రేమగర్ తమకు చిక్క" లన్న దుంపల అస అశీమాస అయి పోయింది.

కాశ్మీర్ లోయి రక్షించటానికి, భారత సైన్యాలు కాశ్మీర్ ప్రవేశించాయి తమ ఎప్పుడూ భాగాన్ని నిర్వహించుకొన్నాయి. ఎంతెక్కుండా నిర్వహిస్తూనే ఉన్నాయి.

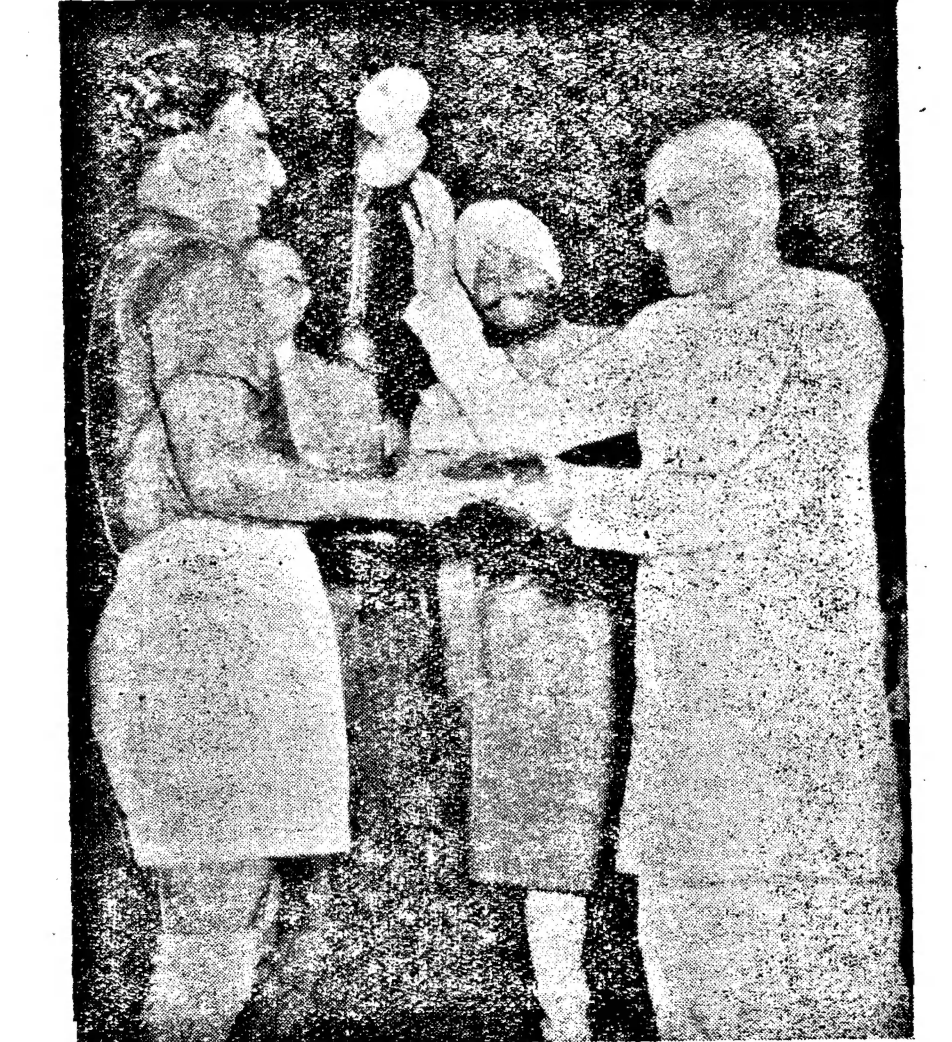
మోదరా బాద్

మోదరా బాద్ సంస్థాన విషయంలో, జరిగిన పరిస్థితుల నన్నిటిని సమీక్షించడం చేశా కొని, ప్రస్తుత పరిస్థితులు సమీక్షించుకొని, భావి గతి నిర్ణయించుకోవడం, సర్దార్ పటేల్, భారత ప్రభుత్వ సంస్థాన శాఖా కార్య కర్తలు, బీహార్ రాజకుమారి, మోదరా బాద్, విలియం సివిల్ పాలక ప్రభుత్వం న గర్హం చాడరి, మొదలైనవారి నందరినీ బాంబాయిలో సమావేశపరిచాడు.

నెలలగా, భారత ప్రభుత్వం, మోదరా బాద్ సంస్థానం జగ్గుకొన్ని "సం. త్విర కాలపు 200 మంది" కాలపరిమితి తీరివారు. ఈ నెలలగా, సంస్థానం భారత సమాఖ్యలో చేరినాటం విషయం నిర్ణయించటం ఆంధ్రం నిబంధనలు, సంస్థానాన్ని భారత సమాఖ్యలో చేర్చినట్లు ప్రకటనని తన అక్టోబరు 10 బయచ్చాటు కావీ, సమాఖ్యలో చేర లెండి, చేరానిది నిర్ణయించలేనిది, సంస్థాన ప్రజాకౌంటిల్, ప్రభుత్వం చేర్చి, సర్దార్ పటేల్, ఆ సూచన అంగీకరించలేదు.

ఇంకో ఆగు నెలలు దాటిపోతేగాని, సంస్థాన పరిమితు ప్రజల నికలద్వారా సమకూర్చి, ప్రజా ప్రాయం కేల్చటానికి పరిస్థితులు అనుకూలించవు మోదరా బాద్ భారత సమాఖ్యలోగల సన్నిహిత బాంధవ్యార్థి ఇమిడింక చేస్తూ, ఈ మిర్జాకొనికి వర్తించే కొత్త ఒకం బకి, తగూగ చేసుకోటం ఆ సరమనే, ఈ సమావేశంలో భావించుకొన్నట్లుగా తెలుస్తూంది ప్రజానాయకులైన రామానందన్ ప్రసాదించి ఈ విషయం నిర్ణయించుకోవాలని పటేలు ఆ ప్రాయం ఎల్లబాడు.

విలియం ప్రభుత్వాన్ని, ఆపదంగా భారత ప్రభుత్వం మోదరా బాద్ లో ఆలంబించుకో లేనిది. అందుచేత, కొంత అవసరం (21 వ పేజీ చూడండి)

నెలల పాటు ముగ్ధక ఖిల్ గోధుమిదా గతగత జమ్ముకు మోహన్ బాన్ జమ్ముకు జరిగిన ముగ్ధక ఖిల్ గోధుమిదా రాజగోపాలాచారిగారు పోషిస్తారు. గెలుపొందిన మోహన్ బాన్ జమ్ము కేంద్రం రాజగోపాలాచారిగారు పట్టు యిస్తున్నారు.

గొప్పవారితో గుసగుసలు-3. కలియుగ చక్రవర్తులు:

శా క్య చ క్ర వ ర్తి

కి॥ శే॥ వారణాసి శ్రీనివాసరావు

[పుష్పపురంలో (పెహవర్) కనిపించు కట్టించిన స్తూపంపద్ద నున్న మైదానంమీద నటూ నిటూ పచ్చార్లు చేస్తూ ఉత్తరంవై పచ్చడ పచ్చడు చూస్తూన్న నన్ను బెత్తెడు సరిగంచు గల యెర్రటి భోవతీ, అట్లాటి రంగుదే బానెడు సరిగంచు గల పుత్తరీయం, ఒక సరిగతలపాగా ధరించి, కొట్టా చేట్టు విభూతిధారణం చేసి, మొగాన విభూతిశేఖలమీద మూడుగా తీర్చిన మంచిగంధపు పట్టెల మీద కాసి కైవారం గల యెర్రటి బొట్టు పెట్టి, కాళ్ళకు ఎదుట ముచ్చెలకుమల్లే పైకి తిరిగిన జోడు ధరించి, నడుంపట్టాలో నొక పట్టాక త్రి పెట్టానియున్న నిమ్మ పండురంగుగల ఒక భీకరాకారుడు సమీపిస్తాడు. పదిమంది యమభటులూ అనుసరించే సాయుధులు కవచధారులూ వైన శూరు లా య న్ననుసరించి వస్తుంటారు. నన్ను కొంచెం దూరంగా తాడగానే—]

శూరులు శ్రీమన్మహారాజాధిరాజులను, నిరంతర శత్రుసంహారకీర్తిని నోదులను, మహాశత్రు శాంతా మణి కుచకుంభాస్పాదకులను, పరమత మహాజంబాలపటలనిమగ్న పూర్వ శైవ మహాద్వారకులను, సర్వప్రపంచకాక్య సామ్రాజ్య మహాచక్రవర్తి సార్వభౌముల నెవడూరా అవ్యాపించింది? ఎవడికిరా అంత గుండె

నేను (అశ్వర్యంతో నమస్కరిస్తూ) ఆయనా! మీచక్రవర్తిగారిని చూస్తేనే గుండె అగిరిపోతుంటే చెవులు గింగురుమని తన దిమ్మై పట్టు మీ గలభా యేమిటయ్యా! వందిమాగధ పోతమా!

1. శూ కాదూ మరి, నీవు హడలిపోయి వంచప్రాణా లాడల్లానేమానని తగ్గించాగాని, లాకపోతే మా స్తోత్రమే అరణ్యుడియ పట్టింది

నే ఈ స్తోత్రపాఠ మెక్కడి కల్గినా తుండాలిందే?

2. శూ లాకపోతే అంతసార్వభౌములవారి మహామ తెప్పదూ ప్రపంచసామ్రాజ్యంలో 'వేమూలో' నే వ్యవహారంలోనో చరిస్తాంటుంది అమాత్రం పరాకు లాకుంటే యెడటి పనికి దిగికుండా?

నే అయితే దా నైవరో ఒక రంటే చాలాదూ నెమ్మదిగా, పదిమంది పున్న కొంతంతా వాడి అనాల్సిందే?

3. శూ ఈ స్వల్పవ్యని లాకుంటే శ్రీ తారికి విసుపించేట్లా?

నే మీరు వందిమాగధులూ, అంగరక్షకులూ?

4. శూ అంగరక్షకులమే, ఎప్పుడూ పెంటుండే స్తోత్రం మాకుమటుకు రాదూ?

నే. హోపుకర్త్రలుండేమీచేతుల్లో ఆయుధాలుంటే అడిగా?

5. శూ ఏదీ నీ పిలు పూసిరిగలవనీయక పోయ్ అక్కడంతా నెళ్లండినెళ్లం డంటే పేట కల్లినవాండ్లం నిషధాద్రిండి పచ్చాం—వంది వాండ్లను పిలవకుండా

నే (అశ్వర్యపడి) మహాసార్వభౌమా, తమ తు నెల వియ్యరు? స్వర్గంలోగూడా పేటే?

కాక్యచక్రవర్తి కాకం. ఎవరలవా తెవరు చూస్తారు? నీవు మమ్మల్ని ఎందుకు పిల్చావురా?

6. శూ త్వరగా చెప్పు ప్రభువులు నిరం

తరకార్యంతర నిమగ్నులు? ఇక్కడే వుండడానికి వీలేదు

నే స్వామీ! నేను గుండె లలిసిపోయి కొట్టుకుంటుంటే యీ శూరు డూపిరి తిప్ప కోసే జేమండీ?

7. శూ త్వరగా కాసి

నే తమరు కాక్య లంటే చీనా పశ్చిమ ప్రాంతాల్నుండి వచ్చినవారి సంతతివారేనండీ?

8. శూ కాక, యెవ రనకున్నావ?

9. శూ పాలపిండిమనఃపూ లనకున్నావా?

చ (ముసిమసినవ్వు ల్నవ్వును)

నే ఆరి, మితోందర, దౌష్ట్యం బంగారం గానూ? కొంచెం మాట్లాటనీండ్లయ్య!

10. శూ సరే, యెదో త్వరగా అడగు

నే సార్వభౌమా! నాకుతోచిన పడునతా, తమరు తప్పక సమాధానం చెప్పాలని మీ రక్షకుల్ను మాట్లాడొద్దని తామే సమాధాన మియ్యాలి

చ అనే వినోచ్ఛాం మావాండ్లకు తోచిందనకుండా వుండరు—అది వాండ్ల కలవాటు నీ కిష్టంలాకుంటే విననట్లు నటించు అడుగు, తెలుగుకో నీ వేమడిగినా మేం కొప్పడ్రాదని చేవియాజ్జ అడుగు

నే ఈమాత్ర మభయానికి పదివేల కృతజ్ఞతావందనాలు తమ జాతి మహాశ్రూరజా తంటారే నిజమేనాండి?

శూరులు (హమ్మని గొంతులు సవరించుకుంటారు)

నే (చేత్తో వార్ని చూపిస్తూ) చూచారాండి!

చ (వాండ్లను నారూపు నెగ చేస్తూ) అంటారే అంటేనే యెవరు వారు?

నే తమ రైరున్నవారూ, తమ సంగతి తెలిసినవారూ అంతానూ!

చ అంతానూనా? మీ దేశంవాండ్లంతా నేనా?

నే చిత్తం

చ మీదేశంలో నూటికి తొంభైమంది సౌమ్యులు వాండ్లకు తీవ్రత రాక్షసత్వణం మాజాతినాం డైంత సౌమ్యులై నా భీకరా కారులు వాండ్లను చూచేటప్పటికే మీవాండ్లు అబ్బో, వీరు శ్రూరు లనకుంటారు కాని, నిజానికి మాలో సౌమ్య ల్లాకపోలా ఇంచుమించు భేదంతో మాలో చాలామంది సౌమ్యులే

నే అట్లాగైతే తమవాండ్ల శ్రూరకార్యాల చిరా యేమాతుండండీ? తమరు కత్తులకు ప్రదక్షిణాల్లేనే మత మేమాతుంది, యుద్ధం లో జయించగానే చెబుబట్టినవాండ్లనంతా సంహరించడ మేమాతుంది?

చ ఒకప్పడు చేసిన పాపం తర్వాతెంత తంటాలుపడ్డా నీడలా గనుసరించే వుంటుంది అవన్నీ మేం కాదనడం లేదురా! అదంతా మా అనాగరకాపస్థలో జరిగిన విషయం మే మీదేశం వచ్చి నాగరకులమైం తర్వాత చాలామటుకు మారిపోయాం

నే ఏమార్గిరి పోయా రో, మిమ్మల్ని చూస్తేనే నాకు భయమేస్తూంది మీ సేనానలు కనిపించకవర్తిని గొంతుపిసిగి చంపరా?

చ (గొంతు సవరించుకొని) వద్ద మొర్రో, మమ్మల్ని వాండ్లు సంహారంజేస్తారు మేం వారిమీదెత్తమంటే ఆ సార్వభౌముడు పెంకి పట్టుపట్టితే నేం జెయ్యమన్నావ్! వాండ్ల కా ఉపాయం తో చట్లాచేతారు

నే చిత్తం తమవాండ్లూ మీమహంతం దాటి మా దేశానికి రాకుంటే పశ్చిమాన మహా మైదాన ముందిగనా కొన్ని వేలమైళ్ళదాకా, దానిమీద పడి న్యాపించకపోయినారా?

చ దాహం గొన్న వాండ్లకు దగ్గర నీరుండే

చెరువుల కల్లి దప్పి తీర్చుకుండా మనుషిస్తుండా, ఎండమావులు మైదానంలో గనబడుతూంటే వాటికోసం పోవా లనుపిస్తుండా? వెనుక చూడాల పోటు, పోరు పడ్డాక తమతా తమ ముండలకు నిలువ నీళ్ళాక వచ్చే కాక్యసంఘాలకు సుభిక్షమైన భరతిఖండం చేరువలో నంటే దీన్ని విడిచిపెట్టి గడ్డిగూడా యే లోయల్లోనో తిప్ప మొలసని బైలుమీది కల్లాలని వుంటుందా?

నే వచ్చినవాండ్లు "అన్ని విధములా మీరు మా కంటే నాగరకులు, మీ నాగరకతాలక్షణం మా కచ్చి మమ్మల్ని మీవాండ్ల స్నేహకొం"డనక మావూళ్ల మీద బడి దోచుకుని, తగలబెట్టి, ప్రజల్ను చంపి, దేశా నాక్రమించుకుని యేలాల్సిన ప నేమొచ్చిందండీ?

శూరులు (అంతా పగలబడి నవ్వుతారు)

చ (వారిని వారించి) ఎంత వెర్రివాడవురా నీవు! అని కాంతంగా అడిగితే "ఫీ ఫీ, మీ రాక్షసుల్లా గున్నారు పాండ్రా పోగి డంటారుగాని ఆదరిస్తారా? వీండ్ల నెట్లాగైనా ఆదరించకపోతే మనం బ్రతికే యెత్తు లేదని తోస్తే, ఆదరిం పేం కర్కం, నెత్తిన బెట్టుకుంటారు నేటికిమటు కట్లా జరగడంలా నాగరక తేమిటి? ప్రతిది ప్రతివాడికి తనది తన కుండా ల్లుంటుందికాని నలుగురితో పంచుకున్నట్లుగా మంచుంటుందా?

నే చిత్తం! నేనే ఆలోచిస్తూవున్నావగా నడిగా అయితే తమ మత మేది ప్రభో?

చ మా కట్టూ, ఎట్లా చూస్తే యే మృగ పిన్నుంది?

నే వీరశైవమా అనుపిస్తూంది?

చ అడే!

శూ (గొంతు ల్లవరించుకుంటారు)

నే స్వామీ, మా దేశంలో నిన్ని మతాలంటే తమరు దాన్నే యెందు కవలంబించారండీ?

చ మేం కృష్ణజీవులం, శూరులం, విపరీత మైన అనాగరకదేశలోవాండ్లం—మా కామతం రుచించిన ట్లింకాకటి రుచించలా మహా శివ స్వరూపం, వారి నాట్యమహావికాసం, వారి ప్రముఖ గణాలు, ప్రేతభూమ్యభిమానం, వేష భాషలు మాకు రుచించినట్లు ఇతరర్షి రుచించలా మొదటంతా దీన్నే అవలంబించి, కొంత కాలానికి బౌద్ధాన్నివలంబించి, అది వారి అభిరుచికి నచ్చక చివరకు దీన్నోకే మారడమా, లాకుంటే ఆ బౌద్ధానికి వీలైనంత దీని స్వరూపాన్నిచ్చి దాన్ని మహాయాన మతం గా మార్చడమా తలపించింది

నే చిత్తం కనిష్కులవారి చరిత్ర జ్ఞాపక మొచ్చింది వారేమాత్రంవారండీ?

శూరులు అందరు (దద్ద శ్వరభా అని మహా పటాంగంపం జేసి) ఆ చక్రవర్తుల సార్వభౌముల నవత్రయద్వీపజయాభిలాషులచేరు, సప్తసముద్ర ముద్రిత ధరాపలయాధీశ్వరాధీశ్వరులవారిచేరు, చీనాసార్వభౌముల గండరగండరులవారిచేరు, శాత్రవరాజావతంస దేవేరివైధ్య సంతా ప్త్యుత్సాహాస్నహాస్థికులవారిచేరు, నేతుశిత నగవర్త్యంత మహామహీమండల భస్మాయమాన ప్రతాపాగ్నిహోత్రులవారిచేరు, పుష్పపుర సామ్రాజ్యసంస్థాపకులవారి చేరు, ఒరేవ వారిపే రెత్తా నెత్తావ్, వారిచేరు—

చ (వారణసంజ్ఞ)

నే (భయభ్రాంతుడై) ఆరి మీ గోల బంగారంగానూ? ఏమిటి గండ్రగోళం?

1. శూ వారిచేరు వింటే మాకు శివ మెత్తుతుంది!

చ మా క్కూ వారి దివ్యనామోచ్చారణ చెవి సోకిందంటే ఒళ్లంతా జలదరిస్తుంది

నే వారిమీద తమ కున్న భక్తివిశ్వాసాల కిదంతా ప్రబలనిదర్శనం తమకే యేమిటి? వారు కాక్కులైనా మా కాలంలో మావాండ్లల్లో కొందరిగూడా నట్లాగే వుంటుంది వారు మా మహాచక్రవర్తుల్లో నొకరు

శూరులు ఓరి బుదిహీనుడా, ఒక రంటావురా? వీణ్ణి స్వామీ, నెలవియ్యండి? ఒరేవ్, మీ మహాచక్రవర్తుల్లో నొకరా? మీ చక్రవర్తులకు చక్రవర్తంటావా, అనవా?

నే మహా ప్రభో, వీరి తొంద రాగే డట్లా?

చ వారిపట్ల వీరిభక్తి అట్లాటిది!

నే (స్వ) ఏడ్చినట్లే వుంది వీడి తీర్పు. ఎరక్క పోయి పిల్చానే వీండ్లను! (ప్ర) స్వామీ, వారేమాత్రంవారండీ?

శూ మళ్ళీ మొదటి కొస్తాడు? వారివంటి ప్రభు విదవరకు పుట్టలేదు, ఇప్పుడేడు, ముందు పుట్టబోడు!

నే బౌ, మహాబాగా చెప్పారు . . . స్వామీ, నూత్నాల్లకోసం నా దేవుల్లాట వారు తూర్పున కాశీనగరండాకానే వచ్చారేం?

చ అక్కడి కొచ్చేప్పటికి కశ్యపుపాం (కాష్మీరు) లో శత్రువు లైలరేగి కాశ్మీరం మీద దూకడానికి సిద్ధంగా వున్నారని విని తిరిగిపోయి, వార్డుడచి, తిరిగి వారు తీవ్రపై మళ్ళీ వెళ్లి నీ విందాకన్న దానివల్ల నేమీ చేయ లేకపోయామరు

నే వారు బౌద్ధా న్నెట్లా పోషించాకో నెలవీండి కొంచెం

చ దాన్నవలంబించారా అనేంత పోషించారు దాన్ని బుద్ధభగవానుని హీనయానమతం ఆశోకులవారి తర్వాత నిజస్వరూపాన్ని మార్చుకుని ఆర్యమతంలో నన్ను పురాణబంధారాన్ని తనదిగా జేసుకుని, దారిద్ర్యంకా లేని ఒక మహారణ్యమై మహాయానరూపంగా మారుతుంది. మా చక్రవర్తులూ ఆ మతపండితు లందర్నీ రావించి మహాసభి చేయించి ఆ మహాయాన సంస్కరించి, పండితుల తీర్మానాల్ను లోకా పత్రాలమీద క్రిందించి, మందసంలోనంచి, ఆ కనబడే శిథిలంక్రింద బెట్టించి, స్తూపనిర్మాణం జేయించారు అంతే కాకుండా బౌద్ధశిల్పంలో పాశ్చాత్యసాంప్రదాయాల్ను ప్రవేశపెట్టించి గాంధారశిల్పనిర్మాణాని కవకాశ మిప్పించారు గాంధారంలో విహారాల్ను గుహాల్ను నిర్మింపించడ మారంభించారు ఇంకా యెందరు పండితుల్నూ, శిల్పుల్నూ, మిగిలిన కళలవాండ్లకో పోషించి సంఘసేవ చేయించారు వారికొకటో చేసి, ఒకటి చేయలేదా? తక్షశిలావిద్యా పీఠాన్ని వారెంత పోషించారు—మహామ భావులు!

నే చిత్తం వారిసభలో మహాపండితు లుండేవారటగా?

చ ఆ విషయంలో వారి మత మతిశ్లాఘనీయ మైంది భరతిఖండంలో నేకశకా కాస్త్రాగిని కెవ్వ రగ్రగసరులుగా నెన్నదగవారో వార్ని వార్ని తమ కేకవంచన లాకుండా గాలించి రావించి పోషించారు గండుపేర్లు చెప్తా విను. అంతా అట్లాటివారే ననకో ఆంధ్రనాగా? పండితులు, వైద్యభిమానుడైనా చరకుడు వారే ఆ సానంలో వారే వారి కోజుల్లో మన దేశం జగద్విశ్రుత కీర్తి వహించిందని విషయాల్లో! మనవాండ్ల కే దేశ వెల్లినా పూర్వ పెన్నదూ లేని గొడవం లభించింది!

నే తమ వాండ్లంతా మా వాండ్లలో గలిసి పోయినట్లా, ప్రత్యేకపు తెగలవారుగా నెక్కజైనా వున్నారా?

చ మమ్మల్నిట్లాటి ప్రశ్న లడగల మెండు కోయ? ఇంత జనాభా వీక్షకునే మీకాలంలో కులాభిమానాలు ఘనీభవించిన మీ కాలంలో ప్రత్యేకపు కాక్యతెగ లేవని నీ నెరగవ? కాబట్టి మీలో కలిసిపోయామి రన్నమాట ఇక వార్ని గుర్తించే డట్లా గంటే, మే మెప్పటికీ కృష్ణజీవులమే, నీ వన్న తీవ్రస్వభావులమే, రాజసాని కలవాటుపడ్డవాండ్లం, గంభీరంగా గనబడ్డా పనోస్తే ఘోరాలకు జంకనివాండ్లమే. కృష్ణజీవనాల కల్లప్పదూ అనకాళం లాక

(20 వ పేజీ చూడుడు)

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగుపూయనక్కరలేదు ఆయుర్వేదచికిత్స తెల్లని రంగును మార్చి కాక్యకముగా వెంట్రుకలకు నలుపు నిచ్చును గుణం కానివో. దబ్బు వాసమచెయబడును తెలుపు కొంచెమై యుండున రూ 3-0-0 మధ్యరకమై యుండున రూ 3-8-0 పూర్తిగాయుండున రూ 5-0-0 గమనింపు — ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి ఔషధ నిచ్చు ఔషధము

Kesh Ranjan Aushadhalaya, M. 63, P. O. Raniganj (Burdwan).

“1945: రాజా జీవితం పెద్ద సమస్య అయిపోయింది నన్నా యుద్ధంలోంచి తిరిగివస్తాడో, రాజా కూడా అసమానం నీకుతోంది అందోళన ఆరాటవల్ల ఈ జీవితం భారంఅయింది”

అయిన ధైర్య తిరగవేసి సాయంత్రపు ఎర్రటి గుండ్రం రక్తపురంను వేస్తోంది. ముది చంద్రకాంతలు విచ్చుకుంటున్నై

కుర్చీలో కూర్చున్నా. ఆయన్ని ఆ లోకం లోంచి దగ్గరగా తీసుకున్నట్టేచేసింది ధైరీ! ఆయన! అయనగదిలో, ద్రావ్యగూలో నాకు ప్రయంగా, ఈ ధైరీ జ్ఞాపకార్థం వదిలివేట్టే వుంది జీవితంలో అనిభవించిన రోజులన్నీ వెలుగునీపల్లా కనిపిస్తున్నాయి అయిన వంశ పారంపర్యాన్నిచ్చిన ఈ చిన్న పుస్తకాన్ని, చదువుకుంటూ, రక్తిని కేవలభాగం నేను తూర్చివేస్తూ, నా తర్వాతగా ‘నన్నా’కి ఇవ్వాలా?

నన్నా! రాజాకి ఈ జీవితంలో ఒకేకడవున పుట్టినా, ఇంత ఎడం ఎల్లా ఒచ్చిందో నాకే తెలియటంలేదు అయిన అంచుకున్న ఆకలిన్న పువ్వులుచేసేంగు నన్నా త్యాగంచేస్తున్నాడు రాజామాత్రం?

ఎవ్వడూ ఆ మునుక ఖడ్గగుట్టలు, నూలు శీనులం, ఏనులు య్యలం, ఆదర్శనసాయలు ముల లారలో కలిసి రోజల్లా దోషధరణ, ప్రజాసేవ అంటూ ప్రవృత్తతాకంతో తింగడం తోటే సరిపోయింది ఇక జమిందారీ బాధ్యతంతా ఎవగు చూస్తారూ అంటే, వినిపించుకొనే లేదు తన భావాలు ఆ కాయలు అంటూ కాంగ్రెస్ సంగతి ఈ జమిందారిలో పెడతా నంటాడు

ఏ విధంగా రాజాని ఆర్థంచేసుకోగలనా అన్నది నాకు సమస్య అయింది నాఅంతటనాకే ద్వేషభాగం కలుగుతోంది రాజా నా కొడుకు అని చెప్పుకుంటున్నప్పుడయం కుటుంబం

అలాంటి తెలిగ్రాం ఒచ్చింది అందుకునే బప్పుడు పృథ్వం ఏదో దుఃఖాన్ని అంది పోంది విశ్వేచేతులు ఒలుకున్నై. ‘నన్నా’ నా ప్రయవైన నన్నా’ నాకు లేదు. కళ్ళు నీళ్ళు క్రమేయి దుఃఖంతో నల్పారేక జూలి పోయే. నన్నా! ఏ గుర్తకంతో యుద్ధంచు తిట్టనా? జీవితంలో సంతనాన్ని కని, పెంచి పెద్ద చేసి, వాళ్ళు చూస్తుండగానే, వాళ్ళ చేతుల్లానే తల్లితండ్రులు ఎందుకు పరలోకం నులు అయ్యాయి? ఈ ప్రశ్నని ఎవరిని అడగనూ?

నన్నా! ఆ మొదటిరోజుల్లానే జమిం దారీని ఇంకో అంత చేస్తాడని నమ్మకం కలగ చేసేడు పైతులు కూరీలు అందరినీ గడగడ లాడించేడు నా జీవితాన్ని ఓపిధి లాగే ఉన్నాడు. నాకేకాదు. అయినకూడా

ఈవాడు ఈస్టిలో కూడి తీర్చిస్తున్న కేరీరాని చూచి దాక్టర్ల సలం మార్చుమన్నార. జీవితాన్ని మార్చువస్తే కొంత ఉపకాంతి కలుగుతుందని నన్నా పెసరిని పరిసరార్చిమర్చి ఈ క అరు నని నాటివిషయం ఎల్లావున్నా, రాజాని ఎల్లా నా దృక్పథంలోకి మార్చకలం? అన్న సమస్యే సుఖ్యైవైపోయింది ఇంకో దూరపుదేశంలో పెడితే మరుతాడా? మారి తన భుజాలమీద పడిన బరువుకు అనగుణ్యంగా కంకం ఒంచుతాడేమో అన్న ఆశమాత్రం నన్ను కీకొంది వెళ్ళాలని ప్రార్థనాించింది

ప్రయాణాన్ని అంతా సద్దకున్న తర్వాతనే రాజా అన్నాడు—“నాతో లారీకూడా ఒస్తాడు” అని

“లారీ” నా నోట్లని నాక్యం అల్లాగే “ఎందరూ? కోపంతోనే అన్నా నాకు ఎటు లారీ సగం కారణం అని రాజా ఇల్లా ఈ మర్రిగా రయార వ్రాసానికి

“చిన్న పుట్టి నండి ఆడకున్నాం నాకోసం ఎంతనా త్యాగంచేసేడు అతడు ఉంటే నాకు ప్రార్థనాతో వస్తోంది.” నెమ్మదిగా గోళ్ళుగిల్ల కుంటూనే అన్నాడు

“చాలు. అలాగ్గంకోసం వెళుతూ వూరందర్ని వెంటపెట్టకొని వెళ్ళమన్నావా? నా నన్నా ఉంటే” నాకు దుఃఖం వచ్చింది నా కళ్ళపట్టు నీళ్ళు, నన్నా పేరుతేవడంతోటే రాజా మాట్లాడలేక పోయేడు. ఏక్షణంలో

కథానిక :

జానోదయం

శ్రీ కందుకూరి లింగరాజు

అయినా ప్రేమికి కన్నీళ్ళనే ఆయుధం ఇచ్చి నందుకు అశ్రువందించుకున్నా.

రైలు ఎక్కించేటప్పుడు లారీ కూడా వచ్చేడు ఆఖరుసారిగా వాళ్ళిద్దరూ కొనించుకుని కన్నీళ్ళుకాగుస్తూంటే, నాకే తుడికంగా ఎంగుకు వాళ్ళ బాల్యస్నేహం విడ కొడుకున్నా నా అన్న గుబురు పెడలింది. నాకు కళ్ళు చెమ్మగిన్నేయి “రాజా” అతని కన్నీళ్ళపీలుపు ‘లారీ’ అని రాజా కన్నీటి గుర్తుపుడం వింటున్నప్పుడు నే ప్రేమికి తల్లి నా? మహమ్మూరినా అనిపించింది రైలు నెమ్మదిగా కూసి కదలింది.

ప్రయాణంలో అంతా ఏదో నిశ్చలంగా వున్నట్టే వున్నాడు. గండు గాడ పాగు ప్రకృతిపాదర్యం చూడమని, మాటల్లా దింపా లని ప్రయత్నించే; కాని రాజా దిగులుగానే వుండిపోయేడు తుడికం నా వైపు చూచి ‘బాగానే వుంది’ ‘అందంగా వుంది’! అన్న ముక్తసరిమాటలు చెప్పేడు.

గుంతకలో అతడు అల్లాగే ఎరివైపో చూస్తూవుండడం చూచి నేనూ చూచే పొడుగు లాగు! లారీ!! కుక్కలూ!! లారీవా? నాతో చెప్పుకుండా వస్తున్నాడా? రాజా తీవ్రవస్తున్నాడా? తిరగేడు చూచే కాదు బహుశః తెం గు కూరు లో ఇంకో మంచి స్నేహితుణ్ణి సంపాదించుకొని లారీని మర్చిపో గలడు అనుకున్నా

లారీవాగకు దగ్గరగా ఉన్న కంకరమర్లో కుదుర్చుకున్న ఇంట్లో దిశం మెడలకోణాలు సామాన సర్వకోవడంతోటే సరి పోయింది చుట్టూరా వున్న పరిసరాలన్నీ లక్షాధికారులు, అధీనరులు అడవిం నాకు చాలా అనందం కల్ప చేసింది. నా విడితొ ‘నన్నా’ది, అయి ది పెట్టి అలంకరించే.

రాజామాత్రం ఆ తెలియని పూలో ఏం చెయ్యలో తెలియక ఉండిపోయేడు. నాలు గదుసాగు సిసీమాలకి, నాటకాలకి, పాట కచేరీలకి పంపే ప్రక్కనన్న జమిందారుగా రబ్బాయితో స్నేహంచేసుకోమన్నా అవేమీ తెక్క చెయ్యకుండానే తన గడి, రాట్నం, బొమ్మల్లా ములుగున్నది ఉండిపోయేడు

ఒకరోజు పుస్తకాలు మెల్ల చూచే. *Discovery of India; With no regrets* *Just Hind, Feathers and Stones, Thorns and Thistles* లాంటి కాంగ్రెస్ పుస్తకాల! కాంగ్రెస్ ఎక్కడకూడా నే నిచ్చినదెట్టుంతా ఇల్లా పుస్తకాల్లా పెడుతున్నాడని కోపం వచ్చింది.

నాకుమాత్రం రోజులు స్నేహితుల్లా కు లా సా గా గడిచేది అసలు గదిలోంచి బయటకురాని రాజా ఉన్నాడా? లేదా? అన్న భావం తలెత్తనే లేదు ఆ భావమే మని పోయింది. అప్పడప్పుడు ‘నన్నా’ జ్ఞాపకం రావడం, స్నేహితులకు వాడినిగూర్చి చెప్పడం, క్లుప్త వివరం విట్టతో కాలంగడిచింది నెలలు జరిగేయి

ఆ నెలలో సాయంత్రం స్నేహితుల్లా పేక ఆడుతున్నా యథాలాపంగా మెన్న మహిళా సంఘపు మచ్చిట్లు చెప్పకుంటుంటే విరగపడా వత్సవచ్చింది కళ్ళనీళ్ళు అనందంలో కుడుచు కుంటుంటే తుడికంగా ‘నన్నా’ పోయినతర్వాత నేను అంతవెద్ద వెట్టుగా వ్యవహరిం తట్టింది రాజా గదిలో ఉన్నట్టుకూడా నాకు తెలియదు.

“అమ్మా నవ్వా నవ్వుకున్నది” అశ్రుర్యంలో రాజా చకం తలుపులోంచి అన్నాడు నా స్నేహితులంతా ఆటు అశ్రుర్యంలోనే తిరిగేరు. “ఎవరి అబ్బాయి?” రమ అడిగింది. “ఎవరా! నా కొడుకు” నెమ్మదిగా అన్నా “నీ కొడుకా! ఎవ్వడూ చెప్పలేదం” మే

మంత నీ ఒక్కగా ఒక్క కొంగు యాదంలో చింపబడ్డా డాకున్నాం విశేషం కొక కుని ఇన్నాకూ ఇనప్పెట్టో దాస్తన్నావా? లేక బీగువాగావా?” సరి అంది

రాజాకకు బా.తోనే కంగిపోయేయి. “పుడానికీ కూడా న్యూనతాజోలు” అన్నట్టే చూచేయి

నాకు ఆ ఖంగాగులో మాటలు రాశక పోయేయి నా స్నేహితుల్ని పరిచయం చేస్తా మని నే.తోయేరికే నాజా గది తలుపు ఎంకుంది గడియచిప్పుడు అయ్యింది అతని కళ్ళు నేను జీవితం లో మర్చిపోలేకేమో బహుశః అతణ్ణి కయ్యాలనే నే ఇన్నా న్యూనత పరిచేనని అనకుంటాడేమో అన్న తలంపు తోచింది.

“నూ రాజాకి చాలానిస్స నలుగురిలోనూ తిరగవలె” అని సద్గుడా ము కున్నా “పులేక పోయే ‘నీచేతులూ నా వత్సవీవాడమని వెనక్కు తరిమేస్తున్నావ్” చిద పట్టినట్టుగా తోసే సున్నావ్” అని అంతా త్య గొలేట్టింది

అమర్తాడ ఒంట్లో బాంక పడకున్నా. రాజా మందిచ్చేడు ఇంకా ఏవైనా కావాలా అనికూడా అడిగేడు “చిన్నపుకు చేరిపోవన్న ఫో. అందిస్తానే” ఇది నే.తీయించుకున్నా, బావుందా?” అన్నాడ

ఫో.మాత్రం బాగానే వుంది కాని చిట్రం చిందాంగా వుంది ఆ తలెన్నిలో నేను మర్నాడు మంచిది వేయించి వేస్తాడేదావన్న ఉత్కేళంతో అక్కపెట్టి వెళ్ళమన్నా నిట్టూర్పు నిగిప్పే అతడు వెల్లి పోయేడు అక్షగలు బగువుగానే వేసినా తట్టింది. గది తలుపు వేసేటప్పుడు ‘అహు’ అని వింతగానే అన్నాడు. మర్నాడు దానిపని చూచుకోవచ్చు పని ద్రావ్యకోవట్టే

ఆ సాయంత్రం నేన బ్రిక్కి ఆడకుంటున్నా. రాజా ఖంగాగుగానే వచ్చేడు. అతని చేతుల్లా పుత్తరం ఒకటి వుంది “అమ్మా! లారీకి చాలా జబ్బుగా వుండిట నన్ను వెంటనే రమ్మన్నాడు. నాకు డబ్బుకావాలి” ఖంగాగుగానే అడిగేడు. అటసం దడిలో నేను తెక్కియ్యలేదు. “తర్వాత మాట్లాడవచ్చు; ఇప్పుడు కాదు” అన్నా.

‘పేకాటకాదు ముఖ్యం లారీ బ్రతుకు తాడో, సదా’ కో పం లో నే అన్నాడు. ఉద్రేకంలో మాటలు కబ్బం పోసుకున్నాయి. వెనక్కు తిరిగి ద్రావ్యమీద చూ చే డు... ఫో. లేదు

రోమ్మున బాకు పొడిగట్టేచూస్తూ “నవ్వు దాచినపుకొమా” అది నన్నాది కాదు కదూ? నాదికాక?

అశ్రుర్యంలో అటు చూచే “జీవితంలో నేన వున్నట్టే నీకుతలచుకోవడం న్యూనత అనడం లేదకదూ? నన్నా ఒక్కటే నీకు జ్యోతి నేను బ్రతికివున్నానో, లేజో కూడా నీకు అక్కరలేది నేను నారాట్నం, పుస్తకాల్లా గడ పుతూవుంటే చాలు.

నవ్వు అబ్బు ఇచ్చినా ఇక్కపోయినా నీకు లారీని చూడాలి చూచితీరాలి. వెళతా. ఇక్కడి ఈ స్వతానజీవనంకంటే అక్కడ అ జీవపరిసరాల్లే నాకు అనందం ఒక్కరోజు నాతో మాట్లాడేవా? నవ్వేవా? నీకు నీకు అక్కరలేకపోయినా లారీకు నేను కానాశి. ఇప్పుడు నే. వెల్లి నా నీకు ఏమీ లోటు ఉండవలె అ. కుంటూ” గబగబా అన్నాడు

నేను ఎక్కడవున్నానా అనిపించింది. ఎవ్వడూ రాజా నాతో అవిధంగా మాట్లాడ లేదు చూడలేదు కోపంతో, కుర్చీతో, అన్నిటికంటే జోభతో

గదితలుపు చిప్పడుచేసే వెల్లిపోయేడు. “తేక ముక్కలు అల్లాగే క్రిందపెట్టేసే.

“ఈ పేకాటకంటే అది ముఖ్యం. వెళ్ళుమ్మీ! నవ్వు ఎంతక్రూరంగా అతన్ని కుదిరిస్తున్నావో తెలుసుకోవలెదూ? రాజా బ్రతికివున్నాడు. ఎవ్వడూ ‘నన్నా’ని గురించి మాట్లాడుకుంటూ వుంటే రాజా కూడా ‘నన్నా’ సీరికే బల్లి పొతాడు జీవితం లో ప్రేమ అనేది ప్రేమి హక్కు దాన్ని మనది అనిపించుకోవాలి త్యాగంచెయ్యాలి—” రమ చెప్పింది

నెమ్మదిగా స్నేహితులు వెల్లిపోయేడు. నాలాని కుదిరింపు కన్నీళ్ళు చిరికిస్తూంటే రాజాగడికి వెల్లి నేను ఒచ్చేటకూ గదిలో వుంటాడనకున్నా. అతనితో బొమ్మ ఎండవ దా చే నో, నా పృథ్వంలో సానం లేకు అనకోవడం పొరపాటు అని అన్నీ చూచామని పృథ్వం వేగిరవడింది

తలుపు తెరిచే కాని ఏదీ? లేదు. గడతా కూన్యంగా వుంది పారిపోయేడా? ఈ పట్న పట్నంలో ఒక్క మొఖమూ తెలియని చాడ్లి ఎక్కడ వెళతనూ? ఎక్కడ కనబడతాడు?

దుఃఖం ఎక్కువై ఆవేదన కల్గిస్తోంది. నా పెట్టె తీసే వచ్చు లేదు అంతా అర్థమైతే తట్టింది కాని ఆ పల్లెక వెళ్ళాలంటే ఎక్కడా తిచ్చేతారు. మిలటరీ రస్తాలో. ఏలంకంలోకి త్రయా గ మ ద్యేకు తర్వాత తలెత్తులు (20 వ పేజీ చూడుడు)

రు. 22/8- ఖరీదుగల రిస్త్ వాచి ఉచితము
అది పూజా కన్వెషన్-15 రోజులు మాత్రమే మొదటిసారిగా 10 ఏళ్ళకేరం రరేంకు యా వాచిలను అవరు చేయుచున్నాము అన్ని వాచిలు గోల్డ్ ప్లేట్ పనితనము గలవి. వెల్వెట్ కేసుతో, ప్లాట్ ఫాండ్ అమర్చినవి ప్రతిది కి ఏళ్ల గ్యారంటి

నెం 122 రెకాం పేపు.	నెం 121 (బాన్యూ రేక వంకర)
5 రాళ్ల క్రోం 32/- రోల్డ్ గోల్డ్ రు 38	5 రాళ్ల క్రోం రు 37 రోల్డ్ గోల్డ్ రు 44
7 .. మేరి రు 44 రోల్డ్ గోల్డ్ రు 55	7 .. మేరి రు 46 రోల్డ్ గోల్డ్ రు 58
15 .. రు 58 రోల్డ్ గోల్డ్ రు 72	15 .. రు 60 రోల్డ్ గోల్డ్ రు 75

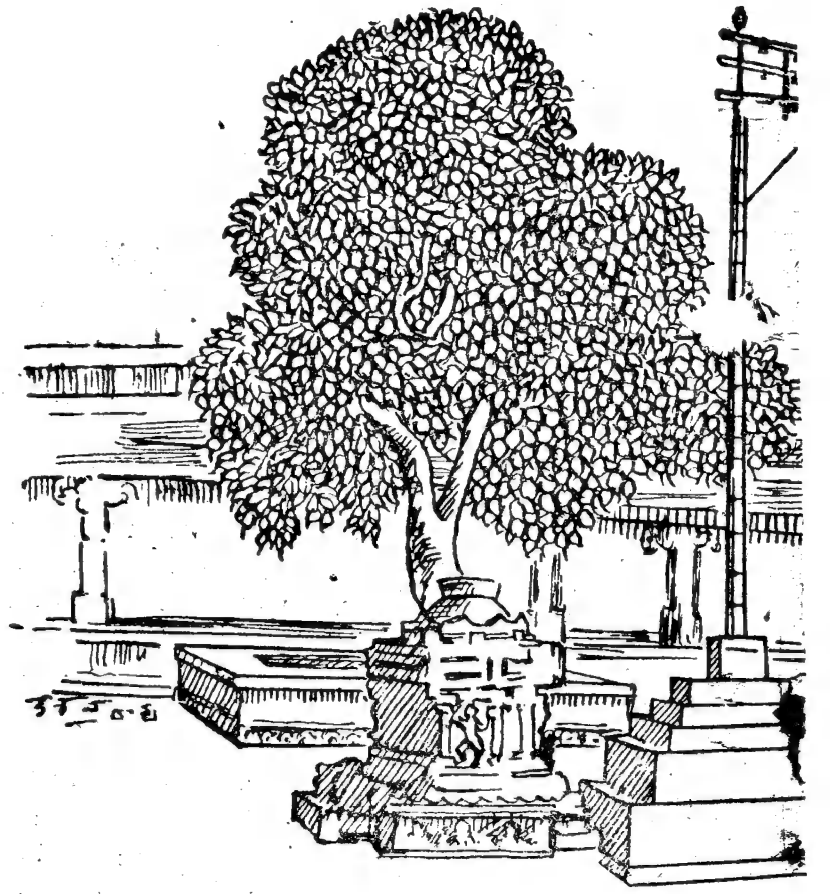
నెం 123 వాడ్ నెం 4 రాళ్ల రు 28	నెం 124 (18 వైజా)
7 .. క్రోం రు 35 రోల్డ్ గోల్డ్ రు 48	క్రోం కేసు రు 18.8 రేడియం రు 20
15 .. రు 37 రోల్డ్ గోల్డ్ రు 60	నెంబర్ వెకండ్ రు 22.8 .. రు 24

అతారంబైంపిను రు 18/- మేరికం రు 20/- వెపు రు 25/- పోస్టేజి. ప్యాకింగు అ 12 అదినము ఒక్కసారిగా ఏ కి వాచిలుకొన్నా రు 22.8 ఖరీదుగల వాచి ఉచితము,
H DAVID & CO Post Box No 11424 Calcutta

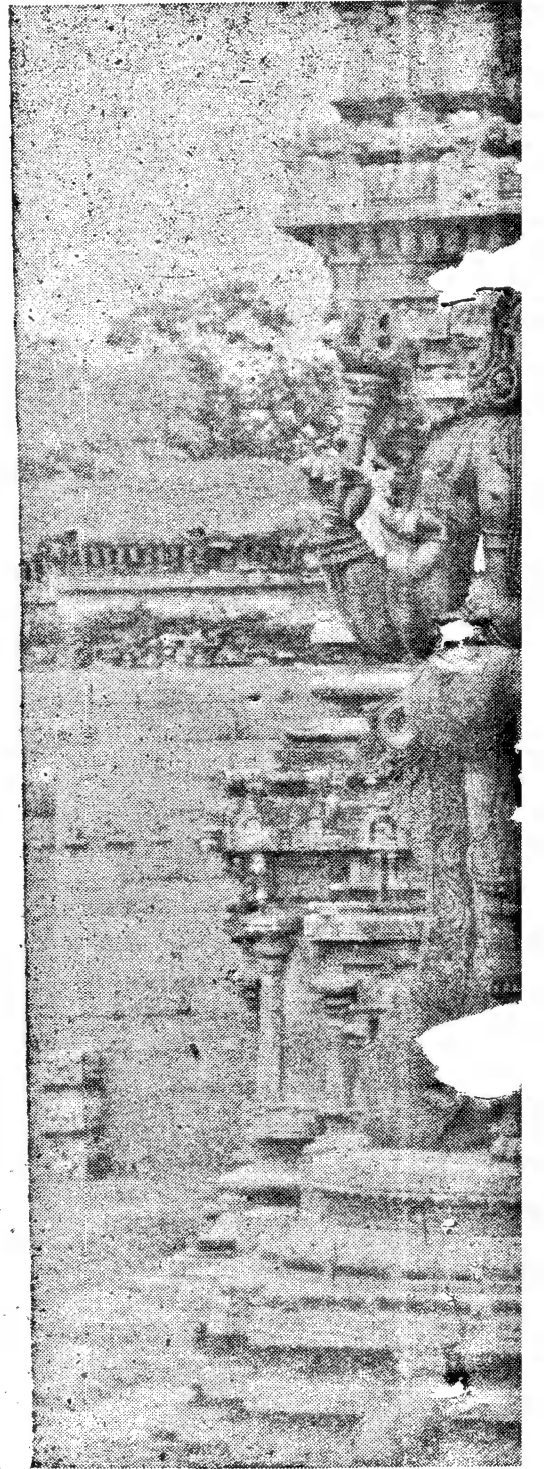
అలి వెలుమంగాపుర దేవాలయ విగ్రహము

దక్షిణాత్య దేవాల

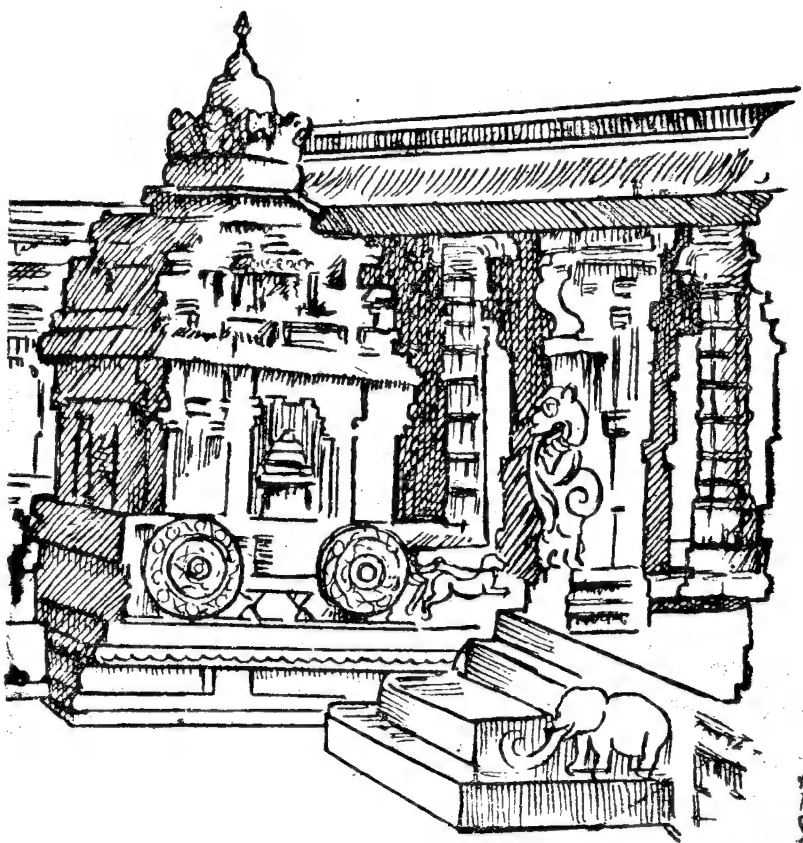

మహాబలిపురం దేవాలయ విగ్రహము

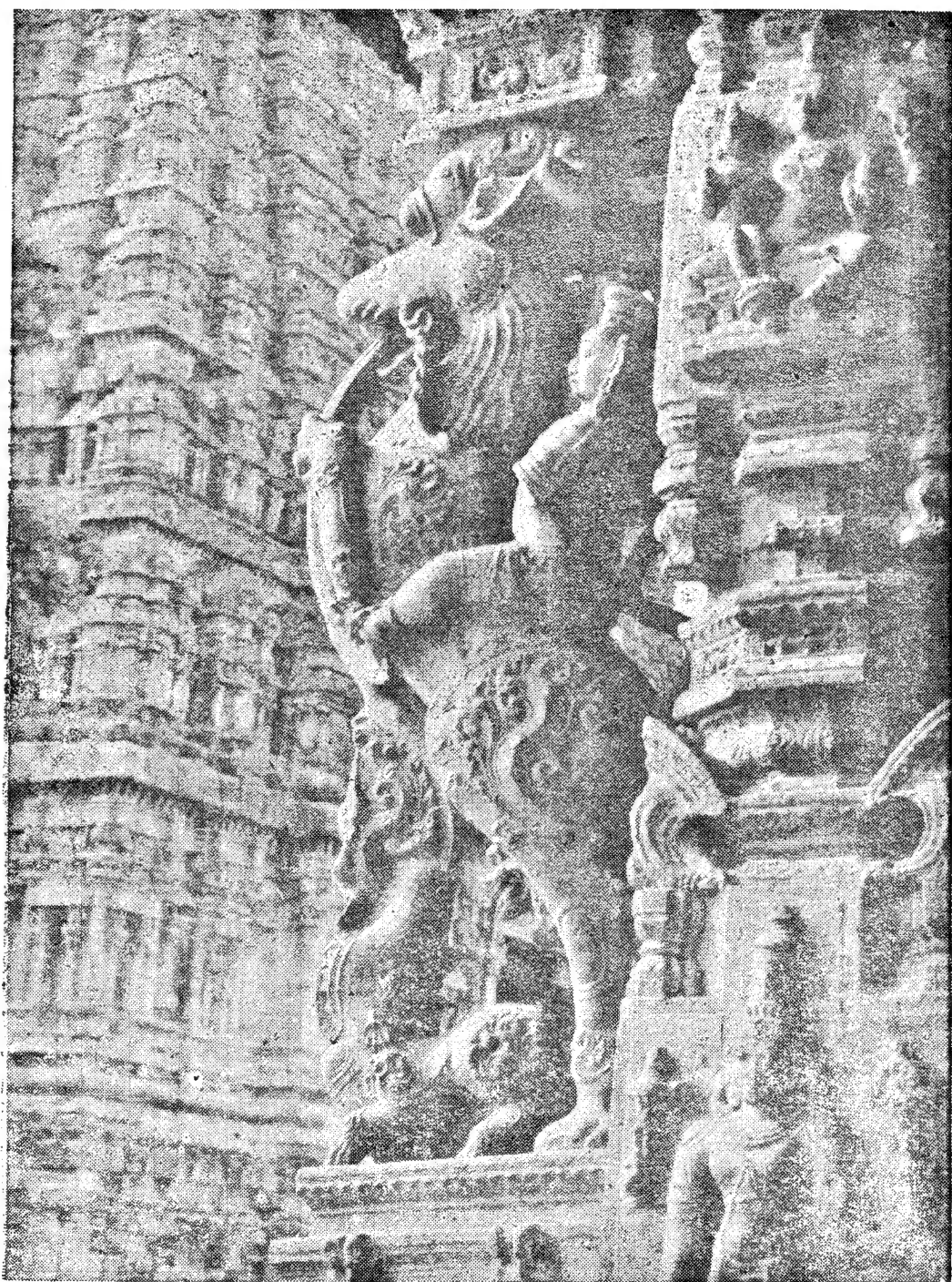

కలూరకొట దే

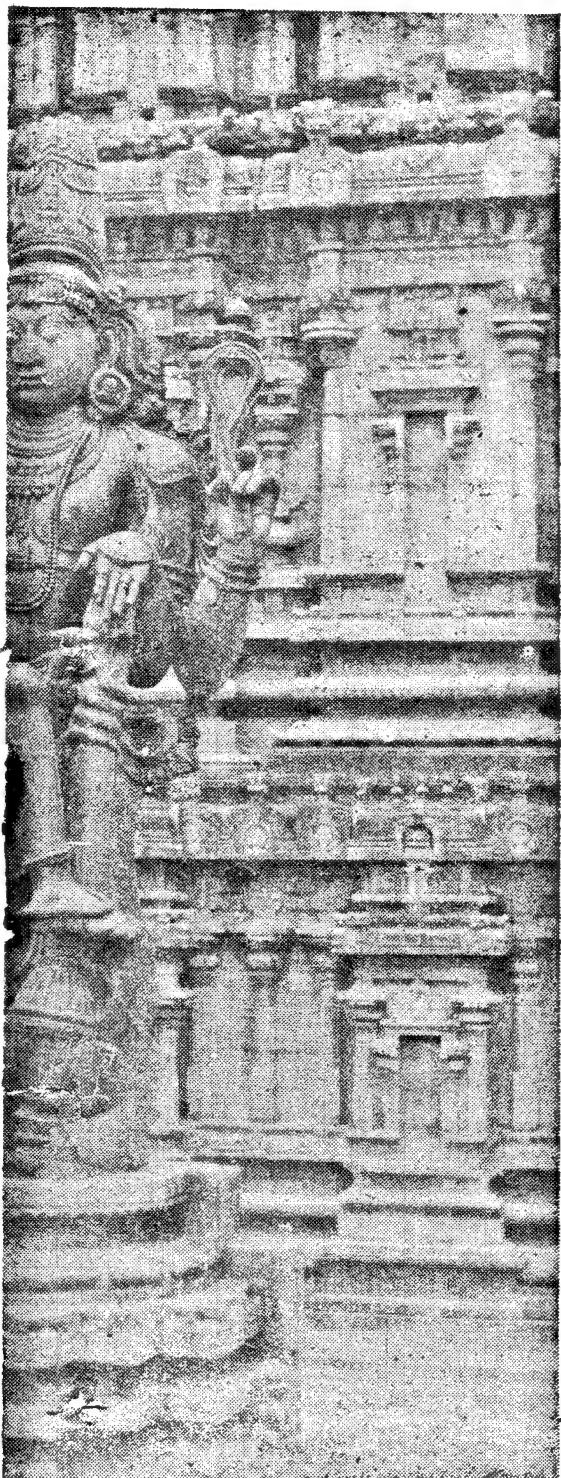

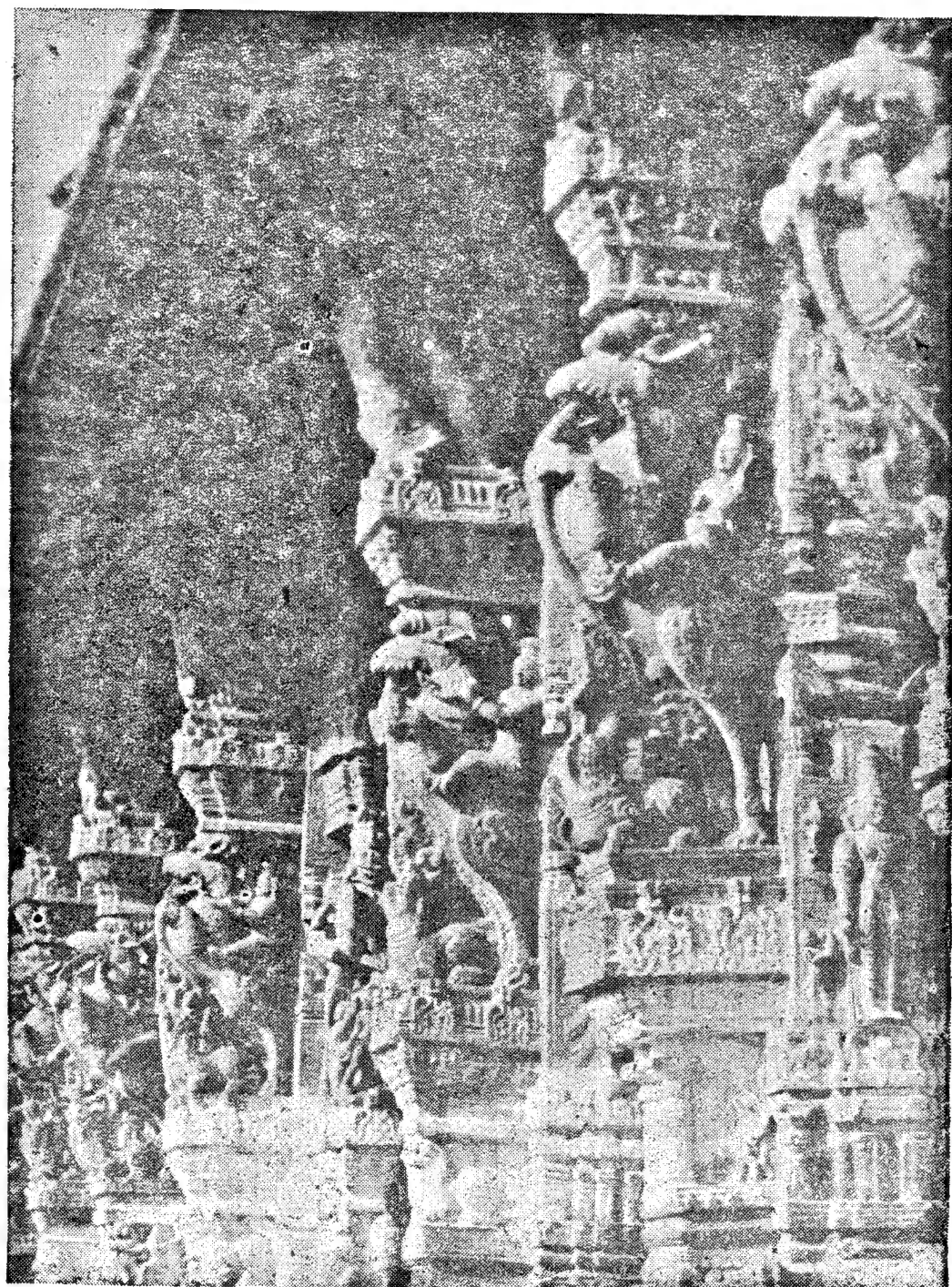
యూల శిల్పవిశిష్టత

కంచీరం దేవాలయ కుడ్యశిల్పాలు

కాలయంలోని విగ్రహము

క. జీవరిం దేవాలయ శిల్పాలు

దీపాళి మావాస్యనాడు భిక్షాధి
కారి మొలు యాధికారి వెంకట
అందరూ యీ దేవిని పూజిస్తారు
అంటే ఆమె పుణ్యస్థానం పూజిస్తా
రని కాదు. బాగా డబ్బు పుణ్య
మార్గాడీ... యితే తమకు పుణ్య
ధనం అంతా ఒకటే అంటే పూజ
స్తారు. ఏమీ లేని గర్భాగారం అంటే,
ఒక పెండ్లి రూపాన్ని అక్కడ
పెట్టి, దాన్నే యీయొక్క రూపంగా
భావించి, సీక్వెన్స్, పా.తోనో
స్నానం చేయించి, పువ్వులతో పూజ
చేసి, దానిచుట్టూ రాత్రిపూట గీప
మును కలిగిస్తాడు దీపాళి నాడు
రాత్రి లక్ష్మీదేవి ప్రసవమంతా తన
వాహనం మీద ఒక్కసారి
ప్రయాణం చేసి వస్తుందనీ, యెవరి
గృహమైతే దీక్షామాసంగా జ్యోతు
లతో ప్రకాశిస్తూ వుంటుందో, వారి
యింటోకే ఆమె వేడుతుందనీ మనం
శక్యతాం. ఆ నమ్మకంతోనే ఒకరిని
మించి మరొకరు దీక్షామాసం కలిగించి
‘లక్ష్మీ’ని ఆహ్వానిస్తా వస్తుమాట.

దీ.కి సంబంధించిందే వింతైన కథ
ఒక టుంది—

చాలాకాలం క్రితం ఈ దేశాన్ని
ఒక రాజుగారు పాలిస్తూ వుండేవారు.
ఆయనకు నలుగురు కూతుళ్ళు. వారిని
నలుగుర్ని ఆయన ఒక రోజున పిలిచి,
“అమ్మా! మీకు ప్రతిరోజూ
తినేందుకు తిండి, కట్టేందుకు బట్ట
యెవరిస్తున్నారు?” అని ప్రశ్నించాడు.
పెద్ద కుమార్తెలు ముగ్గురూ, “అండ్రీ!

బాలానందం “లక్ష్మీ పూజ”

శ్రీమతి నడుపల్లె సరస్వతీరాధ

ఈ దేశాధికారకు రాజాధిరాజు
వయన పుట్టి యీ కవలెస్తాడు?”
అని సమాధానం చెప్పారు. కాని
అందరింటే చిన్నక మార్తె, “అండ్రీ!
నాకు తిండి బట్ట మాత్రమే కాదు,
నేననభవించే సుఖములు-నమన
మూ కూడా నా ‘భర్త’ యిస్తుంది”
అని చెప్పింది. ఆ మాటలు వింటే బట్టికి
రాజుగారికి మోళ్ళు మండిపోయింది.
అంతటితో పూరి కోక ఆ రాజు
కుమార్తెను అడక్కు తినే ఒక బీద
బ్రాహ్మణికిచ్చి వివాహం చేసి, యిరు
వురినీ అడవిలోకి పంపేశాడు.

‘దేహి’ అని నలుగుర్ని యాచిం
చగా వచ్చినదానితోనే కాంక్షనం
చేస్తున్నారు ఆ దంపతులిద్దరూను
రాజకుమార్తె ని సభల్లోటి,
“యెన్నడూ రిక్తహస్తాలతో యింటికి
రావద్దనీ, చివరికి త్రోవలో దొరికిన
చెత్త, చెదారమయినా తీసుకొనిరమ్మని
చెప్పాడ. అది కూడా ఆమె చెప్పి
నట్లే నడుచుకొనేవాడు కాని ఒక
రోజున యెంతో యాచించినా ఒక్క
రాగి డబ్బు కాదుగదా, గుప్పెడు
నూకలైనా దొంక లేదు. ఇంట్లో
‘శివరాత్రి’లో యింటికి రావద్దనీ
భార్య గెప్పిన మాట జ్ఞాపకం వచ్చింది.
ఏం చెయ్యడానికి తోచక, త్రోవ
వక్కన పడివున్న ‘చెచ్చిన జామును’
చేత్తో పుచ్చుకొని యింటికి వెళ్ళాడు.
రాజకుమార్తె ఆ చెచ్చిన జామును
చూడటానికి మెడట భయపడింది
గాని, భర్త తనమాట మీరకుడా
యేదోవాటి తెచ్చినందుకు యెంతో
సంతోషించింది. ఆ పూరి గుడిసె
చూడలో ఆ జామును తిలించి తమ
జీవిత యాత్రను ముమ్మారుగానే
సాగిస్తున్నారు వా రిద్దరూను.

ఇట్లా వుండగా కొద్దిరోజుల తరు
వా, ఒకనాడు, రాజుగారు ఒక
సరోవరంలో స్నానం చెయ్యడానికి
వెడతూ, తమ మెడలోని ‘ముత్యాల
హారాన్ని’ గట్టమీద పెట్టి స్నానం
చేస్తున్నారు. ఇంతలో ఒక కాకి దాన్ని
చూసి, యేమిటో అనుకొని, దాన్ని
కాస్తా ముక్కున కరుచుకొని, యిట్టే
యెగిరి పోయింది. వెడతూ వెడతూ
బీద బ్రాహ్మణి పూరి గుడిసె చూడలో
వేళ్ళాడు తూన్న చెచ్చిన జామును
చూసి, ఆ ముత్యాల హారాన్ని
అక్కడ వదిలేసి, ఆ జామును
ముక్కున కరుచుకొని యెగిరి

పోయింది. రాజకుమార్తె యదంతా
చూస్తూనేవుంది. హారాన్ని గుర్తుపట్టి,
చివరకు తన భర్తతోనైనా దాని
సంగతి చెప్పకుండా జాగ్రత్తగా భద్ర
పరిచింది

ఆ మర్నాడు రాజుగారు “పోయిన
ముత్యాలహారాన్ని కనుక్కోలితే
గొప్ప బహుమానం యిస్తా”మని
రాజ్యమంతటా చాటింపు నేయిం
చారు. ఆ చాటింపువిని రాజకుమార్తె
తన భర్తతో అసలు విషయం చెప్ప
కుండా యేదో రహస్యంగా చెప్పు
చెప్పింది. అప్పుడా బ్రాహ్మణ రాజు
గారి దగ్గరకు వెళ్ళి యిట్లా చెప్పాడు:
“మహారాజా! నా కొక్క కోరిక వుంది.
ఆ కొక్క యేమిటో నా భార్యతో
సంగడించి తరువాత చెబుతాను.
ఆ కొక్క తీర్చేటట్లయితే మీ
ముత్యాలహారాన్ని నేతెచ్చి పెడ
తాను.” అని చెప్పాడు. దానికి రాజు
గారు నవ్వుతాచారు. అప్పుడు బ్రాహ్మ
తన భార్యతో ఆలోచించి రాజుగారి
వద్దకు మళ్ళి వచ్చాడు. “మహారాజా!
ఈ ఒక్క సంతోషమూ రేపు వచ్చే
దీపాళి అమవాస్య నాటి రాత్రి నేను
తప్ప నీ రాజ్యంలో యే ఒక్కరూ
కూడా దీపాలను వెలిగించ కూడదు.
చివరకు ‘రాజమహల్’లో కూడా
అంతే. అల్లాఅని మీరు శాసితే మీ
హారాన్ని తీసుకొని వస్తాను మహా
రాజా!” అన్నాడు. ఆ మాటలు
వినేటప్పటికి మొదట రాజుగారు
ఆశ్చర్యపోయి చివరకు అల్లా శాసించ
డానికి ఒప్పుకొన్నారు. ఆ మరునాడు
బ్రాహ్మణుడ తన భార్య వద్ద నుంచి
ముత్యాలహారాన్ని తీసికొని వచ్చి
రాజుగారి కిచ్చాడు. ఆ ఒక్క
బ్రాహ్మణి యింట్లోనూ తప్ప మరెవరి
యింట్లోనూ యీ సంవత్సరము దీపాళి
నాడు రాత్రి దీపాలు వెలిగించ కూడ”
దని రాజుగారు శాసించారు.

దీపాళి వచ్చింది చేద బ్రాహ్మణి
పూరి గుడిసెలో తప్ప మరెక్కడా
ఒక్క దీపం కూడా కనబడ్డం లేదు.
అర్ధరాత్రి అయేటప్పటికి, తన అల
వాలు ప్రకారం లక్ష్మీదేవి వాహనం
మీద యెక్కి ప్రసవ యాత్రకు
బయలు దేరింది. తాను ముమ్మారుగా
వెళ్ళే యిళ్ళకైనా వెడదా మనుకొంది.
కాని దేశమంతా అంధకారబంధురమై
యుంది. “కనిసం ‘రాజమహల్’లో
నా దీపం వుండక పోతుందా, అటు

ఒక్కకు సదా ము లక్ష్మీ
దేవి తన వాహనంతో
చెప్పారు. కాని ఆ కటికి
చీకట్లో నేది యెక్క
దుందో కనపడడమే లేదు.
యీ కారు చీకట్లోంచి
యెల్లాగయినా బయట
పడితే చాలు నన్నట్లుగా
కలుతుగు కోసా వెను
కుంటూ బయలుదేరింది
లక్ష్మీ. చివరకు బ్రాహ్మ
ణుని పూరిట్లో మినుకు

మినుకు మంటా వెలుగు తూన్న
దీపం కనపడితే అక్కడికి చేరుకొంది.

అరోజు రాజకుమార్తె యథా
విధిగా లక్ష్మీదేవి పూజించి, శక్తి
కొలదీ దీపాధన చేసింది. మరునాడు
ఉదయమే లేచి తన యిల్లంతా కలియ
చూచుకొంది—యెంతో ఆశతో!
పాపా, యేమీ మార్పు కనిపించ
లేదా; కాని కాలం గడచిన కొద్దీ రాజు
గారి ఐశ్వర్యమూ, భోగమూ
పూర్తిగా తగ్గి పోయాయి. లక్ష్మీదేవి
యొక్క కృపాకటాక్షం వల్ల తగ్గిని
మించిన ఐశ్వర్యాన్ని పొంద గలిగింది
ఆ రాజకుమార్తె

కథ కంచెకు వెళ్ళింది. మనం
యింటికి వచ్చాం.

బాలగేయాలు :

గౌరమ్మ పాట

శ్రీమతి పర్వ సీతాదేవి.

[సంపాదకురాలు]

ఒక్కొక్క పువ్వు గోసి రాసి వడవేసి
రాసి గొల్లము రావె రత్నాల శారి
తిగల్లా శారి మొగ్గల్లా శారి
గంధాన కలికొట మొగ్గల్లా శారి
బంతి పువ్వు బాలాటమే గౌరమ్మ
బాలలకు చెండ్లాటమే
ఏమేమి పూవందురే గౌరమ్మ
ఏమేమి కాయందురే
గుమ్మడి పూవందురే గౌరమ్మ
గుమ్మడి కాయందురే
గుమ్మడి పూవులో
గుమ్మడి కాయలో
ఆట చిలుకలు రెండు
పాట చిలుకలు రెండు
కంమారు మేడలో
కలికి చిలుకలు రెండు
అంగప్ప రంగ రిథమూ గౌరమ్మ
బంగారు పూల రథమూ.

బాలగేయాలు.

నా ఆట రాని కొండలేరావ

నిన్న సాయంత్రం నను
ఆట కట్టా-
పాపాయి వచ్చింది
పాట రెగిరిస్తూ-
అమ్మాయి వచ్చింది
ఆట లాడస్తూ-
చిన్ని బా లొచ్చింది
చిరునవ్వు లాలికిస్తూ -
ఇంకా ఎందరో
బాల పాపలు
చిట్టిచిట్టి పాటిపాటి
చిన్నారి పాన్నారి
చిన్ని బా ల్లా-
ఎంతోమ దొచ్చారు
ఆట పాటల కోసం.
ఆట లింక మొదలు పెడదామని
అన్నానో లేదో
ఇంతలోనే వచ్చింది
మా పెద్ద అక్కయ్య-
“తమ్ముడా! అమ్మ పిలుస్తుందింటు
వం చెప్తాను?
బుట్టి గోక్కుంటూ-
అక్కయ్య వెనకారే-
నక్కుతో పోయాను.

బరా పౌరసత్వ హక్కు

శ్రీ దుమ్ము గురుమూర్తి
(బర్మా ఆంధ్రనేపాదళ కార్యదర్శి)

ఇతరదేశములనుండి ఈ దేశము వలసవచ్చిన వాళ్లు బర్మా పౌరసత్వపు హక్కులు బడయుట, లేక నిరాకరించుట అనే విమర్శన గూర్చి మొన్నను ఆల్ బర్మా ఇండియన్ కాంగ్రెస్ కమిటీ కార్యాలయములో కార్మికుల అభిప్రాయములగూర్చి చర్చించుటకు ఆఖరు సమావేశము జరిగినది. నిజముగా కాంగ్రెస్ అంటే ప్రతివాళ్లకు అభిమానమే కదా? మహాత్మాగాంధీజీ అంటే చాలు, పసిపిల్లలుకూడా వుల్లసముతో గొంతెత్తి కేక వేస్తారు రమ్మని పిలిచిన సభలకు ప్రజలు తండ్రిపతండ్లముగా నెళ్లి తీరుతారు. కాని ఇక్కడ ఆల్ బర్మా ఇండియన్ కాంగ్రెసు ప్రముఖులకు ప్రప్రథమములో గొప్పగొప్ప ధన వంతులు, భూస్వాములు, పెద్దపెద్ద వర్తకులు, పెట్టుబడిదారులు ఉద్యోగస్థులమీదికి పిళ్ల దృష్టి కేంద్రీకరించినది. మేలరకాలని శాఖోపశాఖలుగా విభజించి సమావేశాలలో చర్చలు పూర్తి చేసి యిక మిగిలిపోయిన అమాయక కార్మికుల ఉద్యోగాలు కనక్కోడానికి దిగారు. సరే కార్మికులతో కలిసి మెలసి మంచిచెడ్డలు విచారించే ప్రతినిధులను రమ్మని కోరారు నిర్ణీతకాలము నకు అనగా ఆదివారము (19-9-48) నాడు కాంగ్రెసు ఆఫీసులో హాజరయ్యారు సభకు అధ్యక్షులగు యమ్ ఎ. రషీదుగారు సిటిజెన్ షిప్ లో గర్భితమైయున్న శాసనాన్ని వివరించి తెలియజేశారు. సంతకాలుగూర్చి ఒకరిద్దరు

తర్కించారు. సారాంశము బైటపడెది. ఇక దానినిపట్టి మన ఆంధ్ర సోదరుడు శ్రీ సీతమ్మ శెట్టి కృష్ణారావుగారు సాగదీసి సంతృప్తిలేదని విడిచిపెట్టారు అయితే అసలు విషయము బర్మా సిటిజెన్ షిప్ తీసుకోవడములో తీసుకోక, పోవడములో గల భేదము యేమిటి?

I. ఈ దేశ సిటిజెన్ షిప్ తీసుకున్నవాళ్లు ఆంధ్రులేగాని, లేక తదితర వర్గాలేగాని ఈ దేశములోనే నిరనివాసిగా యేర్పరచుకొని జాతీయ బర్మాక్రింద మారిపోవాలట. ఈ దేశ రాజభక్తి, సంస్కారము అలవాటు చేసుకోవాలి. బర్మా నాయకుల కీర్తిని, ప్రభుత్వము కీర్తిని శ్లాఘించాలి. ఏ కష్టసుఖములు కలిగినను ఈ ప్రభుత్వమునకే తెలియజేసుకోవాలి. కేవలము యిటీవారికి భారత ప్రభుత్వముతో సంబంధము తెగిపోతుంది సిటిజెన్ షిప్ పొందినవారికి రాజకీయంగా, సాంఘికముగా, ఆర్థికముగా ఈ ప్రభుత్వము తోడ్పడును; రక్షణలు కలుగజేయునట పిళ్ల తాలూకా భారత భారము ఒక్కబర్మా ప్రభుత్వముపై వుంటుందట.

ఒకప్పుడు యే మంచిచెడ్డలైనను భారతీయులమే గదా యని మనసుండక భారత ప్రభుత్వమునకు చెప్పకొనుటకు వీలుండదు. ఒకప్పుడెప్పుడైనా భారతదేశము పోయిచూడాలని అభిలాష కలిగినచో చుట్టుము చూపులాగున పోయి చూచి వచ్చుటకు ఈ ప్రభుత్వము అనుమతి యిచ్చునట. ఉత్తరోత్తరా పరిస్థితుల ననుసరించి ఈ ప్రభుత్వము యేలాంటి శాసనాలు అమలుపరచినను వాటికి కట్టుబడివుండాలి. మొత్తముపై పిళ్లను బర్మా పౌరులనే పిలవబడును; గాని భారతీయులని పిలవబడరు

II. సిటిజెన్ షిప్ తీసుకోనక్కరలేనివాళ్ల సంగతి చెప్పనక్కరలేదు. వాళ్లు సర్వస్వతంత్రులుగా వుండి ఈ దేశముయొక్క శాసనాలకు అనుగుణ్యముగా తిరగాలి ఈ దేశరాజకీయాల తోను, సంఘాలతోను యెట్టి ప్రమేయము వుండరాదు. ఏ కష్టనష్టములు, యే మంచి చెడ్డలు ప్రజలమధ్య కలిగినను అది న్యాయమైన, అన్యాయమైనా ఈ ప్రభుత్వము విమర్శించదు. చర్య తీసుకోదు రక్షణలు కలుగజేయదు. ఈ దేశములో నివసించి జీవించుటకు ప్రస్తుతం నిర్బంధము వుండవు. ఒకప్పుడు కిళ్లకు కలిగిన కష్టనష్టాలు ఒక భారత ప్రభుత్వమునకే ఇబ్బంది యెక్ ఎంబసీమాలముగానో, లేక అందరు యేకమై సంఘము ద్వారానో తెలియజేసుకోవాలి. అప్పుడు మన ప్రభుత్వము రక్షణ గూర్చి యేర్పాట్లు చేయడమో, లేక ఈ దేశము కాళీచేసి రమ్మని కోరితే పదిలిపెట్టిపోవడమో జరుగును ఉద్యోగాలలో కొంత మార్పు కలుగును. అది యెట్లగునో జాతీయబర్మా ఆర్మీ వారికే ఈ గవర్నమెంటు స్వాధీనములోవున్న కర్మాగారాలు కంపెనీలు ఆఫీసులలో పని చేస్తున్నవాళ్లకు యెల్లప్పుడు పని వుంటుంది. జాతీయబర్మా కానివాళ్లకు మాడునెలలు గడపునోటిసులు యిచ్చి ఉద్యోగాలనుండి వుద్యాసము యిచ్చి వేయును. కార్మికులయొక్కగాని, లేక తదితర వ్యాపారస్థులగూర్చిగాని రాకపోకలు విషయములో పుభ్యప్రభుత్వాలపై ఆధారపడి వుంటుంది. కాని సిటిజెన్ షిప్ తీసుకోనక పోయినట్టివాళ్లు యే తూణుములోనైన ఈ దేశము విడిచి తమ జన్మస్థానమునకు పోవుటకు ఆటంకముండదు ఇవి పిటి రెండింటిలో వున్న భేదములు.

భోరణిలోనే యెక్కువ కాలము ఈ దేశములో వుండేట్లు లేదని స్పష్టపడుతుంది. పరిస్థితులు దృష్టిలో పెట్టుకొని పాసు పోర్టులు కొందరు సంపాదించుకొని స్వదేశము తిరిగిపోవాలని సిద్ధముగా వున్నారు. నిజముగా ఈ దేశములో తాతలు తండ్రులు నాటి నుండి పెద్ద పెద్ద వ్యాపారములు చేస్తూ గొప్పగొప్ప లాభాలు గడించి మేడలు మిడెలు సంపాదించుకొని యుద్ధమునకు పూర్వము మాకు ఈదేశమే నిరనివాసమని సాకులుచెప్పిన శ్రీమంతులందరు ఈనాడు బర్మాదేశము విడిచి భారతదేశము పోవడానికి ముందడుగువేసియున్నవాళ్లు వారే "ఎవరికివారే యమునాతీరే" అన్నట్లు ఒకరభిప్రాయము మరొకరికి తెలియనియకుండ దాగుడుమారే లాడుచున్నారు మరొకందరు ధన వంతులు కలిగినవాళ్లకు ఎప్పుడైనా కదిలిపోడానికి యిబ్బంది వుండదు. లేనివాడికిమాత్రమే ముందుకు ఏగితి గలుగునా యని దిగులుపొందుట.

కార్మికుల పరిస్థితులు ఎప్పటికప్పుడు ప్రజలలోనికి పోయి తెలుసుకుంటున్నాను కాబట్టి నా సలహాకూడ వారికి అవసరము. భారతీయులు ఈదేశ సిటిజెన్ షిప్ తీసుకోనక పోయినంత మాత్రాన మనము ఈ దేశములో వుండరా దని అనేకమంది తప్ప అభిప్రాయము పొందడము పొరపాటు మనప్రభుత్వము ప్రపంచ దేశాలతో సంబంధబాంధవ్యములు కలుగజేసుకొని మన రాయబారవర్గము మన ఇండియన్ ఏజంట్స్ నిర్మించి ఆయా దేశాలలో ఒకంబికిలు కుదుర్చుకొని వ్యవహారములు సాగిస్తున్నది అందువల్ల మనము వుండుటకు అభ్యంతరములు వుండవు ఈనాడు మనదేశము శ్వేతజాతీయుల హస్తములనుండి మనవారికి పాలనాధికారము వచ్చి సర్వస్వతంత్రులము అయ్యాయని చెప్పి ఇంగ్లీషువాళ్ల మనదేశములో నివసించరాదని ఎక్కడా తీర్మానించలేదు. వాళ్లలో చాలామంది ఇంగ్లండు సిటిజెన్ షిప్ పొంది మనదేశములో వ్యాపారములు ఉద్యోగాలు చేసుకొని జీవిస్తున్నారు.

ముత్యాల మతాబీ

పిల్లల కథ   **చి. యల్. యమ్. సెట్టిబాబు**

దీపావళి రాత్రి మేమంతా మాటాకాయలతోను, పువ్వుత్తులతోను, వెలిగించిన కొవ్వుత్తుల దగ్గర కూర్చున్నాము. బయట అంతా చీకటిగా వుంది. కాని ప్రతీ యింటి వద్ద రంగు రంగుల కాంతుల కనపడుతున్నాయి.

మా యిష్ట మొచ్చినన్ని, టాపాకాయలు కాల్చాము. పువ్వుత్తులు వెలిగించాము. "యింకా రాక్షసులు చచ్చారా, లేదా?" అని అడిగింది చిన్ని చెల్లాయి.

మేమంతా ఒకేసారి నవ్వాము. ఇంతలో బండరాముడు ముత్యాల మతాబీ వెలిగించాడు. ఎన్నో రంగు రంగులుగా కాలుతుంది.

"యీ పువ్వుత్తు ఎందుకు కాల్చుతా"రని పశ్చించాడు మా కొంప క్రీష్ణ.

"దీపావళి కనుక కాల్చుతా" రన్నది మా జయ.

"అవునులే! దీపావళికే ఎందుకు కాల్చుతారు?" అని మరల ప్రశ్నించాడు కృష్ణ.

"యీ పువ్వుత్తులతో రాక్షసులను అంటించడానికి కాల్చుతా" రన్నది బేబి-ఎంతో తెలిసినట్లుగా.

"కాదు క్రీష్ణ! పువ్వుత్తులు కాల్చుటవల్ల వచ్చే పొగ సూక్ష్మ జీవుల్ని చంపుతుంది. అందువల్ల కాలుస్తారు" అన్నారు మా డాక్టరు బావ.

"అవును బావా, అవే రాక్షసులు. నరకాసురుడు చని పోయిన తరువాత మిగిలిన రాక్షసులు పారి పోయి మురికి కుంటల్లో దాక్కుని,

దోమల్లాగా, క్రిముల్లాగా పుట్టారట. ఒకసారి అన్న చెప్పాడు. ఈ రాక్షసుల్ని చంపడానికే యిది." అంది మా పెద్ద చెల్లి సత్య.

"ఏ మర్రా! నా పువ్వుత్తు ఎలా వెలుగుతుంది?" అని ప్రశ్నించాడు బండరాముడు.

"ఏడిసినట్లుగా వెలుగుతుంది" అన్నాడు ఈ ర్వగ, రాహుజ.

"నేను తలలో ముడిచే రంగు రంగుల పువ్వుల్లా రాలుతూ వెలుగుతుంది." అంది మా పెద్దక్క పేమలత.

"చిటపటలాడే మా పంతుల్లాగ యీ పువ్వు చిట్ పట్ మంటూ వెలుగుతుంది" అన్నాడు బండరాముడు. ఆ వెలిగే పువ్వుత్తులాగ మీబాల జీవితాలు యీ స్వతంత్ర దేశములో ప్రకాశించాలి" అన్నాడు మా నాన్న—మా అందరి వంకా చూస్తూ.

"ఏ ముది బాబూ! మన శరీరాలన్నీ కష్ట సుఖాలన్నీ అనుభవించిన తరువాత ఆ పువ్వుత్తులా మనీ అవపలసినవే" అన్నాడు మా ముసలి తాత వసుకుతూ.

"అదేదీ కాదు—యిది అచ్చంగా నా పెళ్లంనవ్వులా వుంది" అని గంతేసాడు మా కొంప క్రీష్ణ. అంతా పక్కన నవ్వారు. యీ గొడవంతా విని "యీపాటికి పారాలు చదవండి" అని కేక పెట్టింది మా అమ్మ గదిలో నుంచి.

"పండుగైనా పాతాలు తప్పలే దేమిరా బాబూ!" అంటూ పుస్తకాలు తెరిచాము మేమంతా.

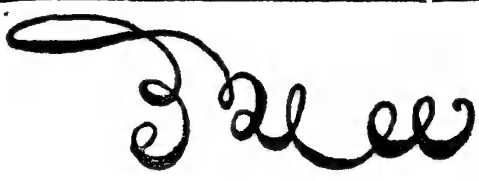
పై విషయాలన్నీ అవగాహనము చేసుకున్న ఆంధ్ర కార్మిక ప్రతినిధులలో ఒకరికి ఈ దేశ పౌరసత్వపు హక్కులు పొందడము మంచిదని యెవరి ముఖమిదాదకూడ అట్టి అభిప్రాయము ఉదయించలే దనే నే నచకుంటున్నాను ఇక కార్మికుల మధ్యకు ప్రతినిధులు పోయి పై విషయాలు తెలియజేసి సింహావళికనము చేయగా ఒకరున్న ఈ దేశ సిటిజెన్ షిప్ తీసుకోవాలనే ఉద్దేశము కనపడలేదు. నిజము చెప్పాలంటే కార్మిక తెగకు చెందినవాళ్లు అధికసంఖ్యాకులు ఆంధ్రులే అందులో నూటికి తొందైతొమ్మిండు గురు తమ కుటుంబాలని మాతృదేశములోనే విడిచిపెట్టి ఈ దేశమువచ్చి కష్టించి సంపాదించిన డబ్బుతో వాళ్లు పొట్టులు పోషించుకోగా మిగిలిన కుటుంబాలకు పంపించుకోవడము జరుగుతుంది. స్వదేశములో రెండుమాడు ఎకరములు భూమి కలిగిన గ్రెటూడా ఈ దేశమువచ్చి కార్మికుడుగా మారి పని చేస్తున్నాడు. మాతృదేశముపై వున్నంత అభిలాష వాగరికత ఈ దేశముపై లేదనే రుజువు చేస్తున్నది ఒక్క కార్మికులు మాత్రమే మాతృదేశాభిమానులని చెప్పడము పొరపాటు. ధన వంతులు మొదలుకొని దరిద్రులవరకు ఒకే దృక్పథముతో వున్నారు నేను ఈమధ్యన రంగూన్ నగరములో నివసించుచున్నటువంటి ధనవంతులు అనగా బోటుకామందులు, పెద్దపెద్ద వర్తకులు పెట్టుబడిదారులు ఉద్యోగస్థులందరూ పోయి బర్మా ఆంధ్రనేపాదళ పోషణ నిమిత్తము ఆర్థిక సహాయాన్ని అందించుటకుపోయి మాట్లాడే సందర్భములో వారియొక్క హృదయములో అంతర్గతమైయున్న భావాలు వాళ్ల మాటలు

అదేలాగున మన మీదేశసిటిజెన్ షిప్ తీసుకోక పోయినను మనము ఈ దేశ రాజకీయాలలో మాత్రము జోక్యము కలుగజేసుకొనమండ ఈ ప్రభుత్వము అమలుజేసిన శాసనములకు విరుద్ధముగా నడవమండ సంఘీభావముతో మనము మెలిగియుండుటకు యెట్టి అభ్యంతరమా వుండదు. ఒక్కమృడిగా ఈ దేశమునుండి మాతృదేశ మనకు తరి పోయినచో అనేక కష్టములకు గురి కావలసి వుంటుంది. 3, 4 ఏండ్లువరకు ఆర్థిక యిబ్బంది తొలగదు. కారణం, మనదేశములో ప్రస్తుతం ప్రభుత్వము అనేక సమస్యలు ఎదుర్కుంటూనే వున్నది. ఆ విషయాలన్నీ స్పష్టముగా మనము వార్తాపత్రికల మూలముగా తెలుసుకుంటున్నాము. యేదేశమైనను పారిశ్రామికముగా ఆర్థికముగా అభివృద్ధికి రానిదే నిరద్యోగ సమస్య, కరువుకాటకములను తీర్చజాలదు. కాబట్టి మనకు యిబ్బంది యొక్కట్లు లేనన్నాళ్ల వరకు ఈ దేశములోనే వుండి జీవిస్తూ మన కష్ట సుఖాలు ఎప్పటికప్పుడు ఇండియన్ ఎంబసీ మూలముగా భారత ప్రభుత్వమునకు తెలియజేసుకుంటూ వుండాలి. ఒకప్పుడు ఈ దేశములో వుండుటకు వీలులేని పరిస్థితులు ఏర్పడినప్పుడు తప్పని సరిఅయ్యేటప్పుడు ఈ దేశము వదిలిపెట్టి పోక విధిలేదు. అప్పుడు పోకతప్పదు.

యిక పోగా, భారతదేశము ముక్కు చూడనటువంటి ఆంధ్రులు లేక భారతదేశము వెళ్లి వస్తూవున్న వారై యున్నను ఈ దేశమే శరణ్యము ఇండే నిరనివాసమని చెప్పి నిరనివాసము యేర్పర్చుకోవలసినవాళ్లు 1949 సం॥ మే నెలలోపున తెల్పుకొని తప్పనిసరిగా ఈదేశ సిటిజెన్ షిప్ తీసుకోవడము మంచిది లేకున్నచో మరొక గత్యంతర ముండదు

నారసింహలేఖ్యము
విగ్రహ చేర్చబడినది. మేము, విక్కాక, విక్రమ, తుక్తవస్త్రము మారింది విలము మారింది పిళ్ల వుద్ధిని కలిగించి వరప్రసాదము—
20 ఈ డబ్బు రు. 3-4-0 పోస్టేజీ 10 అ.
పి. సి. ఏ. డి.కంపెని. తెలిదేపి-నెల్లూరు జిల్లా
క్రాంతి : 7 పినుముదలి పిడి, మద్రాసు.

హా రం బో కు ల మం జూ రీ ఆర్యా!

నేటి కాంగ్రెసు మంత్రి వర్గం, కాంగ్రెసు రాజకీయ బాధితులకు—వాగు స్వతంత్ర పోరాటంలో జైలుకు వెళ్లి శిక్ష పడేవాళ్ళ గాక—పొరంబాకల, పులితంగా ఇచ్చుటకు నిర్ణయించింది ఆ నిరయం ప్రకారమే మా గ్రామ పాలిమేర, సుకివాడ తాలూకా, సుకివాడ పట్టణ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి నైన బొట్లూరి సత్యనారాయణ గారికి ఈ నానుగా ఇప్పటికి షహారు గూడు మానసుల నాడు మంజూరి చేసినది

కానీ, మా గ్రామంలో వూరుకు నాలుగు వైపులా వున్న పాలిమేరలు వివరములేవి? నైన పొరంబాకలు శత్రు గ్రామ సభలకు ఈ పాలిమేరలలో వివరములేవి? చోట కాలు నిలుపుకొంటున్నారని లేదు. ఇప్పుడు మంజూరి చేసిన పాలిమేరల కల వారినంపి కూడా, గ్రామ పాలిమేరగా—దాండా, దేవర కొలువులు వస్తారా తెలియాలి జగ పుటకు—పువ్వుగొర్రెపడచందేడిది. పూర్వ మొకప్పుడు ఈ దొంగ—అవ్వయి జర్జపాలనలో—ఆ గూ ప్రాంతాల నన్ను వైకుంఠ కలపు కొనమని మంజూరి చేయగా, గ్రామములంతా కలిసి, గ్రామ పాలిమేరను అట్లు చేయుటకు నిలువదని పిటవక పెట్టగా, గ్రామముల కొరక—క్రూర నిరంకుశ సామ్రాజ్యవాదాలనలో గూడా—మన్నించబడింది వైగా ఈ పాలిమేరల కల మహాబాదలకు బండ్లు వస్తారా పొవుటకు రహదారి కల కకనే వైశ్వ వాగు ఈ దొంగ—దొంగల కట్టవైగా దారి కూడా ఇచ్చియున్నా అదిగూ గాక ఈ దొంగ గ్రామమునకు దగ్గుగా యుండటచే గ్రామముకు ముఖ్యంగా ప్రభుత్వ—మలబిగ్గన ప్రశ్నలుగా అన్ని భారతీయ గ్రామముల క—ఉపయోగ పడచున్నది

ఇట్టి ప్రామాణ్యతగల దొంగ నేదగ్గునకై మంజూరి చేసినదో, గ్రామవాసులకు కాపురాలంతా కొంపలు పోయినట్లే. ప్రతాంగానికి ప్రయత్నించిన సభ నిర్వాహకానికి ఫల ముండదు. అలాగే అనారోగ్యంతో బాధపడే గ్రామవాసులు—ముఖ్యంగా స్త్రీలు—మల విసర్జనల కల బాధ, సహనం

ఈ ప్రైవి రింగ్ న కాంక్షలకు ఇట్టి, మా గ్రామమే పాలిమంజూరిని రద్దీని గ్రామ వాసులకు మేలు కూర్చు మని అధికారులు, కాంగ్రెసు నాయకులు స్వయంగా వెచ్చి విచారించమని పశ్చిమ కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసు రాజకీయ బాధితుల సంఘ కార్యదర్శిగా నైన శ్రీ పేట బాపయ్యగారి దిగ్గి సమక్షమునకు, శ్రీ కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారికి మహజగుల నిచ్చుకున్నాం. శ్రీ పేట బాపయ్యగారు, శ్రీ కాకాని ఎంకంటెం గారు కేసరిపల్లి మీటింగుకు పుచ్చుమంగా వై పాలిమేర, దగ్గి—మించి మొరెట్టుపన్నాం. వారు లో చిస్తాం' అని వాదనాంకెసి లి పోయాను. జాతీయ పత్రిక లని వేగపెట్టుకున్న "ఆంధ్ర ప్రభ" "జనగణ" పత్రికలకు స్టేటు వెంటుల నిచ్చాం. కానీ జాతీయ పెట్టబడిదారీ పత్రికలలో మా ప్రకటన—ప్రజానీకానికి సంబంధించిన మా ప్రకటన పడలేదు.

కానీ, ఆనాటి నంచి ఈనాటి రకు మా పాలిమేరను దన్నటం వస్తారా చేయకపోవుటచే మా మహజగులు, మా మొరలు—జాతీయ నాయకుల ముందు, జాతీయ ఉద్యోగుల దగ్గర ఫలించినవిగా అని సంకోషించాం.

మా ఆశ—ప్రజల ఆశ—నిరాశ అయింది. మా పాలిమేర సాంతదాగుడ—ఆ రాజకీయ బాధితుడు—మరల 23-9-48 తేదీ నాడు శిరస్యమునకై దున్ని నాడు. మా మహజగు-

అవ్వయి జర్జ పాలనలో—నీ బుట్టనానైననో మాత్రం మాకు తెలియదు నీ ఒక్క ప్రజా నాయకుడు గానీ, నీ ఒక్క ప్రజా పువ్వుగొర్రెగానీ మా గ్రామము వచ్చి విచారించటం మాత్రం జరుగలేదు.

కాంగ్రెసు వాగులకు విజ్ఞాన దేశ స్వాతంత్ర్యము కోసం గ్రామాలను వైతం లెక్కచేయక పోరాడితే ముందున్నాన్ని కోల్పోయిన 'బాధితు'లకు సాయం చేయవద్దని కాదు మా వుద్దేశ్యం నీ దేశ స్వాతంత్ర్యము కొరకు, నీ గ్రామసౌభాగ్యం కొరకు ఆ 'బాధితు'డు పాటు బడ్డాడో—ఆ గ్రామ సౌభాగ్యానికి, ఆ గ్రామ ప్రజానీకానికి ఇచ్చింది లేనట్టి, బండగుల, బెంబిందారీ భూములను ఈ నానుగా ఇవ్వండి, అందరికీ పేలు జగుగురుంది అంటేగానీ, స్వామి బుద్ధితో ముందే చెప్పబడి విలువ వెచ్చి పెట్టబడుటలు కాచేదామని అలోచించి బాగా పెగునుగా అంధ్రరాష్ట్ర రాజధాని కాబోతున్న విజయనాథ పట్టణ సమీపముల గ్రామ పాలిమేరలకు దరఖాస్తులు పెట్టటం మీ న్యాయమండీ? సుకివాడ తాలూకావాసి అచ్చట ఎక్కడా బండగులేవనా, విజయనాథ తాలూకాకు రాటం? లేక నిలువ పెగునునున్నదని ఏ బుచ్చన కాశించా?

ఈ పాలిమేర మంజూరి గాక బాధ పడేనదో, గ్రామం చుట్టూ వున్న పొరంబాకలను—కానుగు పొవుంకా వగైరాలు—కాంక్షను చేయించుకొనే స్థాయి వున్నదని తెలియుచున్నది.

కనుక జాతీయ నాయకులు—కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు మంబుగలుపక—స్వామి విచారణ గావించి, అట్టి అక్రమ మంజూరిని రద్దుచేయించి, మంజూరిని చేయబోయే గుండ్ల స్వయంగా ఆ గూ గ్రామాల లిల్లి గ్రామము ఇచ్చుంగల విచారించుతారని, ప్రస్తుతం—గ్రామ 'పాలిమేర' మంజూరిని రద్దు చేయించుతరని అభిప్రాయం పొరంబాకల మంజూరి అన్ని కేసులు పెట్టే 'బాధితు'లు ప్రజానీకానికి ఇచ్చింది లేని పొరంబాకలకై మాత్రమే దరఖాస్తులు ఇట్టి కాంగ్రెసు పెగును ఎటు చేయకుండా వుంచారని అభిప్రాయం.

యలమంచిలి చెంద్రశేఖరరావు.

గామాల స్వయం సేవకర్తలం ఆర్యా!

22-3-48 తేదీ వారపత్రికలో శ్రీ పున్నవ బసవేశ్వరరావుగారు వ్రాసినదానిలో నూటికి నూగువంతు సత్యమున్నది. విదేశ స్త్రీలు, విదేశీ పురుషులు, విదేశీ కన్యలు స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత కూడా మనదేశంలోకి వస్తానని. మనదేశంలో పనిపాటులు లేక నానా అధిని పడి పోతున్నాను. మహాత్మా గాంధీగారు మనదేశం బ్రతుకు దెగువుతు అన్న ప్రస్తావనలను మనదేశంలోనివి వాడలనినదని అనేక విషయాల కెప్పినాను. మనదేశ జనల అయ్యకీలు దిన దినాభివృద్ధి కలగచున్నది అని, ప్రతియంబు రాటకు తిరిగినగాని మనదేశము సౌభాగ్యము చెందదని కెప్పి కాని, వారికి అవసరమైనా మని చెప్పే కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము విదేశీ స్త్రీలు, విదేశీ పురుషులు దింపమని చెప్పేస్తుంది. యింగుకు దృష్టాంతము విదేశీ స్త్రీలు, విదేశీ పురుషులు అమ్మవారు కూడా వైస్సా తీసుకోవలెనని వ్రాయుటల్ల గుజుగుచున్నది. నెత్తిన నోగ పెట్టుకొని ముప్పదియేండ్లుగా పాడిన పాట ఆయన దాటగానే మాయమైపోయినది. పులులేక, అన్నం దొరకక అల్లాడే జనము ఎలాగ బ్రతుకుతారో తెలియకున్నది.

ప్రస్తుతము నెలూగు జిల్లాలో కొంతభాగము పంకి, కొంత దొంగిపోయినది. పంకిన ప్రదేశము నంకి యితర జిల్లాలకు గనర్చు మెంటు బిగ్గిల్చి గుమతి చేయుచున్నది పంకిన ప్రదేశంలో బీదలు, భూమి శనివాగు ఓయ్యం దొరకక నానాతంటాలు పడచున్నాగు యిక పంకి ప్రదేశంలోనివారి అవసరం వృత్తరయే లేదు. యిక్కడి ఓయ్యులు యితరచోట్లకు పంకి, ఇక్కడివారికి పుచ్చిపోయిన మొక్కజొన్నలు, తిరిగిన ఓయ్యం సరఫరా చేయుచున్నాగు. కష్టపడి పనిచేసే గ్రామములో నండేవారికి నెలకు 700 కేర్ల ఓయ్యం యిస్తున్నాగు. యివి నాలుగునాళ్లకు సరిపోవును. విగత ఓయ్యము బ్లాకుమాక్కుటలో కొనుచున్నాగు

ప్రతి గ్రామము నంకి కొన్ని పుట్టవద్దు పోయినగాని అగ్రామానికి గుడ్డలరావు. ఆ వృత్తి మదకుట నేనుట చేయించిన గ్రామములోని వారే తింగుగు. పనిలేక జనము పన్నం పలకన అవసరము తప్పిపోవుగాని అట్టి పనికి ప్రభుత్వము వ్రాసుకొనలేదు. ప్రజల అంతకంటే అధికంలో లేదు పడకు లకరి జాస్తి అయి కష్టములను ఓర్చుకోవక దురాగ్రహన ప్రవేశించుటకు యిది దారిగా దేర్చగలదు కనుక ప్రజలు ఖద్దరు ధాణ్య విధిగా జేసుకొనలెను. ప్రభుత్వము ఖద్దరు విధిగా ధరించ నేర్పాటు చేయాలెను. ఖద్దరు విధిగా ధరించువారికి నాయకుకూడా చూపాలెను.

కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము వాగు గ్రామాల స్వయం సేవకర్తలుగా వుండలె నందుకాని అంగుకు తగిన సాయము చేయములేదు. ఖద్దరు కొనేవా గన్నయెల దొంత ఖద్దరు కొనెన్నను తగరగుగానీ, ఖద్దరు అడిగే దిక్కు శోధితి దాకి తిచ్చినది. దానిని గమనించి బీదజాలగోడు మాన్చి ప్రభుత్వము వ్రాసుకొనగలగుచున్నాడు.

ఇట్లు
కో. నె. రంగయ్య
* * * * *
నల్లమందుపై నిషేధము

అర్యా!

ప్రభుత్వము వాగు మద్య పాన నిషేధ చట్టమునందు చెర్చి, సారాయి, నల్లమందు, గంజాయి, మున్నువానిని ఆదికాలమునంకి ప్రజలు సేవించి అభ్యాసములో పెట్టివందుకలె కలిగియున్నందులకు గ్రహించి అన్ని విషయము ద్రుంకి తప్పించుటకొరకు ఒడంకలులై కృతి కృశ్యులగుచు ప్రజలచే మన్ననలను చుంకుట శ్లాఘాపాత్రమే.

వీనియొక్క సుఖానందములకు, కష్టప్రయాసలకు, కష్టనష్టములకు, మానా మానసులకు వ్రాత్రిగా గ్రహించియే వీట్లు వాడుచుంకిరి. వీటిని అభ్యవించి ప్రజలు నిషేధకర పువులు లో అన్నియు తీసివేసినను మేలు కలుగును. కాని నల్లమందు బోషణము అనిమాత్రము చాటుచున్నాం. ఆయుర్వేద శాస్త్రజ్ఞుల "ప్రస్తంభకరి బలవ్యయకరి వర్షిర్ ధా దీపనీ, ఆమ్లవ్యాధినివారనీ రుచికరీ ఘోరామ వైతాగ్యసం, విశ్వరం గ్రామము కేసరిపారి స్వామిగారుకాదన్నజాకోమనిగ్రహణీ ప్రమేహ వారణీ భగ్నాస్థిసంభావకర్త" అని విరించి, కుక సుగ్రహాధాన్యమైనదని విశ్వసింపక తప్పదు. సారాయముల నల్లమందు మత్తెక్కించి ధన మానప్రాణములకు తీయనేరదు. మత్తెక్కించు వారు సారాయము వాడుచుండుగుగాని నల్లమందు వాడువారలంపగు. యీ నల్లమందును చంకిరిల్లల దగ్గులు అతిపారము మున్నగు వారి యందును వాడుచుండుగు. నల్లమందు ప్రజలు బహుగా వాడుచుండుట దీని సుగ్రహాధాన్యమునుబట్టియే బహుప్రజాదరణ కలిగియున్నది.

సాధారణముగా వ్యాధికి నీ బోషణము వాడి నను సుఖము నీయజాలనిదో నల్లమందు, తెల్ల మందు అనెను రెండరకముల మందు నవయోగిం దగు తెల్లగాండు పాదరసమునకు తెల్ల మందు అనియు, నల్లగాండు నల్లమందునకు నల్ల మందు అనియు అన్వరనామకరణ మొంగిరి.

యిది ముఖ్యముగా నా అభిప్రాయము ను బట్టి. అతిసారము, గ్రహణీ, శ్వాస, కాస, తుయ, వీర్యనష్టము, బహు గూత్రము ఆది గాగల వ్యాధులవారికి తిప్పించుచుండు కాని, కొంత సహాయకారి అని పుక తప్పదు వేయెల ఆయుర్వేదవైద్యులు అతిసారము గ్రహణీ నివారణకొరకు నల్లమందుతో తగ్గుగ చేసిన రత్నా కరము అనెడు నామకము సుఖము నీయ జాలనిదో వానికి ఆయువు మాత్రమే దని నిశ్చయించెదగు. ఆయుర్వేద బోష ములలో నల్లమందు తరచుగా వాడకలో వచ్చుచుండును. ముఖ్యముగా రక్తక్షీణతచేగాని, వృద్ధాప్యముచే గాని కలిగియుండే దీర్ఘ వ్యాధులకు ఆ మృత్యు ముండేటిది. ముఖాని శివిత పాపాకదలో మాంస భాగము వాత ప్రకృతి కలిగియుండు ననియు, ఆ ఆయుర్వేదమునుబాడు వాత తత్వముతో సంబంధించు సుఖములచే సేసింప బడుచుండు ననియు, అట్టి తగ్గునను ముఖాదు ఆ బాధల నంకి తిప్పించుకొంటుటకు నల్లమందు వాడుట రొక ముఖ్య సాధన మని మన వ్రాగ్యులు అనుభవ వ్రాద్వికముగా తెలుసుకొని నాడుచు తత్వ ఫలితముల పొందుచుంకిరి. అట్టి వారల 'వ్రాద్వి జన్మకృతిం పాపం వ్యాధి గూ పేణ బాధే' అనెడి కగ్గ సిద్ధాంతము ననుసరించి, 'తచ్ఛాంతి రోషధే' అన్నిందులకు నల్లమండే అని శిరణు పొందుచున్నాగు.

కొందరు కాంక్షులు ప్రస్తంభన కొరకు నాడుచు అతి సంభోగములన ఓజస్స నశించి, శరీరము కృశించి, శ్వాస, కాస, తుయ మున్నగునవి జనించుటతోనే నల్లమందును అమితముగా వాడుచుండుగు.

నల్లమందు వాడుటకుగల కారణములు రెండు. 1. ప్రస్తంభన కోగవారలు. 2. దీర్ఘ వ్యాధులచే కలిగికి బాధలను అనభవించిన వారలు. మొదటి తెగకు ఓదినవారు సులభముగా, అత్యజ్ఞానముతోను, మనోనిగ్రహము సహాయముచేతను వ్రాత్రిగా వీర్యముగానైనను విరమించుచున్నా. కాని రెండవ తెగకు చెందిన వారిగూర్చి శ్రీ ప్రభుత్వమువారు ఆలోచింప దగియుండును. వీగు విశముట చాల కష్టతమున; వీరలకు అత్యజ్ఞానము, మనోనిగ్రహమున్నను బాధ అనభవించుట చాల కష్టతము. మారేండు నిండి వృగులకూడా చావునకు వెరువుగాని బాలు అభ్యవించక భయపడి బోషణకీ కిచ్చిగింకుగు. కొందరు ప్రముఖులు నల్లమందును వాకి, కొన్ని దినములు, మాసములు, పూర్తిముఖ వాడి విరమించిరిని, అంగులన నా కేమిగూ బాధ లేదని స్వవాగము గలగు. యిదియు సత్యము సంకలియే. కాని వీరలు శృంగారరహి స్వాదనుకొరకు వాడువాగు, కాని వ్యాధినుంకి శాంతిని పొందుటకు వాడువారలు కాగ్గు. కొందరు బుద్ధియుండు వ్యాధి శాంతి నిమిత్తము అలనాటుచేసి ప్రసాజన మావంతయు లేనప్పుడు నిరసనతో విచిత్తెట్టెదగు. సుఖము నిచ్చినదో విషవజాలగు. నల్లమందు కేలము వ్యాధినివారణ బోషణము కాదు. శాంతిఫలప్రద బోష ధము. అంగులచే తన జీవితాంతమునకు వాడక చేయలసి వచ్చుచుండును. ఈ నల్లమందును వాడేడువారు ప్రజలలో అధిక సంఖ్యాకులుగా నున్నాగు. తరచుగా వ్యాధి బారి నుంకి చికిత్సకు పోత తప్పించుకొనుటకు అవకాశము లేనిదేద్రు కే అధికముగా వాడుచున్నాగు. అట్టి బీద ప్రజల సహకారముగా నల్ల మందునకు వ్రాద్వియులే తక్కువధరలకు దొరకునట్లుగా శ్రీ ప్రభుత్వమువారు వీర్చించివో బీద ప్రజల రొక్క ధనము విరివిగా పోవుచున్న దనెడి సదుద్దేశ్యముచే నిర్మాణ మొనర్చిన మద్య పాన నిషేధ చట్టము, అందులో చేర్చిన నల్లమందు కలన, శ్రీ ప్రభుత్వమువారి కృషి యితోధిక ముగా వన్నె కలిగి ప్రజల అనారోగ్యమునకు శాంతి కలుగజేసినవారగుదురనియు విన్నవించుచున్నాను.

18-10-48 } అల్లెన దామోదరరావు. పాలకొండ

లూథరన్ అంధుల పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు

లూథరన్ అంధుల పాఠశాల

శ్రీ సూర్యదేవర బాస్కరావు

స్వతంత్రభారతదేశమునందు అనేక మైనారిటీ సంస్థలు, పాఠశాలలు స్థాపించబడుచున్నవి. కాని వికలాంగులకు తగిన పాఠశాలలు లేవు. అట్టి వికలాంగులలో అంధులొకరు. ఇట్టివారికొరకై "ఆంధ్ర సువిశేష సంఘము" వారు గుంటూరు జిల్లా పల్నాడు తాలూకా, కంటచింతలగ్రామములో నొక పాఠశాలను, నవంబరు 1911 సం. త్వరములో స్థాపించి నెటివరకు జయప్రదంగా

జరుపుచున్నాడు. వీరికి దొంతనా శాఖ నీయును. ఈ పాఠశాల 1911 సం. త్వరము ఆగస్టు నెలలో శ్రీమతి "అల్పిష్ట" అను జర్నలు దేశ విషయవారిని అనుసంధానించుచు అంధుల బ్రెయిల్ అను చుక్కల చిత్తులను విడుదల చేసింది. ఈ విద్య మాచుటకు చిత్తులను ఉపయోగించుచున్నాడు. కాగితముపై బుచ్చులు (పుచ్చెత్తు) చుక్కలు పొడుచుచున్నాడు. ప్రతి చుక్కకును గుర్తులు ఉన్నవి. అది విషయముగా చేసుకోవలసి

కొన్ని అద్దాలతో చుక్కలను చేరుగుచున్నాడు. మరొక భాగము, చిత్తులను ప్రపంచజ్ఞానమును నేర్పదుగు. వీటితోపాటు సంగీతము (హార్మోనియము, ఫీడెలు, తబలా, తాళములు) నేర్పదుగు. మరొక భాగము పాఠశాలకు కృత్రిమము (నవ్యాగ్ర నేత, లేసుపనులు, తాళ్లు, చాపలు, వ్రాసల అల్లకము) నేర్పదుగు. ప్రస్తుతము పాఠశాలలో 16 బాలురు, 15 గురు బాలికలు విద్య నభ్యసించుచున్నాడు. ఇప్పటికి దాదాపు 200 మంది విద్యార్థులు విద్య నభ్యసించిపోయి మర్యాదగా జీవింపచున్నాడు. యాచన వృత్తిని

మాని తోటి మానవులతో సమానముగా కార్యకారమును కాపాడుకొనుచున్నాడు. వీరికి విద్యను నేర్పటముగాను తర్ఫీదుపొందిన దిగుగువుపాఠశాల, పుష్పాధ్యాయులుగలరు. అంధుల మధ్య సేవచేయుటయే తక్కువ మోహితే పూరించుచున్నది. ఇట్టి కష్టమైన కార్యమునకు వీరు ఒప్పుకొని మానవసేవ చేయుచున్నాడు.

బాల బాలికలకు ప్రత్యేక వసతి గృహములు గలవు. ఇందు చేరు విద్యార్థులకు భోజనము, విద్యాసదులు వుచియున్నాడు. కిటిని చూచుటకు ప్రత్యేకమైన పనివారు కలరు.

పాఠశాలయందు ఆగుతగవులు గలవు. ఆరు తరములు పూర్తియైనవి 700 సం. త్వరములు చేతిపనులు నేర్పకొనవలయును. ఇక్కడ తర్ఫీదు పూర్తియైనవి వారి ప్రవేశములకు వర్తిజీవము చేతురు. పాఠశాలకై దాదాపు సం. త్వరమునకు 6000/ (ఆరువేల రూపాయలు) ఖర్చు అగును. ఈ డబ్బు అంతయు యెచ్చటికి వచ్చును? కొంత గుర్తు పెట్టువారు గ్రామముల వద్దను. కొంత విరాళముల రూపముగాను మిగతా సామగ్రియు మేనేజరు పెట్టువారు భరింతురు. ఇట్టి సేవచేయుచున్న మేనేజరు పెట్టువారు శాశ్వతములు.

పాఠశాలలో చేరు విద్యార్థుల వీరిలెంజానునెలలో తప్ప మిగతా కాలములో యెప్పుడు వచ్చినను ప్రవేశము దొరుకును. విద్యార్థులు 8 సం. త్వరములు 14 సం. త్వరములలోపలనే యుండువలెను. బాలి, మత విశేష లేకుండా పాఠశాలలో చేర్చుకొనుచు. మిస్ లిలికాస్వామి అమృతారామ పాఠశాల ప్రస్తుత మేనేజరు.

పాఠశాలలో! మీ ప్రాంతములోనన్న అంధులను యెచ్చటికి పంపండి. అంధుల కొరకు విరాళమును పంప ప్రార్థన. అంధులకు జగురు యీ సేవకు తర రీతి సోదగు లందరు సహాయ పడెదరని నమ్ముచున్నాము.

పండితులకు ప్రైనింగు సంపాదక మహాశయ!

ప్రస్తుతమున ప్రభుత్వమువారు సెకండ్రీ డ్యు ట్రైనింగుపొందిన పండితులకు, లేక పండితులకై జరుపబడు ట్రైనింగుపొందిన పండితులకు ఎల్. టి.ల స్కేలు ప్రకారము జీత మిచ్చుచున్నాడు. ఇదియునుగాక మైక్రోస్కోపులను తరగతులందు పడుచున్నట్లు సర్వీసుల పండితులకు వై స్కేలునే యిచ్చుచున్నాడు. ఎల్. టి.ల స్కేలును పుచ్చుకొను పండితులు మనరాజధానియందు బెందలో లేరు, వీరిసంఖ్య అత్యల్పము.

ఇప్పుడు ఎల్. టి. స్కేలు పొందగోరు పండితు లందరును ట్రైనింగునకు పోవలసి యున్నది. ఈ ట్రైనింగు పొందుటకై అనుబంధపరిచిన కష్టనష్టములు అనేకములు. ట్రైనింగుకాలము పది నెలలు. ఆ సమయమున వీరికి సగముజీత మియ్యబడును. దానికై యేరాజమండ్రికి - లేక యింకొక్కడికి పోవలయును. ఏక కుటుంబము విభజితిమై రెండుగా నేర్పడవలయును. ఆలవిడల నొక్కచోట విడిచి వీరు పోకొచ్చుచోటికి పోవలయును. ఆహారము పులకర లభింపముగా పెరిగిపోయిన ఈ కష్టపాఠములో పూర్తిజీతమే చాలకున్నది. అందులో దుర్మితమున అధికమాసమున్నట్లు సగముజీతముతో పది నెలలపాటు కుటుంబము ఖర్చులను, తమ ఖర్చులను భరించుటయెట్లు? విదు దినములా? పది దినములా? ఒక నెలయో? పది నెలలు గడవు టెట్లు? సామాన్యముగా తమ జీతములేవైనావు ముగ ఆదాయ మేదియు లేని యుపాధ్యాయుల కిది చాలకఠిన సమస్యగా నున్నది.

పండితులు, బోధనావిధానమును ట్రైనింగు పొందినవారే యైనను - బోధనా విధానమును కల్పి గ్రంథముల శ్రద్ధతో నవలోకించియు, తమతోగూడ మూర్ఖులలో పనిచేయు ఎల్. టి.లు బోధించు పద్ధతిని కంఠాన చూచియు, వారి నడిగి తెలిసికొనియు తాముకూడ ఆ విధానమునే అనుసరించుచున్నాడు. సం. త్వరమున బోధించుచున్నారని తమ వైయధికారములకు, విద్యాధి కారుల ధైర్యము పెప్పుడు పొందినవారే. వారి వైయధిమను ప్రాంతీయభాషలందు విద్యార్థులు విమర్శతో నుత్తీర్ణు లగుచున్నాడు. దీని సమయమై యెక్కువగా చెప్ప నక్కఱయే లేదు.

వీరియ ఇది ట్రైనింగుల కాలము!

డి. ఇ. టి. లు మొదలుకొని డి. వి. జ. న. ల్ ఇన్స్టిట్యూషన్లకు - ట్రైనింగునకు బంపబడుచున్నాడు. మొన్ననే వీరికి మద్రాసునందు విదు దినముల ట్రైనింగు నిచ్చిరికదా! రెండేండ్ల సెకండ్రీ డ్యు ట్రైనింగు పరిమితిని గూడ ఎమర్జెన్సీ కొరకై పది నెలలకై జరిపిరి. దెన లెవ్ పెట్టు - అట్టి ట్రైనింగులో పని చేయువారికి ఒక మాసము ట్రైనింగును స్రభుత్వమునా చేర్చరచి, హిందీ యుపాధ్యాయులకుగూడ 'ప్రచారక' కొరకు మాడునెలల పాటే జరుపబడుచున్నది. వయోజన బోధకులకు గూడ కొద్దిదినములదే తయారొనర్చిరి. సిటిజన్ షిప్ ట్రైనింగును గూడ పది దినముల పాటే. నూత్నులలో మోక్ష మనునట్టి వియన్నియు జరుగుచున్నది.

పది పండ్లెండ్లెండ్ల, వీ గురువుల కడ నోచిదివి, తగువాత "విద్యా" మొదలగు పండిత పరిశులకై నాలుకేండ్లపాటు చిదివి, ఛందో వ్యాకరణాది భాషాశాస్త్రజ్ఞానమును సమగ్రముగా పొంది - ఉద్ధరింథముల నేకములనుపఠించి, పరిశులలో సుత్తీర్ణత పాఠశాలలో పనిచేయుచున్నాడు కదా పండితులు! కనక పై వారికి వలెనే పండితులకుగూడ - ఏ పదు నెదదినములలో లేక ఒక మాసము పాటే ట్రైనింగును నేర్పరచి - హైస్కూలు తరగతులకు బోధించు పండితులందఱుని నిర్బంధముగా ట్రైనింగు పొందనట్లు చేయుట మేలు. ఒక్కసారిగా పండితులందఱును ట్రైనింగు నునకు పోయినచో పాఠశాలలో బోధనకు చిక్కు కలుగకుండుటకై వేసవి నెలవుదినములందు ట్రైనింగును నేర్పఱచుట యుచితము.

కనక వైవిధ్యము ట్రైనింగు పొందిన పండితులందఱుని ఎల్. టి. లెస్కేలు ప్రకారమే జీత మిచ్చునట్లు - దేశభాషాధారకులగు ప్రజా ప్రభుత్వమువారు దయతో నేర్పాటు చేయింపగలరని, వినయపూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నాను.

ఇట్లు,

కే. హెచ్. నత్యనారాయణరావు
అలూరు.

దేశీయ వైద్యుల రిజిస్ట్రేషన్ ఆర్య!

1-2-1938 న బాల్ గాబడిన 281 నెం. ఫోక్ హెల్త్ జి. బి. ప్రకారం దేశీయ వైద్యులను సరించుటకు ప్రభుత్వ దేశీయ వైద్య కేంద్ర సంఘమువారిచే "వైద్యశీతి" (Code of Medical Ethics) లోని ముఖ్యంశములలో 1వ భాగం (Part I) వైద్యుల పాటించవలసిన కృత్రిమ ర్యములు అనుదానిరొక్క 1వ రూలులో 1 వ భాగంలో నవరంచి గవర్నమెంటు సెంట్రల్ బోర్డులో రిజిస్టరు కాని వైద్యులు వైద్యులచేయుటకు అర్హులు కానివారిలో ప్రవేశించనట్లు తెలియుచున్నది.

అయితే బోర్డువారు వైద్యుల రిజిస్ట్రేషన్ "ఎ" క్లాసు అనియు, "బి" క్లాసు అనియు పండు విధములుగా విభజించి అండ్లయ వర్తకించి గవర్నమెంటు వారిచే నియంపించబడిన పాఠశాలలో క్రమశిక్షణ నొందినవారిని "ఎ" క్లాసులో రిజిస్టరుచేయుదురు. కాని దేశీయ వైద్యులు "బి" క్లాసులో మాత్రమే రిజిస్టరు అగుటకు అవకాశమున్నది. వారియను గురువుల వద్ద నాలుగు సం. త్వరములు శాస్త్రోన్యాయము, నాలుగు సం. త్వరములు కర్మ పథాభ్యాసము మొత్తము ఎనిమిది సం. త్వరములు వైద్యవిద్య నభ్యసించి పిమ్మట పది సం. త్వరములు వైద్య కృత్రిమ (ప్రాక్టీసు) నవలంబించి, అవలంబించుచున్నట్లు తమకీర్తీచేతగాని, తగిన అధికారి చేతిగాని ప్రమాణపత్రమును పొంది గవర్నమెంటువారికి పంపిన నే అనమాసము లేమీ లేక పోతే ఆ వైద్యుడు సెంట్రల్ బోర్డులో రిజిస్టరు కాబడవచ్చును.

కాని, గురువులకద్ద ఎనిమిది సం. త్వరములు వైద్యవిద్య నభ్యసించి పిమ్మట పది సం. త్వరములు వైద్యకృత్రిమ నవలంబించు టెట్లు? రూలు నవరంచి పది సం. త్వరములు వైద్య కృత్రిమ (ప్రాక్టీసు) లేనిదే సెంట్రల్ బోర్డులో రిజిస్టరు అగుటకు వీలులేనట్లు స్పష్టమునుచున్నదిగా!

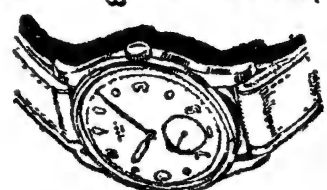
1వ రూలు, 1 వ భాగములో బోర్డులోని రిజిస్టరు కాని వైద్యులను వైద్యకృత్రిమ (ప్రాక్టీసు) చేయుటయందు నిరాకరించిరికదా? ఇది చూడ చాలా విగుధముగా నున్నది. అట్లు అయినచో మొదటి పది సం. త్వరములు బాల్ మార్క్స్ లో ప్రాక్టీసు పెట్టవలసియుండునేమో!

దీనియొక్క యేర్పాట్లు సక్రమమైన పద్ధతులలో ఏర్పరచిన చాల బాగుండునని తోచుచున్నది. రిజిస్టరు కావలసిన దేశీయ వైద్యుల సంఖ్యకుముగ నున్నాడు.

రిజిస్టరు కావలసిన దేశీయ వైద్యుల కొరకు ప్రత్యేకము, యిటువంటి విగుధపు చట్టములముల పరచుటకును, నేడుగిరసాయనములగు ఎన్నబడుచున్న అసనారీష్టులు నిషేధపు చట్టమును, రెపు రంగంకాదుల నిషేధపు చట్టము నములలో పెట్టబడినచో ఎల్లండికే తప్పక దేశీయ వైద్యులు ముచ్చనకైన కానరాక మాసిపోయి, నాల్గవ నాటికే మన భారత స్వాతంత్ర్య ప్రభుత్వముయొక్క స్వల్ప కాలపు దేశీయ వైద్యులధరణ సఫలతా ప్రభాతములను నానాదేశములు వర్ణింపకుండునా? తప్పక వర్ణించును. ఆనాడు పాశ్చాత్య వైద్యులు హోళనచేయుటకు దేశీయ వైద్యులందరుగాన అవివాద మనవసరము అని తోచుచున్నది.

"దేశీయ వైద్యుడు"

నవీనరకం రిస్ట్రాచిరు. 16/12-

రాస్కావలెమరు ఫ్లాట్ షేపు 10 1/2
నెం. 30W వికెర్ విల్యర్ కేసు రు. 16-12.0
నెం. 32B DO DO 4 రాళ్ళు రు. 20 6.0.
నెం. 33R DO నెంబర్ వెకెండ్ రు. 25-12.0.
నెం. 55C DO 16 రాళ్ళు రు. 36-12.0.
నెం. 44E రోడ్డుగోడ్డు 10 పిల్లగ్యారంటీ రు. 55-12.0.
ఒకసారి కి వారెం కొన్నవారికి ఒక U. S. A. పొంబెన్ పెన్ ఉరితము. ప్యాకింగు. పోస్టేజీ 11 అణయ. బాబయ ఇంగ్లీషులో వ్రాయురి.

UNIVERSAL WATCH Co., (A)
Post Box No. 11401, Calcutta. 6.

కాశ్మీర్
అన్నిదగులకు ఆమోఘమైనది
గిరిజా & కార్ రాజమండ్రి

తెనుగు భాషాబోధన అంటే?

శ్రీ పి. యస్. లలితాప్రసాద్

ఇదీ వొక విషయమేనా? అనిపిస్తుంది లోకానికి. అట్లా అనిపించటానికి కారణాలు లేకపోలే దీనాడు. గ్రంథంపై యేకమంశి పరభాషాప్రభావం మనమీద ఆవరించి "భాష అంటే అదే భాష" అనే భావం మనలో వ్యాపించటం వొకటి, నిత్యవ్యవహారంలో ఉపయోగించబడటం మరొకటి. కాని యీనాడు జాతీయవాదులకూ, రాష్ట్రాభిమానులకూ, భాషాసేవకులకూ ఒక మాత్రమైన ఆశాభావం కనపడలేదు. అదే మాతృభాషలకు ప్రథమ స్థానం దీనివల్ల ఆంధ్రభాషాబోధకులమీద ఇతోధికమైన భారం వచ్చి పడేది. ఈ భాగ్యత యిది వరకూ లేకపోలేదు కాని, యీనాడు ద్వైతానికి కృత్రిమపాత్రో నిర్వహించవలసివున్నది.

మాతృభాషను బోధించటమంటే—ఒకజాతియొక్క స్వరూపాన్ని విద్యార్థులచేత గుర్తింపజేయుట మన్న మాట. కల్పవలయు లెటుగని విద్యార్థుల లేతహృదయాల్లో జాతీయభిమాన బీజాల్ని నాటట మన్నమాట. కాని యీనాడు మనసాంఘిక రాజకీయాది విషయాలలో అక్కడక్కడా పాతభావాల్ని పాటిస్తున్నట్లే—తెలుగు భాషాబోధనలో గూడా కొన్నిటిని ప్రాచీన సాంప్రదాయాల్నిగా భావిస్తున్నట్లు కనపడుతుంది. పూర్వం అయిదవ తరగతి విద్యార్థులకు భారతభాగవతాది గ్రంథాల్ని బోధించి ఐహికాముష్మికభావాలతో గూడా జాతీయాభిమానాన్ని గలిగించేవారు. ఆనాడు పదునాలుగేండ్ల పిల్లవానికుండే భాషాపరిచయం ఈనాడున్నత విద్యుల చదివే పాఠశాల వాళ్లకు గూడా లేదంటే విదేశభాషాప్రాధాన్యం మనమీద యెంతగా ఆవరించి వున్నదో బోధపడుతుంది. భాషాభిమానం ద్వారా తద్వారా మనకు సార్వభౌమ ప్రజలమీద, తద్వారా వారు నివసించే ప్రదేశంమీదా అభిమానం గలిగి జాతీయత అంటే యేమిటో అప్పుడు కొంచెం గ్రహించుకోవటానికి అవకాశం కలుగుతుంది. పైరీతిగా భాషాభిమానం విద్యార్థులలో కలగాలంటే పాఠశాలలలో మాతృభాషను చూరేత్ర దృక్పథంతో వివరంగా బోధించాలి. తెలుగు భాష అంటే తెలుసుకోవలసింది యేమిటో—అని భావించే యీ లోకాల్లో పైరీతిగా బోధించటం చాలా అవసరం.

సామాన్యంగా ప్రతిస్కూలులో తెలుగును బోధించేటప్పుడు ప్రకృతులని, వికృతులని, రూపాంతరాలని, పుణ్యత్తులని, పర్యాయపదాలని, వ్యాకరణాంశాలని యింకా యేన్నో చెప్తూంటారు. అవన్నీ చెప్పిన పుడే తెలుగు పాఠ మవుతుందనే విశ్వాసం సర్వత్రా వ్యాప్తిలో వున్నట్లు కనపడుతుంది. ఇవన్నీ ప్రాచీన సాంప్రదాయాలనీ, శాఖలు వేసికొని తాటాకులకొడుగు పట్టుకొని స్కూలుకు వచ్చే పండితులు అట్లా బోధిస్తారనీ, కనుక వాటిని చెప్పకపోవటం వొక చరిత్రాత్మక విప్లవమనీ (చాలా భాగం ఆగడవ యేమిటో తెలియకనే అనుకోండి) వాటిని చెప్పటం మానివేసి "యేమి తెలుగు" కుక్కపిల్లి కథలూ, చదువుకోండి" అని విద్యార్థులలో చులకనభావాన్ని కలిగించే వాళ్లూ వున్నారు. ఈ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని తెలుగు భాషాబోధనలో గల చారిత్ర దృక్పథాన్ని, కొన్ని విశేషాలను దిశాత్రితంగా వివరిస్తాను.

నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

గుగు ఘృను నక్కరలేదు. అయిర్వేద విశిష్ట. తెల్లని రంగును మార్చి కాళ్ళకముగా వెంట్రుకలకు నలుపు విచ్చును. గుణం కానిదో. ధన్యు వాసు చేయబడును. తెలుపు కొంపమై యుండిన రూ 2.8.0. మధ్య రకమై యుండిన రూ 3.8.0. పూర్తిగా యుండిన రూ 6.0.0. గమనింపు.. ఇది మెదడుకు కంటికి మంచి ఔషధం విచ్చు ఔషధము.

Shri Chandra Kanta Pharmacy
No. (127) P.O. Rajdhanavar (Hazariabagh)

తెలుగు పాఠం చెప్పేటప్పుడు నలభేయ్యైదు నిమిషాల పిరియడ్లో మొదటి నుంచి చివరి వరకూ తామే పూర్ణం మాదిరిగా చదివి అర్థతాత్పర్యాలనూ, విశేషాంశాలనూ చెప్పి వ్రాయుమా విషయానికి ప్రాముఖ్యత యివ్వకుండా విద్యార్థులలో యేమీ సంచలనం కలుగజేయుకుండా తమ పనిని పూర్తిచేసుకుంటారు. దానివలన విద్యార్థులలో స్వతంత్రతకీ నశించిపోయి పరాధీనవృత్తి యేర్పడుతుంది. గ్రంథము చదివి వొక అభిప్రాయాన్ని తాము ఎట్లా ఏర్పాటుచుకోవాలో తెలియక అయోమయస్థితిలో పడిపోతారు అందువలన అర్థమయే రీతిగా పద్యము నందలి ఆపుడలలను గుర్తింపజేస్తూ చదివించాలి కొన్ని పద్యములలోని భావాలు యొంక తిరుగుడుగానో, అలంకారయుక్తముగానో వుంటవి. అట్టి భావాలు విద్యార్థులకు అనగానాన కావటం కష్టం. అటువంటిప్పుడు వాటికి సరిపోయే లాంఛిక భావాల్లో సరిపోల్చి చెప్పితే అప్పుడు విద్యార్థికి పద్యస్థభావం బోధపడుతుంది. ఉదాహరణకు "రథియే తామర సా తుడు పిర మృత్యా" అగుచు కర్ణుని పధించకవచ్చే నని క్రోధమతోనన్న ధర్మజుని పలుకు లివి. నీవు కర్ణుని చంపలేవుగనుక సారథివై రథము నడపుము. గాంధీమమున క్రీకృష్ణుని కిచ్చిన నాతడు యుద్ధమొనర్చును. అని ధర్మజు డ్డరునుతో నమె. ఈ మాటలలోని గాంధీర్యమును ధర్మజుని మనఃప్రవృత్తిని గుర్తింపజేయక వున్న దున్నట్లుగా చెప్పిన, విద్యార్థి సంచలనము లేక మొగ్గుబాటియుండును. ఈ సందర్భంలో విద్యార్థియొక్క పరిసరాల్లో జరిగే సంఘటనను గుర్తుకు తేవాలి. లోకములో వొక వ్రాత పనిని వొకని కప్పగించినపుడు వాడా పనిని చేయలేకపోయినచో ఆపనిని మరొకని కప్పగిస్తే సకాలానికి చేసేవాడే ఆ కాగితాన్ని కలాన్ని మరొకడి కిచ్చివేయ, అంత చేతగాని వాడవు ఆపనికి వొప్పుకోడ మెందుకూ? అంటారు గదా, అట్లాగే నీవు కర్ణుని సంహరించ లేకపోతే ఆ గాంధీమయొక్క పరువు గూడా పోతుంది. అందువలన క్రీకృష్ణుని కిచ్చి సామాన్యమయిన సారథిగా పనిచేయుము" అని ధర్మజుడు విసుగుతో నన్నాడని చెబితే, అప్పుడు ధర్మరాజు ఏ భావంతో ఆ మాటలన్నాడో విద్యార్థికి బాగా బోధపడుతుంది. కనుక పాఠం చెప్పేటప్పుడు విద్యార్థికి లాంఛిక విషయములను జ్ఞాపకము చేస్తూ వాటిని గ్రంథస్థ విషయంతో సరిపోలుస్తూ చెబితే ఆంధ్రమున గల గాంధీర్యం బాగా బోధపడి ఆనందంతో ఆ విషయాన్ని గ్రహిస్తాడు. అంతే గాకుండా తన జాతీయవ్యవహారాలు పడే పడే జ్ఞాపకం చేయబడటం వలన అతనికి జాతీయ దృక్పథం గూడా అలవరించుటవుతుంది. అంతేకాని జాతీక, సారస్వతానికి యేదో పెద్ద అగాధ మున్నట్లు చిత్రించకూడదు. రాయబారానికి వెళ్లే క్రీకృష్ణునితో ద్రౌపది తన పరిస్థితిని చెప్పేటప్పుడు "అంతలుచేసి పోవడం యెక్కట సంజయు చేత చెప్పి పుత్రైతువు" అని యంటుంది. ఈ రచన తిక్కనది. ఈ కవి ఒక్కపదాన్ని పుషయోగించాడంటే యెంతో భావం యిడిచివుంటుంది. పై పద్యపాదములలో అంతలుచేసి అన్నప్పుడు కొరవులు పొండవులకు చేసిన అవకారములన్నీ ఉద్ఘాటించబడ్డవి. కాని పేరుపేరున అవన్నీ పర్తిస్తే కవిత్వంలో బిగువు పోతుంది. అయితే యీ మాటలలోని భావాన్ని సాధ్యమయినంతవరకు విద్యార్థి చేతనే రాబట్టాలి. ఎట్లా? ఆ సమయంలో ద్రౌపది యొక్క మనస్తత్వ మెట్లున్నదో బాలనిచేతనే చెప్పించాలి. అతిదు చెప్పలేకపోతే ద్రౌపది మనస్తత్వాన్ని గుర్తించటానికి తగిన ప్రశ్నలను వేయాలి. అపు డెతడు సులువుగా చెప్పేస్తాడు. ద్రౌపదియొక్క మానసికతత్వాన్ని గుర్తించిన విద్యార్థి అట్టి స్థితిలోనున్న ద్రౌపది అంతలు చేసి అనటంలోగల విశేషార్థాన్ని గూడా

చెప్పేస్తాడు. అపుడు ద్రౌపదియొక్క మానసిక తత్వంతో సమానమయిన మనస్తత్వంగలవారు మరపురాని దుస్సంఘటన జరిగినపుడు తరువాత కొంతకాలాని కేమంటాలో చెప్పించటం. ఈ రీతిగా అతనికి గ్రంథస్థవిషయం సులువుగా బోధపడుతుంది.

ఇక అలంకార విషయం—పాఠ్యభాగంలో గల అలంకారాలు ప్రధానకథ కేవిధంగా మెటుగులుపెడతనో వివరించకుండా అవి గూడా గ్రంథస్థ విషయంగానే భ్రాంతిపడునట్లు విద్యార్థిని తియ్యారచేయగూడదు. కథావస్తువునకు అలంకారానికి గల భేదాన్ని, సంబంధాన్ని గుర్తింపజేయాలి. శ్రీనాథుని హరవిలాసములో ఈశ్వరుడు కపట విప్రవేషముతో వచ్చి పార్వతి యొక్క తపశ్చర్యకు కారణమగుచుచూ ఆమెతో "పన్నగఫణారత్నంబుమీద చెయి సాచువాడు గలండ్" అంటాడు. ఇక్కడ ఫలానా అలంకారం వ్రాసుకోండి అని చెప్పినంతమాత్రాన ఉపాధ్యాయుని కర్తవ్యము తీరిపోలేదు. పన్నగ ఫణారత్నము అను పదమువలన హిమవంతునకు పార్వతికి యెట్టి గొప్పదనము నిరూపింపబడినదో ఆ పదముల సుపయోగించటంలో కవి యభిమత మేమిటో విద్యార్థులకు తెలియజేయాలి. ఆ పుదాహరణ ప్రస్తుతకథాంశమున కట్లా సరిపోయినదో, ఆ మాటలు లేకపోతే కథాభాగాని కేమైనా భంగమున్నదో విద్యార్థికి తెలియజేయాలి. ఆ పదములను తీసివేస్తే కథాభాగ మెట్లా వుంటుందో చెప్పించాలి. ఆ మాటలవల్ల ద్యోతకమయే సామాన్యార్థాన్ని చెప్పించాలి అపుడుగాని కథాభాగానికి అలంకారాదులకూ గల భేదం బాగా స్పష్టం కాదు.

ఇక ప్రకృతి వికృతి—(ప్ర) భగ్నుము. (వి) దిన్నము—అని చెప్పి, వాళ్ళచేత వ్రాయించటం ఒక ఆచారం. అంతకంటే దాని ప్రకృతి అని యెందుకనాలో. రెండవదాన్ని వికృతి అని యెందుకనాలో కొంచెం భాషాసాంప్రదాయాన్ని చెబితే విద్యార్థి తేడ రెట్టింపవుతుంది. భగ్నుము అనే సంస్కృతపదమును ప్రజలు అనగా అనగా కొంతకాలానికి బన్నము అని మారిందనీ, అరముమాత్ర మొక్కటేననీ, స్వరూపభేదము మాత్రం కలిగిందనీ, అయినా పోలికలేకపోతే దనీ, చెబితే కొంచెం భాషా సాంప్రదాయాన్ని గ్రహిస్తాడు. అట్లా తెలుసుకున్నప్పుడు "పెక్కు బన్నంబు లోడదిన లెక్క గొనక" అన్నప్పుడు అతని మనస్సులో అచటి భావం కొంతయినా స్ఫురిస్తుంది. లేకపోతే ఇక్కడ మళ్ళీ అర్థానికి వెతుక్కోవాల్సి వస్తుంది. యజ్ఞముయొక్క వికృతి పదము బన్నము అని తేలిసినపుడు మరోచోట బన్నము అనే పదవచ్చినపుడు అర్థం త్వరగా తెలుసుకోగలుగుతాడు.

ఇట్లాగే రూపాంతరాలనూ—రూపాంతరమంటే అర్థమేమిటో చెప్పటం అవసరం. అట్లా అర్థవివరణ లేకుండా వ్రాయండియ్ రూపాంతరాలు. ముక్—మును—మున్న—అని చెప్పినట్లయితే మార్పులకోసమే ఆ చదువు. అంతేగాని భాషాతత్వవిమర్శనాశక్తి కుంటుపడుతుంది. నానార్థములు మొదలయినవాటినిగూడా ప్రయోజన పురస్కరంగా బోధించాలి.

పైవిధంగా భాషాబోధన చెయ్యాలంటే ఉపాధ్యాయుడు త్రికరణస్థిగా కృషిచేయాలి. సంస్కృతాంధ్రముల సంబంధాన్ని సమగ్రంగా గుర్తించి వుండాలి. అంతేగాక, ఆ జాతిలోవున్న భాషయొక్క సుడికారాన్ని బాగా తెలుసుకోవాలి. అప్పుడు బోధనకు ప్రారంభిస్తే విద్యార్థులలో జాతీయభావం, భాషాభిరుచి, భాషాసాంప్రదాయవిజ్ఞానం, భాషాపరిణామం, మొదలయినవి వివరంగా ప్రవేశించటానికి అవకాశం కలుగుతుంది. అంతేగాని మన పూర్వులు భారత భాగవతాల్ని చదివి అర్థంచెప్పటంలేదా? మనం మాత్రం యెందుకు చెప్పలేమని భాషాబోధనకు దిగితే విద్యార్థుల భావభివృద్ధికి ఆటంకం కలిగించటంతప్ప వేరే ప్రయోజనం కూన్యం.

దీపావళి
(7 వ పేజీ తరవాది)
లోనూ, బాహ్యతోరణ ప్రదేశాలల్లోనూ చిత్రాతిచిత్రమైన రంగవల్లికలను తీర్చిదిద్దుతారు ప్రాచీనకాలంలో ఈనాడు గృహలంకరణం కోసంగా తండుల కుసుము బలివికారాదులైన కళలను స్త్రీలు ప్రత్యేకంగా అభ్యసించేవారని తెలుస్తున్నది. తోరణాలు కట్టటము ప్రాచీన భారతీయులు ఒక కళగా అభివృద్ధి పొందించారు. రాజనగరాలలో 'కలవడాలతో' సంభవిస్తులను 'దీపావళి' పండుగనాడు అలంకరించేవారట సరకచతుర్థినాడు తెల్లవారుజామునలేచి తలంటు స్నానం చేస్తారు. ఇది సరకాసురుడు చనిపోతూ కోరుకున్న కోరికట. అతని మృత్యు దినాన లోకంలో జనమందరూ ఆభ్యంగనంజేసి నూతనస్త్రీలను ధరించేట్లుగా వర మియవలసిందని శ్రీకృష్ణుని కోరుకున్నాడట పిండివంటలతో తృప్తికరమైన భోజనంచేసి మర్నాడు కొత్త అల్లుళ్లకు నూతనస్త్రీలు కట్టజేటి ప్రాస్త క్రుంకగానే మతాబులు, జైలు కాల్పుకుంటారు. 'భారతీభాగ్యప్రభావం' ఇటువంటిదని నిరూపించేట్లుగా ఉంటుంది ఆనాటి సాభాగ్యము. అందువల్ల ఆనాటి వెలుగును చూచి ఒక కవి—

'వెలిగించుచుందురు విమలార్యమానీసి
తిలకంబు లెల్లడ దీపరాజి,
పట్టించుచుందురు ప్రమదామణుల్ నిజ
సుతులచే దివట్లు పతులు చూడ,
వ్రేలించుచుందురు వివిధంబులౌ బాణ
సంచులు బాలురు సంబరమున,
కట్టించుచుందురు కమనీయ వస్త్రముల్
త్రొత్త యల్లుండచే నత్రమామ
లాత్రిపడుచుందు రెల్ల రా రాత్రిమందు
పరమ తేజోమయంబుర ప్రకృతి జూడ
భారతీ భాగ్యరేఖా ప్రభావ మిటులు
వెలుగు నన దొచు దీపావళి విధము గనగ'
అని అన్నాడు
జై త్రోవపాలు వెలిగించే దీపావళికి మరొక అభిప్రాయం ఆధారం. సుశ్రీమహాతలు కాలేక మరణించినవాళ్లూ, బలవ్యర్థులకొన్ని పొందిక వాళ్లూ భూతరూపాలతో తిరుగుతుంటారని వాళ్ల నమ్మకం. వారిని పారద్రోలటాని కనీ వారు దీపసమాహాన్ని వెలిగిస్తారట!

దీపావళి మహాత్మ్యవాలల్లో మందుసామాన్య కాల్పటం బాబరు చక్రవర్తితో ప్రారంభించింది. అందువల్ల ప్రవిదల్లో దీపాలు వెలిగించటమే ప్రధానంగా భావించే అలవాటు కనిపిస్తున్నది. కన్యకలు తాళపత్రాలతో నుమృతాలు చేసి దానిలో దీపంపెట్టి గిరగిరా త్రిప్పకుంటూ పాటలు పాడుతారు. గ్రామనీమలల్లో చొప్పకట్టుకుట్టి ఊరిబయట త్రిప్పి చివరకు అన్నిటిని ఒకచోట చేర్చి సరకాసురుణ్ణి దగ్ధంచేసినట్లుగా తిరిగి వస్తారు. దీపావళిపండుగ సయాంధేశంలో కూడా జరుగుతుంది. వారూ కార్తీకమాసంలో మనవలెనే ఆకాశదీపాలు ఉంచుతారు. బోర్నియోలో కూడా దీపావళి ఒకనాడు జరిగినట్లు పురాతత్వవేత్తలు చెబుతున్నారు. తూర్పు బోర్నియోలో కుట్రే నదీప్రాంతాన 'మోక కామక్' అనే ప్రదేశంలో బయలుపడ క్రి. శ. 400 నాటి ఒక సంస్కృత శాసనం మూలంగా ఆ దేశపురాజు 'మూలవర్మ' చరిత్ర బయటపడినది. అందులో అతని దానాలు పేర్కొన్నారు. దీపమాళికలతో తిలా పర్యవహారంచేత ఆకాశదీపాలు ముఖ్యపట్నంలో—దీపావళి మహాత్మ్యవాసంతరం—నిలిపినట్లు తెలుస్తున్నది. మనదేశంలో అక్కరుచక్రవర్తి దీపావళి మహాత్మ్యవాలల్లో పాల్గొన్నట్లు వినియా-అక్బరీవత్య క్రమానున్నది.

ఈ రీతిగా పరికిలిస్తే దీపావళికి పారాజిక, ఖగోళ, చారిత్రాత్మిక ప్రాధాన్య మున్నట్లు అవగత మవుతున్నది.

"భరతామ పయద్రవో ద్యౌః పృథివిశ్చమా
రపోద్ మోషుతే కించనా ముమడి"

89-10-ముగ్ధ్యవము.
'భూమ్యకాశాలు ఏకమై లజ్జాకరమై నే-
అన్యాలవర్తనాలు తల ఎత్తకుండా మొదలంటా-
నాశనంచేసి, పక్షపాతాలను నిర్మూలించి-
తుడిచివేయుచుగాక! ఏ పాపాలూ ఏ దుఃఖాలూ
మిమ్మల్ని అంటకుండుగాక!'

‘పూరాణవిగ్నా’

శ్రీ రెంటాల రాఘవరావు

ఆ కోట సింహద్వారంపైన ఆ కాలంలో
 ఏ విజయతాళం ఎగురుకుండెడిదో గాని, నేడదే
 సింహద్వారంపైన మన జాతీయజండా! మన
 త్రివర్ణజండా! పేలమంది శరణాగతుల తావిస్తూ
 సగర్వంగా ఎగురుతోంది. ఆ విశాల ప్రాకారా
 నికి ఆకార మిచ్చింది ఏ శిల్పశాస్త్రజ్ఞుడో, ఆ
 కోటకురామెత్తింది ఎన్ని పేలమంది కూలీలూ!
 ఆ కోటచుట్టూ, మరియు, సింహద్వారముల
 నలుపై పులను చిత్రకళాసౌందర్యమును చిత్రిం
 చింది ఏ చిత్రకళాధురంధరుడో! ఏవి వాని

ఇలాంటి శరణాగతు సహాయంకొరకు ఎన్నో చోట్ల మన ప్రభుత్వం వారు శిల్పి రాలు స్థాపించారు. అందులో ఢిల్లీలోని 'పురానా కిలా' ఒకటి దాదాపు 7,000 మంది శరణాగతులు ఈ కోటలో వుంటున్నారు. వీరంతా ఎక్కువగా పంజాబునుంచి వచ్చినట్లు వంటివారే. ఈ శరణాగతు సహాయం మన గవర్నమెంటువారు ప్రత్యేకంగా ఒక శాఖ నేర్పరచి దాని క్రొత్త మంత్రిని నియమించారు. ఈ శరణాగతు సహాయశాఖద్వారానే వీరికి కావలసిన సౌకర్యాలకు ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి. ఈ కోటలో వీరికి కావలసిన నీటికి వసతి, ఎలక్ట్రిక్ వసతి, వీరి పిల్లల చదువుకోసం ఒక పాఠశాల, వీరికి ప్రత్యేకంగా ఒక పోస్టాఫీసు, ఒక ఆసుపత్రి ఇవన్నీ గవర్నమెంటు వారిద్వారానే ఏర్పాటుచేయబడ్డాయి. కాని, ఇంతటి భీషణసమస్యను పరిష్కరించడంలో, ఈ మహాత్తర కార్యభారమును వహించడంలో ఎంతటి గవర్నమెంటుకైనా ప్రజాసహాయం కావాలి ప్రజాసహాయం లేనిదే, ఈ పని నెరవేరడం చాల కష్టం; దుర్లభం ఈ ఆవశ్యకతను గురించియే, మన జాతీయసంస్థలు—అఖిల భారత కాంగ్రెసు సంఘంవారిద్వారా—ఒక కేంద్రీయ శరణాగతు సహాయసమితి—ఏర్పాటు చేయబడింది. దానికి అధ్యక్షులు మన జాతీయ కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు డా॥ రాజేంద్రప్రసాద్. మంత్రి త్రిమతి సుచేతాకృపలానీ ప్రే

(1) నూలుపడుతున్నాము — ఈ పరిశ్రమల శాఖపని ప్రారంభించి దాదాపు 6 మాసాలైంది కేంద్రీయ సహాయసమితి వారు దాదాపు 200 చరఖాలతో ఈపని ప్రారంభించారు. ఘనమైన 200 మంది స్త్రీలు ఈశాఖలో ఎంతో వుత్సాహంగా పనిచేస్తున్నారు గాంధీగారి వెంట్రుండే శ్రీ అచాగారి ధీనోజురుడైన శ్రీ ధీరజ్ పుట్టి ఈశాఖకు సంబంధించిన కార్యమంతా నిర్వహిస్తున్నాడు. ప్రతిపంచి ఎటులు చేయడం, దారం తీయడంవరకు ఇక్కడ సేర్పడుతున్నది. నిజంగా ఆ 200 రాబ్బులు ఒకేసారి గిరునతిరుగుతున్న దృశ్యం చూడూంటే ఎంతో ఆనందంగా వుంటుంది. పడిపడిగా తిరుగుతూ, గంటలలో, వేలకొలది

(2) కుట్టుపనుల శాఖ (Tailoring section) — కుట్టుపనుల శాఖలో దాదాపు 50 మంది స్త్రీలు పనిచేస్తున్నారు. కేంద్ర సహాయసమితి వారి ద్వారానే దాదాపు 10,15 కుట్టు యంత్రాలు వీరికి వ్యవహరిస్తాయి. లాహోరు నుంచి (20 వ పేజీ చూడండి)

[illegible]

జానోదయం

(11 వ పేజీ తరువాయి)

క్రూరంగా వచ్చేయి మర్రి పోవాలన్నా... తలచుకోలేకపోయా. నాకొడుకు దొంగతనంచేసే అది నన్ను కదల్చలేదు కాని తిరిగి రాగలదా? వస్తాడా, రాగలదా? ఎవరి అడగనూ?

సావిత్రి కుర్చీలో కూర్చున్నా చిరు శబ్దాలకి రేచి వెళ్లేదాన్ని. ఘంటలు ఒరుగుతున్న నాకు సహాయంగా ఇంకొకళ్లు లేకపోవడం నన్ను సరికంటే కూర్చుంటుంది తూనతి సరాల్ని తోడేస్తోంది. రాజాగదిలో పుస్తకాలు నిలదీసి అడుగుతున్నట్లే వున్నై. "చేతులారా నీ కొడుకుని తరిమివేసేవే తల్లివి. నీకు హృదయం వుందా? నీ ప్రేమకోసం నీ నవ్వుకొరకు నీ మాటలకొరకు ఎంత ఆక్రందించి పారిపోయేదో తెలుసుకున్నావా? అరంబయ్యిందా?"

ఏం సమాధానం చెప్పి అననయపరచుకోనూ? కన్నీళ్లుకారిస్తే వస్తాడా? ఇప్పుడు ఆకులు పట్టుకుంటే గంధర్వలు కోర్కెలు ఈడేరుసారా?

కొద్దిఘంటలకైతం వెళ్లిన రమ ఖంగారుగానే వచ్చింది. ఆసమయంలో రావడం ఆశ్చర్య పరుస్తోంది "అమ్మీ నీకొడుకు కారుక్రింద పడ్డాడు ఆస్పత్రిలో."

ఆస్పత్రికి వెళ్లేదరు నేను బ్రతికివున్నానా? చచ్చే నడుస్తున్నానా అని తట్టింది. లోపలికి వెళ్ళింది. రాజా మంచంకు ఆసకుని కూర్చున్నాడు. తలకి కట్టువుంది. చూచి తల అవతలగా త్రిప్పేడు. "నేను నీతోటి రాను. రావటంలేదు. లాల్ని చూడడాన్ని పెళ్లితీరుతాను. కాని నీ డబ్బు దొంగిలించి నందుకు నా లాల్ని చూచిన తర్వాత నవ్వు పోలిమికి ఆప్పగించవచ్చు" అన్నాడు.

"అలాగే మనం వెళదాం. వాళ్లంతా వెళ్లిన తర్వాత నీతో చెబుతా మనకున్నా. నవ్వు లేవు." నెమ్మదిగానే అన్నా. నాకొడుకు బ్రతికే వున్నాడు అన్న ఆనందంలో ఒక్క పారిగా కాగలింతుకుండా మనకున్నా. జంకే. ఆతని హృదయం దేనికి ఆర్రులు చూచి నిస్పృహ చెందిందా దాన్ని మనసా ఇద్దామనకున్నా. నేను నా చేతులారా క్రుంచిన మాతృప్రేమని, ఆసానాన్ని నేను పోగొట్టాకోలేదు అని ఆ తలను హృదయానికి హత్తుకుంటూ చెబుదామను కున్నా. అవన్నీ సమయానికి పనికిరాని సంగీతం లాగే వున్నై.

తెల్లవోయే "నిజంగా! వెళదామా? నవ్వు కనావా? తలపై కాస్త గీచుకుపోయింది. వెళదాం పద. నాకు ఏమీ బాధలేదు" అన్న పుడు ఆతని కళ్లు మెరిసేయి. "ఇప్పుడే వెళదాం" లేచి నుంచున్నాడు.

"ఇప్పుడే ఈక్షణంలో" అన్నా.

ఇద్దరం కారులో కూర్చుని వెళ్లేటప్పుడు రాజా ఆ పడహారు సంతకాల చిన్నపిల్లాడు నా ఒడి లోకే జరుగుతూ "అమ్మా, అప్పుడు నేను అల్లా మాట్లాడుతా మనకోలేదు. ఆక్షణంలో నవ్వు ఇదివరకటి అమ్మలా కన్నీరువలేదు. నాకు నా పురోగమనానికి అడ్డుగా వున్న మహామారిలా కన్నీరువచ్చే నా లాల్ని కలియకుండా చేసే దైవదయ్యలా వున్నట్టు వున్నావు అంచేత..." ఇక మాట్లాడలేక పోయాడు. కళ్లు చెమర్చిల్లేయి.

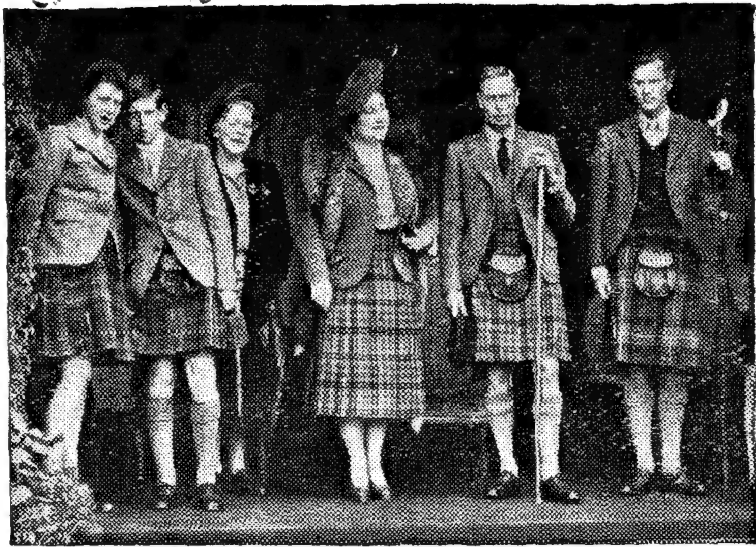
అనభవించిన క్షణాలకు సరిపడ శిక్ష అన్నట్లే అనుభూతి తోషించింది. నేను ఆశిక్ష అగ్రురాలని ఆత్మ తోషిస్తోంది. ఆతన్ని దగ్గరగా తీసుకుంటూనే "అవ్వారో ఫోలోని మంచిప్రేమ కట్టించి సావిత్రి పెడదామనే ప్రాయశ్చిత్తం పెట్టి, అది చాలా బావుంది..." అంటే చెప్పి.

"అది నాది కనక నవ్వు అల్లా చేసేవేమో అనుకున్నా. జరిగిందో జరిగింది. ఇప్పుడు మనం ఇంటికి వెడతాంకాదా? నా లాల్ ఎల్లా వున్నాడో..."

నేనునలో దిగిదిగడంతోలే లాల్ ఇంటికి వెళ్ళేం. నలకమంచం మీ దున్న లాల్ అంత దూరంలోనుండి మాడగానే "రాజా" అన్నాడు. అంతే! ఇద్దరి ఎడతెగని వియోగంలోంచి కలియడం చూస్తే కడుపు కరిగిపోయింది.

"లాల్, ఇప్పటినుండి నవ్వు నయమై పోతావు" అన్నాడు కన్నీళ్లలో రాజు.

నెలు గడుస్తున్నై. లాల్ రాజులు నా

స్కూటిష్ మోలాండ్ల పండుగ ఉత్సవాలలో, పాల్గొంటున్న బ్రిటిష్ రాజదంపతులు.

ఇంట్లోనే వున్నారు. నాజీవితం పోగొట్టుకో బోయిన పదాగాన్ని, ఆత్మల్ని సంపాదించినట్లే వుప్పొంగుతోంది నేనూ రాట్నం త్రిప్పకున్నా. ఆ పుస్తకాలలోని సారం రాజా చెబుతాడు. లాల్ ఏకులు చేస్తాడు. ముగ్ధం

"1946 - నా జీవితంలో అమరత్వానికి మొదటి మెట్టు. రాజాని నేను, నన్ను రాజా ఆ రోజు అరంచేసుకున్నా మేమో!" డైరీలో నాచోటి వ్రాసే ఇదే నాకొడుకు, నా తర్వాత చదువుతాడు. తర్వాత నావంశం చదువుకుని, అమ్మమ్మ "జ్ఞానోదయం" అనుకుంటారు.

కళ్లు ఆనందంలో ఎరుగుతున్నై-ఆ ఆలోచన లోని మధురతకి.

పురాణఖిల్లా

(19-వ పేజీ తరువాయి)

వచ్చిన శ్రీమతి కల్యాణకాంత్ అనే ఆమె ఈకాఖను నిర్వహిస్తూంది. ఈమె కుటుంబం లలో నిపుణురాలు. ఈ కాఖలో ఎ. బి. సి. అనే మాడు తరగతు లున్నాయి.

ప్రభుమతగతివారికి కుటుంబం నేర్పుతారు. రెండవ తరగతి, మాడవతరగతి వారికి, వారి వారి శక్తికొలది వారు చేసే పనిని బట్టి వారికి జీతం యివ్వబడుతుంది. వీరంతా రోజుకి 6 గం. పనిచేస్తారు. దాదాపు 2,3,4 వరకు వీరు ఈ కుటుంబాలలో రోజుకి సంపాదించగలుగు తున్నారు. చొక్కాలు, కోట్లు, పాంటు బనీళ్లు, జాకెట్లు, అనేక విధములైన దుస్తులు కుట్టటం నేర్పుతున్నారు. బజారులో కేంద్రీయ సహాయ, సమితివారి కు దుకాణాన్ని తెర చారు. వీరు కుట్టిన ప్రతి చిన్న వస్త్రపు ఆక్కడ అమ్ముడవుతుంది. అన్నిటికంటే ఆశ్చర్యకర మైన విషయ మేమిటంటే, గవర్నమెంటు వారు బట్ట సప్లయచేయగా, వీరులాగూ, చొక్కాలు కుట్టి కాశ్మీరులో పోరాడుతున్న మన జాతీయ వైనికలందరకు వీరు దుస్తులు పంపించారు. ఈవిధంగా పెద్ద పన్ను గవర్నమెంటువారి ఆర్థిక సహాయం వీరు అంగీకరించి పనిచేస్తున్నారు. ఈ సమయంలో నా కొక చిన్న సంగతి గుర్తుకవచ్చింది. ఒక వై నా దేశీయమైన మొన్నా ఈమధ్యన నాతో మాట్లాడుతూ మాదేశంలో మూలున్న ముసలమ్మలగూడా యుద్ధంచేస్తున్నా రన్నాడు. ఎలాగని నేను ప్రశ్నించాను!

వైనికులకు కావలసిన ఆహార పదార్థాలన్నీ వారే పండి తయారుచేస్తారట. 10,12 గం. కయన్ను గల చిన్నపిల్లలందరూ, వాటిని మాటలు గట్టి, వైనిక శిబిరాలకు తీసుకుపోయి అందిస్తూ వుంటారట! ఈమాటలు చెబుతూ అత నెంతో గర్వ పడ్డాడు. నేనూ పూర్వకోలేకపోయాను. "వీ దేశంలో మూలున్న ముసలమ్మలు చేస్తన్న పనికి నే నెంతో ప్రశంసిస్తున్నాను. కాని మా దేశంలో సంగతి నీకు తెలుసా? శరణాగతులు, స్త్రీలు-శిశులహృదయలు రాత్రింబగళ్ళు పని చేస్తూ, కాశ్మీరులో పోరాడుతున్న వైనికులకు దుస్తులు తయారుచేసి పంపుతున్నారు. దీనికి మేమంతా గర్వపడా"లన్నాను. నిజాంత పోయాడు ఆనె నా యువకుడు నిజంగా ఈ స్త్రీలలో వున్నటువంటి కార్య శక్తి, ఉత్సాహం ఎంతో ప్రశంసనీయమైనటువంటిది.

(8) లేసు, అద్దపుపనులకాఖ (Embroidery section)-ఈ కాఖలో దాదాపు 115 మంది స్త్రీలు పనిచేస్తున్నారు. చాల అందమైన లేసు పనులు, అద్దపుపనులు వీరు చేస్తున్నారు. ప్రత్యేకంగా ఈ లేసుపనులు, అద్దపుపనులు సింధు ప్రాంతంలో చాల ఎక్కువగా చేస్తుంటారు. వీని దమయంతీ శివదాసాన అనే సింధిపిల్ల ఈ కాఖను నిర్వహిస్తోంది. ఈ పనులలో ఈమెకు చాల అవధనముంది ఈమెగూడా విద్యావంతురాలే. కాశీవిశ్వవిద్యాలయంవారి బి. ఏ పరీక్ష పాస్మచేసి, కొంతకాలం కాంగ్రెసు ఆఫీసులో పనిచేసింది. చదువు కున్నటువంటి స్త్రీలు, సాంఘిక పనుల్లో ముందంజవేసుకుంటుంది ఎంతో మనదేశ ప్రభాగ్య మనే చెప్పాలి.

ఈ విధంగా, గవర్నమెంటువారిద్యారాసు, కేంద్రీయ సహాయ సమితివారిద్యారాసు, నడప బడుతున్నటువంటి పలువిధములైన పరిశ్రమ లలో పాల్గొంటూ శరణాగతులు-అందులో ప్రత్యేకంగా స్త్రీలు-తమ జీవనోపాధిని సంపాదించుకోగలుగుతున్నారు.

ఈ సదవకాకాల్ని ఉపయోగించుకొని ఎందరో వారివారి ప్రతిభలను ప్రదర్శిస్తున్నారు. దాదాపు 45 వేలమంది శరణాగతులకు కావలసిన ఏర్పాట్లచేయడం సామాన్యమైన పని కాదు. వీరిలో చాలమంది పురుషులు-నర్తన సాయంలోనికి, వ్యాపారాల్లోకి, ఉద్యోగాల్లోకి సక్కుంటున్నారు. వీరికి కావలసిన పోకర్వాలన్నీ గవర్నమెంటువారిస్తున్నారు. కేంద్రీయ సహాయసమితివారుగూడా విసుగు విరామం లేకుండా పనిచేస్తున్నారు.

'పురానా కిలా' 'నూతనకిలా'గా మారింది. ఒక నూతనజీవితం, నూతనపద్ధతులపై ఆశోకుల ప్రారంభమైంది. ఒకనాడు నిరంకుశ ప్రభువుల

వైన్యాలకు-తా విచ్చిందీ నేనే! మరి ఈనాడు వేలమంది శరణాగతులకు తా విచ్చిందీ నేనే- తప్పెవరి దీని ప్రశ్నిస్తున్నదా అనిపించింది. నీపాప మెరుగుతు ఊపం 'పురానా కిలా' అను కున్నాను

శాశ్వతవర్తి

(10 వ పేజీ తరువాయి)

శ్యామలకృష్ణవలెమైనా అందులోగూడ నా స్వభావమే ప్రదర్శింపాతుంది. భరతఖండంలో నేనేదోట్ల నట్లాటి వాండ్లు కాన్పించినా పూర్తిగానో, క్రొద్దా, గొప్పవో మారకం వారి నాఖాల్లో నుండే అవకో. అంతకంటే నిద మిత మనాని కేమాత్రం వీ లుండు.

నే: చిత్త మనగ్రహం. ఈమాత్రం జాలు సందేహాని రికి. తమకు చతురంగబలాభిమాన ముండేదా?

చ ఉండేదే గాని, అన్నిటికంటే మేం గుర్రపుదళంమీద కాలలంమీద నాధారపడే వాండ్లం. మా యుద్ధక్రమమే వేరు. శత్రువు లెప్పుడో వస్తారనుకుంటూంటే యిప్పుడే వచ్చి మైబడేవాండ్లం అశ్వబలంతో. దాంతో వా ర్నొడించేరకు కాల్యల మొచ్చి అందుకుని ఆ ఓడిపోవడాన్ని పూర్తిచేసేది. కొంత ఆ బలానికి సహాయంజేసి తర్వాత అశ్వసేన శత్రుడే క్రమంగా కుపక్రమించేది-మొదట రాజధాన్ని వశంజేసుకుని. మా కీర్తి మాకు ముందే వ్యాపించుంటుంది కాబట్టి అసలు ప్రభువు హతుడు కావడమో, పట్టుపడడమో జరిగుంటుంది కాబట్టి, సామంతుల్లో కొందరు యుద్ధాని కొచ్చి ప్రభువుగతిని పొందుంటారు కాబట్టి మిగతావాండ్లంతా యథాప్రకారంగా కప్పాలు తెచ్చి లాబజేవారు. ఎవరైనా యెదిరిస్తే మా సేనలు పోయి చిక్క-బెట్టుకోచ్చేవి.

కూరులు స్వామి, వేటకు వేళ మించు తూంది, పరాకు.

చ సరే.

(అంతా జయధ్వనాల్లో నిష్క్రమిస్తారు.)

నే (కొండెం విచారించి) ఆ ర్నిశక్యజాతి పాడుగానూ, పూర్వపు క్రూరరాక్షసజాతి వారంతా కర్మం పరిపాకం గాక మళ్ళీ పట్టుగా నవతరించలేదు గదా? ఇ డక్కడి చూక, యెక్కడ్లోకం!! ఈ క్రూరపు ముండాకొడు కుల్లో హోరాహోరిగా బోరిన మనవాండ్లెట్లాటి మారావతం సులో!!! (కొండెం ముండి)వాడంది నిజమే యిట్లాటి శిశాచ సాంప్రదాయం లిప్పుడు మన సంఘంలో నెండ చ్చేరు, అంటే పోట్లాట కొచ్చి ఒప్పకోమని గోత్రేస్తారు కాని! ఎంత పవిత్రమైన సంఘాని కేం పాట్లాచ్చాయ!! (నిష్క్రమి)

ఆంధ్రవాఙ్మయచరిత్ర
కర్త: కళాప్రపూర్ణ కీ॥ శే॥ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారు
సరిశాస్త్రపద్ధతిని, సంగ్రహరూపంలో నడిచిన సమగ్రసమీక్ష
వైద్యోండ్ల వాఙ్మయ చరిత్రకూ విశుద్ధదర్పణం.
పాఠచరిత్రల నన్నిటిని అవలోచనచేసి, సరిగా సమన్వయించి
క్రొడీకరించిన సిసలయిన చరిత్ర.
కాసనాలలోనూ వాటిలోనూ అవ్యక్తస్వరూపంలో ఉండిఉండ, నన్నయ
భర్తమా అని ఒక్క ఊపున దివ్యాకారంతో వైడపడి, నానాటికి నవనవో
జ్వలంగా వికసించిన మన వాఙ్మయం పోయిన నలుపోకడలకు పొడిమితో
చూపెట్టబాలిన ఉత్తమోత్తమగ్రంథము.
వెల 2 రూపాయలు. తపాలాఖర్చులు 0-7-0.
ఆంధ్రగ్రంథమాల, పో. బా. 212, మదరాసు

నేటి ప్రపంచం

(5 వ పేజీ తరువాయి)

అంటూ డాక్టర్లు జెన్సిక్ పశ్చిమరాజ్యాల పక్షవాదనను చెప్పకొన్నాడు.

అశ్వశుడు డాక్టర్లు బారామాగ్గా తీర్మానం పెరిగి తీసుకొని, రష్యా ప్రాంతాలకు పంపిస్తామని భావించి, తీర్మానాన్ని తోసివేశాడు. బ్రిక్ సమస్య, అంటే, ప్రాక్ష్మిమ రాజ్య బూబలాల నిర్ణయానికై ఏర్పడిన ప్రతిష్టంభన అల్లాగే ఉండిపోయింది

బెర్లిన్ సమస్య

రష్యా తీర్మానాన్ని పోలీసు పెట్టకంతో పశ్చిమరాజ్యాల మళ్ళీ ఆలోచనలో పడ్డాయి. పశ్చిమరాజ్యాల విడతాంగమంత్రులు ముగ్గురూ సమావేశమయి సమాలోచనలు జరిపారు. బెర్లిన్, మార్ట్, ఘామెలు ముగ్గురూ ప్రతిష్టంభనను గూర్చి చర్చించారు. బెర్లిన్ సమస్య భద్రతా సంఘం అజెండాలోనే ఉంచేటట్లు, అంటే సర్వసభాసమావేశానికి, తేజోతుండలేదని నూచించారు. రష్యా సమస్య పరిష్కారం నూచించదలచుకొంటే, సమాలోచనలకు ఆస్కారం ఎప్పుడూ ఉంచనే ఉంచామని వీరు భావిస్తున్నారు.

రష్యా ప్రభుత్వము బెర్లిన్లో, పశ్చిమ భాగాల రైల్వే రాకపోకలను రద్దుచేసి, పోలీసు ఘట్టాను మరింత తీవ్రం చేసింది

స్టాలిన్ అభిభావన

స్టాలిన్ మాత్రం, ప్రపంచంలో "శాంతి కామ్యూనిటీ" జయిస్తున్నాయనీ, ఇంకో యుద్ధం రాబోదనీ మాస్కోలో ప్రవచించాడు.

"గతయుద్ధ దీక్షాత్మకాలు ఇంకా ప్రజా హృదయంలో మెలుగు తూనే ఉన్నాయి. చర్చిల్ అమాయకులు ఎంత పురికొట్టినా, ప్రపంచప్రజలు యుద్ధానికి పురికొల్పలేరు. చర్చిల్ ప్రపంచయుద్ధ ప్రోత్సాహకుల కందరిలోకే ప్రభువుడు.

"బెర్లిన్ సమస్య. ఈరూపం దాల్చటం, ఆంగ్లో అమెరికన్, ఫ్రెంచి, పాలకవంశాల దురాగతవిధానాల ఫలితమే

"ఆగస్టులో జరిగిన ఒడంబడిక - ప్రకారం, పశ్చిమరాజ్యాలవారు బెర్లిన్ అంతటా సోవియట్ మార్కు చలామణీ ప్రవేశ పెట్టటం, మేము పశ్చిమరాజ్యాలవారి రాకపోకలపై రవాణాలపై నిర్బంధాలు తీసేయటం ఒక్కసారిగా జరుపుతామని ఒప్పకొన్నాం. దీని ప్రకారం ఎవరి ప్రతిష్టకూ ఏమాత్రమూ భంగం లేదు.

"కాని అమెరికన్ బ్రిటన్ ప్రభుత్వాలు, తమ మాస్కో ప్రతినిధులు చేసిన ఒప్పందాలతోనేసి, వాళ్ళ ప్రాతినిధ్యాన్ని పాటించకుండా, ఒడంబడిక రద్దని ప్రకటించాయి అన్నివిధాలా ఒడంబడికకు భంగకరంగా ప్రవర్తించి, భద్రతా సంఘంమందు, బ్రిటన్ అమెరికాలకు సంఖ్యాబల మున్న భద్రతాసంఘంలో ఈ విషయాన్ని తెచ్చాయి

"అమెరికన్ బ్రిటనులు రష్యాతో సామరస్యం కుదురాలని మాటలు చెప్పటమే తప్ప, నిజంగా రష్యాసహకారాన్ని కోరటం లేదు. ఆమాటలైనా తప్పంతా మామీద రుద్దేందుకు అడేమాటలే. ఇంకోయుద్ధంకోసం ఆకాంక్షిస్తూ, ప్రజలను ప్రేరేపిస్తున్న ఈ నాయకులకు, సమాధానం కుదిరిపోతుండేమానన్న భయం ఎక్కువగా ఉంది.

"అందుకనే ఒడంబడిక కుదిరాక తమ ప్రతినిధులను వెనక్కివీటిచేసి ఒడంబడిక రద్దు అని అన్నారు. తలసరి రాజ్యాలవారిని పేరుపెట్టుకొన్న వాళ్ళకూడా, కొత్తయుద్ధానికి ప్రేరేపిస్తున్నారు తప్ప, వేరుకాదు

"కాని చర్చిల్ లాంటి యుద్ధప్రలాపులమీద

హాలికోద్ధారము-	0-4-0
మానవసర్వత్వములు	0-4-0
హిందీ తెలుగు బాలశిక్ష	0 6-0
మొదటివాచకం	0.6-0
మానేజరు, ఆంధ్రగ్రంథమాల,	
7, తంబుకెట్టి రోడ్ - చి.టి., మద్రాసు	

వాళ్ళవాళ్ళ స్వభావాలకే నమ్మకం ఉన్నారని పోయింది. ప్రపంచ ప్రజలు గతయుద్ధ దీక్షాత్మకాలను మరిచిపోలేదు. శాంతి నేపాంధ్రులన్నారూ. చర్చిల్ లాంటి వాళ్ళ మాటలను వినే నీతిలో లేరు."

అంటూ జనరలిస్ట్ స్టాలిన్, పశ్చిమ రాజ్యాలకూ రష్యాకూ మధ్య ఉన్న విభేదాన్ని వివరిస్తూ చెప్పాడు.

చర్చిల్ ధోరణి

కామన్సుస్థపద్ధతిలో "బ్రిటిష్-కామన్వెల్తు అన్న పాఠానికి సమానంలో ప్రథమభాగం బ్రిటిష్ ఎగిరిపోయినందుకు పెడబొబ్బలు పెట్టూ చర్చిల్ తన సహజధోరణిలో ఘోషించాడు. అసలు ఇండియాను వదులుకోటమే పెద్ద తప్పు. ఇండియాను పాలించి రక్షించి ఇండియనులను బానిసలుగా ఉంచి, నలభైవేలమంది కాకపోతే మరికొంత ఎక్కువగా మిలిటరీతో నైనా ఇండియాను బ్రిటన్ పాదాల క్రింద అణగదొక్కి భద్రంగా కాపాడవలసిన బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ బాధ్యతను ఉద్ఘాటించాడు. సామాజ్యం పోగొట్టి, ఇప్పుడు కామన్వెల్తులో బ్రిటిష్ అనే పదంకూడా తీసేసి, ఇప్పుడున్న కార్మికప్రభుత్వం బ్రిటన్ పరుపు అంతా తీసేస్తోంది అన్నాడు. ఏవిధంగానూ బ్రిటన్ క్రింద అణగి ఉండనివత్తుంలో, కామన్వెల్తు పేరట బ్రిటను ఇండియాకు పల్లెత్తు సాయం కూడా చేయటం, చాలా అధర్మమని ఘోషించాడు.

చర్చిల్ పలుకులు, చర్చిల్ పక్షానికే విసుగెత్తుతున్నాయి. కార్మికప్రభుత్వం తరపున మారిస్ లేచి, చర్చిల్ మాటల కన్నీటికి ఎక్కడికక్కడ, తగ్గ సమాధానాలు చెప్పకుంటూ ఉపన్యసించాడు. కాలాలు మారాయి అన్న ప్రాథమిక విషయం కడనంచీ, బానిసలు తప్ప మిగిలిన ఎరుగని మన నీతి తుడిచిపెట్టుకోవలసిన ఆవశ్యకతదాకా అన్నీ పసిపిల్లడికి చెప్పినట్లు బోధించాడు

కార్మికప్రభుత్వం ఇండియాపట్ల అధికార వర్గానికి చెందినంతవరకూ సుముఖుత్వమే. ప్రకటిస్తుంది కాని పాత కాన్ఫరెన్స్ ప్రభుత్వంలో ఇండియాకు అలవాటుపడ్డ వేవేలొంటి ఇండియా జీతాల ప్రముఖులంతా, పాకిస్తాన్ కుకాశ్మీరు చెందాలని, మతవిషయంగా కాకుండా, రాజకీయంగా సమరిస్తూ దుప్పించారం సాగిస్తున్నారు. పాకిస్తాన్ విభజనపూర్వం ఇండియా రక్షక యావద్ధారితవరంగా ఏయే నూత్రాలను రాజకీయ పరిస్థితులను నూలంగా, విపులీకరించి, విభజనకు ప్రతికూలంగా, తమ చెప్పాలో, ఈ నాడు ఆ నూత్రాలు ఆ మాటలు అన్నీ మరిచిపోయి, ఈ రక్షక పాకిస్తాన్ కు మాత్రమే గ్రహించే దృష్టిలో వీళ్ళు మాట్లాడు తున్నారు "ఇండియా పాకిస్తాన్ కు శత్రువు ఇప్పుడు కాకపోతే ఇకముందైనా అనకతప్పదు. అందుచేత ఇండియానుండి పాకిస్తాన్ ను రక్షించాలి. కాబట్టి కాశ్మీర్ పై బలక్రమణ పాకిస్తాన్ కు ధర్మం" అన్న తీరున వీళ్ళ వాదనలు సునామి. ఇరుగుపొరుగులు డబ్బలాడుకొంటే తప్ప, సహించలేని, ఈదొంగ మధ్యవర్తుల మైత్రి, సహకారబుద్ధి, తనకైనా ఉపయోగిస్తాయని పాకిస్తాన్ అసకోటం శుద్ధపారపాటు వేడుక చూడటానికి, వేడి ఎక్కించే వాళ్ళ మాటలు మిత్రవాక్యాలగా గాని, శత్రువాక్యాలగా గాని తీసికోటం తెలివి తక్కువ అవుతుంది.

భారత రాజకీయాలు

(9 వ పేజీ తరువాయి)

తీరింజేమా ఆలోచించుకొని, ప్రజల ఎన్నికలతో ప్రజాప్రభుత్వం ఏర్పడేదాకా, అన్ని వర్గాలనూ సమ్మేళనపరచుకొన్న తాత్కాలిక ప్రభుత్వం ఏర్పరచుకోవాలా, అనే విషయంలో కూడా సమాలోచనలు జరిపారు. శాంతిభద్రతలకు మరింత స్థాయి చిక్కించి, ప్రజలకు స్వేచ్ఛగా ఎన్నికలు జరుపుకొనేందుకు తగినంత అవకాశం లభించేదాకా, మిలిటరీ ప్రభుత్వం ఉంచటం అవసరమేనని కేంద్ర ప్రభుత్వ సంస్థానశాఖవారు ఆలోచిస్తున్నట్లు కనబడుతుంది. తాత్కాలిక ప్రభుత్వ నిర్మాణవిషయం ఇంకా ఏమీ నిర్ణయం పూర్తిగా జరుపుకొన్నట్లు తెలియకపోయినా, ఈ విషయం సమాలోచన వాయిదా పడవచ్చుననే అని పిస్తుంది. హైదరాబాద్ ను భారత సమాఖ్యలో చేర్చే విషయమాత్రం, ఇప్పుడూ వైవాళి ఆలోచించవలసింది కాదని, "ప్రజావాక్య"మే నిర్ధారణ చెయ్యవలసిఉంటుందనీ మాత్రము, నిశ్చయించుకొని ఆ విషయం ఆలోచనలు వాయిదా వేసుకొన్నారు.

లాయకాల్ మంత్రివర్గం చేసిన దుర్వ్యయాది నేరాల విషయమై ఆలోచనలు జరిపారు పరిపాలనలో ఉన్న చిక్కులూ, అవలంబిస్తున్న విధానాలు, అవలంబించవలసిన విధానాలూ, అన్నీ కూడా సమాలోచించారు.

హైదరాబాద్ పై జూలై నంచీ ఏర్పడిన ఆర్థిక నిర్బంధం పరిపూర్తిగా తొలగిపోయింది. డబ్బు, బంగారం, రవాణాకు వ్యక్తుల బ్యాంకు వ్యవహారాలు మొదలై నవి, అన్నీ ఏవిధమైన నిర్బంధంలేకుండా, యథాప్రకారంగా సాగుతున్నాయి

హైదరాబాద్ సంస్థాన కాంగ్రెసుసంఘము స్వామి రామానందతీర్థ అగ్రతాతను నాలుగు రోజులు సమావేశమయింది. "హైదరాబాద్ సంస్థాన సంబంధకమైన సంస్థాన భవిష్యత్వస్వరూపము, భారత సమాఖ్యలోని రాష్ట్రాలతో ఏకీకరణ మొదలైన సర్వవిషయాల్లోనూ, తుది నిర్ణయము, సంస్థాన ప్రజాకోటికే వదిలివేయడమైనది" అని సంస్థాన కాంగ్రెసు సంఘము తీర్మానించింది.

రాజ్యాంగ పరిమత్సభ

భారత రాజ్యాంగ పరిమత్సభా సమావేశం రేపటినుంచి మళ్ళీ ప్రారంభమవుతోంది. 1948 డిసెంబరు 31 వ తారీఖునాటికే, నూత్న రాజ్యాంగ చట్టమును అమలులోకి తెచ్చేందుకు, తేదీని, తాత్కాలికంగా నిశ్చయించుకొన్నారు. గత వారం, జరిగిన రాజ్యాంగ ప్రణాళిక సారధి సంఘ సమావేశాలలో, ప్రణాళిక నూత్రాలను ప్రవేశపెట్టే విషయం, ప్రణాళికను అమలులోకి తెవలసిన సంగతి సందర్భాలూ మొదలైన కార్యక్రమమంతా సారధి సంఘం వారు తుణ్ణంగా పరిశీలించి, "ఏతా మతా"లకు తగినంత అవకాశంతో నిర్ణయించుకోటం జరిగింది.

రాజ్యాంగ పరిమత్ సమావేశ కార్యక్రమం సారధి సంఘంవారు ఆమోదించినంత వరకూ ఈ క్రింది విధానంలో ఉంటుంది

నవంబరు 4 వ తారీఖున రాజ్యాంగ పరిమత్సభ ప్రారంభంకాగానే, అగ్రశ్రేణి, 1947 ఆగస్టు 29 రాజ్యాంగసభా తీర్మానాన్ని పురస్కరించుకొని, డ్రాఫ్ట్ కమిటీ వారు నిర్ణయించేసిన, రాజ్యాంగ ప్రణాళిక ముసాయిదా స్వరూపాన్ని సభలో ప్రవేశపెట్టాడు. రెండురోజులు సభవారు, ప్రణాళికవిషయమై స్థూలంగా చర్చ సాగించటానికి అవకాశం ఇస్తారు. తర్వాత బహుశా నవంబరు 9 వ తారీఖునంచే ప్రణాళికలోని, విషయాలన్నిటినీ, వరుసవారిగా, ఒకదానితర్వాత ఒకటి, విశేషంగా సభలో చర్చకు పెట్టతారు. ఈ చర్చలు, డిసెంబరు 9 నాటికి అంటే నెలరోజుల్లో ముగించుకోగలమని భావిస్తున్నారు. డిసెంబరు 9 నాటికి ఒకవేళ సభా కార్యక్రమం పూర్తి కాకుంటే, జయపూర్ కాంగ్రెసు మహాసభ పూర్తిఅయేదాకా, రాజ్యాంగపరిమత్ సమావేశాన్ని వాయిదావేసి, కాంగ్రెస్ మహాసభ

అనంతరం, రాజ్యాంగపరిమత్తును సమావేశపరచి, డిసెంబరు 31 నాటికి పరిమత్సభా ఆమోదంతో, రాజ్యాంగప్రణాళిక, రాజ్యాంగ చట్టంగా అమలులోకి వచ్చేట్లు చూస్తారు.

పరిమత్సభా ప్రారంభంలో, పరిమత్తు నియమించిన నూడు సంఘాలవారూ, అంటే— (1) కేంద్రపరిపాలిత భాగాల (ఫీఫ్ కమిషనర్ రాష్ట్రాల) పరిశీలన సంఘము, (2) భారత రాజ్యాంగ ప్రణాళికను ఆర్థిక అవకాశాల నిర్ణయించే నిపుణుల సంఘము, (3) ఈశాన్య సరిహద్దున అస్సాం, తదితర కొండజాతి ప్రదేశాల విషయంలో సలహాసంఘము, ఈ నూడు సంఘాలవారు తమ నివేదికలను సమర్పించే లాంఛనము జరుపుతారు.

మొదటి రెండు సంఘాలవారి నిర్ణయాల నివేదికల విషయంలో, రాజ్యాంగ ప్రణాళిక నిర్మాణ సంఘం వారు, (డ్రాఫ్ట్ కమిటీ) సర్వాంగీకారము చూపలేదని, అందుచేత తమ సలహాలనుకూడా ప్రత్యేకంగా సమర్పింపవచ్చుననే తెలుస్తోంది.

సంస్థానాల స్వరూప, స్థితులన్నీ సంస్థానంగా మారిపోవటంతో, పరిమత్ ప్రాతినిధ్యం, ఇయ్యటంలో, కొన్ని సంస్థానాల కూటములను చేర్చి, ప్రతినిధులను నిలబెట్టాలి ఉంటుందనే విషయాన్ని, సమావేశ చర్చల ఫలితంగా సారధి సంఘంవారు ఆమోదించారు.

పరిమత్సభా ప్రారంభదిన కార్యక్రమంలోనే, శ్రీమతి దుర్గాబాయి, శ్రీ. పి. గోవింద మిసన్ గారలు రెండు తీర్మానాలు పరిమత్సభలో ప్రవేశపెట్టుతున్నారు.

గోవిందమిసన్ గారి తీర్మానము పై చెప్పిన సంస్థాన ప్రాతినిధ్యాల విషయంలో, ఇప్పుడున్న ప్రస్తుత పరిమత్తు బంధనలను మార్చుకోవలసిన సవరణలకు సంబంధించింది

సంస్థానాల స్వరూపాలు మారిపోయి, కొత్త స్వరూపంలో తయారయ్యాయకాబట్టి, పరిమత్తుకు ఎన్నుకోవలసిన ప్రతినిధులను, సంస్థాన కూటముల వారిగా ఎన్నుకోవలసి ఉంటుందని, భారత ప్రభుత్వ సంస్థానశాఖ వారు, రాజప్రముఖులు, సంస్థాన ప్రజానాయకులు మునుపు సమావేశమై నూచించారు. అప్పుడు పరిమదస్యతులు, ఆ నూచనను గుర్తించామని తెలిపారు. ఇప్పుడు అది చట్టబద్ధంగా చేయటానికి మిసన్ గారు ఈ తీర్మానాన్ని ఉపపాదించబోతున్నారు సారధి సంఘం వారు, ఈ తీర్మానానికి తమ ఆమోదం తెలిపారు.

శ్రీమతి దుర్గాబాయి ప్రవేశపెట్టున్న తీర్మానం, పరిమత్సభ చట్ట నిర్మాణాధికార నూత్రాలలో లోపాలను గురించిన సవరణ

ప్రస్తుత రాజ్యాంగచట్ట నిబంధనలంతా, ఏ శాసనానికైనా సవరణ లేవాలంటే పరిమత్సభగా, రాజ్యాంగసభ వ్యవహరిస్తూంటే, సవరణగా వచ్చి శాసనరూపంలోకి రావాల్సిందే తప్ప, డొమినియన్ పార్లమెంటుగా వ్యవహరిస్తూ శాసనం చేయటానికి వీలేలేదు అల్లాంటప్పడు, పరిమత్సభలో చట్టసవరణలకై ఆమోదించిన శాసనాలు, గవర్నరు జనరల్ ఆమోదం పొందాలా, లేక పరిమదస్యతుని ఆమోదం పొందాలా, అనే ప్రశ్న బయలుదేరింది. దీనిని తీర్చటానికై శ్రీమతి దుర్గాబాయి నూచించిన తీర్మానంలో "పరిమత్ అగ్రతాతను సంతకం వల్లనే పరిమత్సభలో ఆమోదించిన శాసనము, చట్టముగా అమలులోకి రాగలదనీ, ఇండియా గజట్ లో చట్టరూపంలో ప్రకటించబడగలదనీ" ఉన్నది.

ఈ రెండు సవరణలనూ, సారధి సంఘం వారు ఆమోదించారు పరిమత్తులో వీటి విషయం ముగించుకోగానే, "రాజ్యాంగ ప్రణాళిక ముసాయిదాపై" అంజేద్దరుగారి తీర్మాన ప్రతిపాదనతో పరిమత్ వారు పరిమత్కార్యకలాపాని కుపక్రమిస్తారు.

మూర్ఖ అపస్మారము

ఈ మూలికను నాసికారంధ్రములలో పెడితే చచ్చిన నల్లటి పురుగు బైటపడి రోగము నిమగ్నమగును. SHIREE MAHATMA TIYAGI BABA. Ansuaya Ashram, Chitrakot, (Bandra) U.P.

శిశు సాహిత్యం

శ్రీ మల్లాది అవధాని

పెద్దవాళ్ళకు పిల్లవాళ్ళకు రుచులలో భావనా విధానంలో చాలా భేదం ఉంది కనుకనే కళలా సాహిత్యంకూడా ఒకేవిధంగా పిల్లల్ని పెద్దల్ని తృప్తిపరచవు. పాటలైనా, బొమ్మలైనా, పద్యాలైనా కథలైనా, నాటకాలైనా, సినిమాలైనా, పెద్దలకూ పిల్లలకూ ఒకే విధంగా సంతృప్తికలిగించవు. కారణం తాత్వికంగా చూస్తే పెద్దవాళ్ళ ప్రపంచం వేరు, చిన్న పిల్లల ప్రపంచం వేరున్నా. పెద్దవాళ్ళు ఎంత కఠినమైన సరే వాస్తవికవాదాలు; పిల్లవాళ్ళు ఎంత కవులుగాని మామూలు ముషులైనా సరే స్వాప్నికవాదులు. పిల్లవాళ్ళది వాల్టెడిస్లీ సృష్టించే విశిష్ట ప్రపంచం అనవచ్చు వాళ్ళ లోకంలోని ప్రతీవస్తువునూ విమయాన్ని టెక్నికల్ దృష్టితోనే చూస్తారు రసాలవిషయంలో కూడా పిల్లవాళ్ళకు వేరే అభిమానరసాలున్నాయి పెద్దలకు శృంగారాది రసాలు ఇష్టమైతే పిల్లవాళ్ళకు హాస్య, అద్భుత రసాలు ప్రత్యేకంగా ఆభిమానరసాలు పిల్లవాళ్ళకోసమని ఉద్దేశింపబడిన కళలా సాహిత్యమూ యీరసత్వమూ తృప్తిపరచేదిగా ఉంటేనే అది శిశుసాహిత్య మనిపించుకుంటుంది అంతే గాని ప్రతికథా పిల్లలకథ కానేరదు శిశుసాహిత్యానికి ప్రత్యేకతలున్నాయి. పిల్లల మనస్తత్వం సమగ్రంగా తెలిసిన రచయితే శిశు సాహిత్యం సృష్టించడానికి అర్హుడు. ఇంగ్లీషు భాషలో శిశుసాహిత్యం చాలా అభివృద్ధి పొందింది. సర్వతోమఖంగా వికాసం చెందింది. కేవలం పిల్లవాళ్ళకై కథలుమట్టకే కాదు, నవలలు, పాటలు, పద్యాలు నాటికలు అసంఖ్యాకంగా ఉన్నాయి అంతే కాదు, పిల్లల కని ప్రత్యేక వార్తాపత్రిక లున్నాయి. అమెరికా యీ విషయంలో చాలా ముందుకు పోతోంది. ఇంక బెంగాలీలోకూడా శిశుసాహిత్యం వెలువడింది. విశ్వవిఖ్యాతిచెందిన శ్రీ రవీంద్రకవిం ద్రుడే శిశుసాహిత్యంలో ఆఖండమైన సృష్టి చేశాడు. పిల్లవాళ్ళు ప్రదర్శించు కోవడానికి 'ముకుట' వంటినాటకాలు రచించాడు. ఈ సాహిత్యాన్ని విశ్లేషించి చూస్తే మనముఖ్యంగా అద్భుతరసమూ, హాస్యరసమే కాకుండా ఇంకో రసంకూడా కనబడుతుంది. అదే కాతుకరసం. కాతుకాన్నీ కూడా మనం ఒక రసంగా పరిగణించవచ్చు. డి.కె.వీ నవలన్నీ యీ రసానికి చెందినవే. యక్షిణీ కథలు (Fairy tales) సాహసంప్రదర్శించే హిమచలయాత్రలవంటి యాత్రీక కథలా అద్భుత రసప్రధానాలుగా ఉంటే గనకనే అవి పిల్లవాళ్ళ కిష్టం. తెనాలి రామలింగని కథలు, పరమానందయ్య శిష్యుల కథలు జనశ్రుతిలోఉన్న ఇతరతరచమత్కారమైన కథలా హాస్యరసప్రధానంగా ఉండడం మూలాన్నే పిల్లవాళ్ళ కిష్టంగా ఉంటే, పొడుపు కథలంటే పిల్లలు చెవికొసుకుంటారు ఎంచేత? వాటిలో కాతుక మున్నది కనకనే. భక్తి కాంతమూ కరుణ—యీ మూడు రసాలూ పిల్లవాళ్ళకు ఆనందపరచవు. భక్తి వాళ్ళకు అరంకాదు శృంగారంవలెనే. కాంతము చప్పగా ఉండడంచేత రుచించదు. కరుణరసం, బీభత్సం, భయానకం, రాద్రసాలవలె వారి స్వాయమండలాన్ని సంచరింపచేసుకొని గనక కూడా చిన్న పిల్లలకుపకరించదు. తెలుగులో నికరంగా శిశుసాహిత్యానికి చెందిన కథలు బహు కొద్ది; నవలలూ నాటకాలూ లేనేలేవు; పద్యాలు పాటలూ మొదటికే ఉన్నాయి. సుమతీ శతకం పిల్లవాళ్ళకు బదులలో గరపడం మనం చూస్తున్న విషయమే. కాని ఇది పిల్లవాళ్ళ మనస్తత్వం తెలిపే చేస్తున్న పనికాదు. వేమన పద్యాలవలెనే సుమతీ శతకం కూడా కేవలం విశ్వవిద్యాలయంలో పఠించే విద్యార్థులకుమాత్రమే ఉపకరించే గ్రంథం. కాని వేమన పద్యాలు, సుమతీ శతకమూ అతిసులభశైలిలో తేలుతెనుగులో ఉండడంవలన వాటి భావ గాంభీర్యాన్ని భావ

ఘనతనూ గమనించకుండానే పిల్లవాళ్ళ చేత వీటిని భట్టి వేయిస్తారు పంచతంత్రం (హిందీపదేశం, నీతిచంద్రికలు) కూడా పిల్లవాళ్ళ సాహిత్యం లోనే చేర్చబడడం సువిదితమే. నిజానికి పంచ తంత్రం కేవలం రాజ్యాంగ శాస్త్రంలో కృషి చేసే సుశీతులకు మాత్రమే ఉపకరిస్తుంది. ఆంధ్రదేశంలో శిశు సాహిత్యం గ్రంథం కాలేదు గాని ఉండడంమాత్రం చాలా ఉంది అది అంతా జన శ్రుతిగానే ఉంది దాన్ని సేకరించి ప్రకటించాలంటే పది కాలాలు గడిసిన ముసలమృగనే ఆశ్రయించాలి.

హైదరాబాదు సంస్థానములో

హైదరాబాదు సంస్థానములో

లలితకళలు

శ్రీ పోతుకూచి సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

హైదరాబాదు సంస్థానములో వన్నె కెక్కిన కట్టకములు, శిల్పములు, చిత్రలేఖనములు చాలా ఉన్నవి. హైదరాబాదు నగరమధ్య మున క్రీ. వె. 1591 లో కట్టబడిన చార్మినార్ కలదు. రేఖావిన్యాసమున, సమతలీన, శిల్ప చాతుర్యమున, దీనిని మించునవి చాలా కొద్ది కట్టబడినవి. దీనికి నైర్మతి మూలగా మెక్కా మసీదున్నది. ఇది 360 అడుగుల చతురము. కేవలము రాతితోకట్టుబడి. దేనిలో నొక్క సారి పదివేలమంది సమాజాచార్యులున్నది. ఈనగరమున కైదుమైళ్ళలో గోల్కొండకోట, కుతుబ్ షాహీ గోరీలు కలవు నాల్గవంద అడుగుల ఎత్తున కట్టబడిన ఈకోట బలీష్టమగురాతితో నిర్మింపబడినది. యుద్ధకాలమున ప్రజలందరు నిట వసించుట కేర్పాట్లు గలవు. దీనిలో—అయోధ్యాగారములు, ముందుగుండు సామగ్రి సుంపు ప్రదేశములు, మసీదులు, ధాన్యాగారములు, ఉత్తరవాస వేదికలు, ప్రజాసమావేశ స్థానములు గలవు.

హైదరాబాదు సంస్థానమున దాదాపు పదు నేడువేల తలూకములుగాని, సరస్సులు నాటి కలవు. పంట సాగుబడికై నిర్మింపబడిన నిజాం సాగర్ వీనిలో శ్రేష్ఠమైనది. దీనికై నాలుగు కోట్ల రూపాయలు ఖర్చైనవి.

ఇది హైదరాబాదు నగరమునకు నూరు మైళ్ళలో నిజామాబాదు జిల్లాలో ఉన్నది. భావనాభిరేఖ కాలయము, సంతోషనగర మునగు బీదర్ రెండువేల మూడువందల ముప్పది అడుగుల ఎత్తున ఉన్నది. దమయంతి పుట్టినిల్లగు విదర్భనగరమిదియే పనికొందరి మతము. బహుశా రాజులకు, బరీద్ షాహీరాజులకు ఇది ముఖ్యనిగరము. నవాబులు గోరీలు, మహమూద్ గవాక్ విద్యాలయము, రంగీతమహల్ ప్రాసాదములు మొదలైన అందముగ కట్టకము లనేకము లిట గలవు.

జైరంగజీలు భార్యయొక్క గోరీ జైరంగాబాదులో ఉన్నది. ఇది టాట్ మహలుకు అనుక్రమి. ఇచ్చటినుంచి ఎల్లోరాకు పోవుదారిలో చాంవమినా రున్నది. యాదవుల దేవగిరి యగు దౌలతాబాదులో నిది గలదు. జైరంగాబాదుకు వాయవ్యమున పదిమైళ్ళలో పదునేను వందల గోరీలు గల రోజానగర మున్నది. ఇది రెండువేల విదువందల అడుగున ఎత్తున కట్టబడినది. జైరంగజీటునకు కూడ నిట గోరీకలదు. రోజా యనగా స్వర్ణధామము అని అర్థము.

జైరంగాబాదుకు ప్రాచీన నామము ఖిర్కీ. పిల్కాచర్ సితారా శ్రేణులలోని లోయలలో ఉన్నదీ నగరము. ఈ పిల్కాచర్ శ్రేణిలో మూడువిధముల గుహలున్నవి; ఇది అజంతా

పేదరాసి పెద్దమృగ కథలలో నూటికి తొంభై తొమ్మిది శిశుసాహిత్యానికి చెందినవే. నవలలో చిలకమర్రివారి "గణపతి"ని మినహాయితే పిల్లవాళ్ళకు అమితప్రియం కాగలది "బారిష్టరు పార్వతీశ"మనే చెప్పవలసిఉంటుంది గణపతిలో ప్రతిబాలుడు తన్ను అనుదినం అప్పకపాలుపెట్టే బడిపంతుల అగచాటు చూచి నవ్వగలడుగనక అది అతడి కిచ్చే సంతృప్తి ఇంతా అంతా అని చెప్పడానికి వీలుపడదు. చార్మినార్ చిత్రాలనూ, లారెల్ అండ్ హార్టీ చిత్రాలనూకూడా మించి రాణించే బారిష్టరు పార్వతీశం శిశుసాహిత్యంలో గొప్పస్థానాన్ని ఆక్రమించుకుంటుంది శిశుసాహిత్యానికి సంబంధించిన కథలలో శ్రీ చింతాదీక్షితులుగారు చేసిన సృష్టి ప్రశంస నీయం నూరీసీతీవెంకీ కథలేగాక ఊహాచిత్రాలు భావనాకథలు వీరు చాలా రాశారు. లోగడ శ్రీ ఇరువంటి విష్ణురావుగారుకూడా "అయ్యమ్మ—మనమడు" కథలు—చాలా చమత్కారమైనవి రచించి ప్రకటించారు. యాత్రీక గ్రంథాలు కూడా తెలుగులో ఒకటి రెండు లేకపోలేదు. శ్రీ

గుహలన్న చిన్నవి ఈ గుహలు పూర్తికాక మునుపే శిల్పాలు మానినట్లున్నారు. వీని ముఖ ద్వారములు చాల చిన్నవి. ఇందు అలంకృతి గానరాదు శిల్పములకు వన్నె చెక్కబడలేదు ప్రాచీనహైందవకట్టకముల నశింపబడగా వానిపై దౌలతాబాదు కోట కట్టబడినది. ఇందలి సొరంగము లద్వితీయ నైపుణ్యమున ప్రదర్శించుచున్నవి ఢిల్లీ, పతాక్, పరీయక్ శిల్పముల సమ్మేళనముతో హైదరాబాదు సంస్థాన లలిత కళ బయలుదేరినది. ఇచట చామకృష్ణ శిల్పము గూడ కలదు. బీజాపూరునుల్లానగు అలిఅదిల్ షా కాలమున విశిష్టమగు డక్కన్ చిత్రలేఖనము బయలుదేరినది. ఈ చిత్రములలో ఆజానాబాహువులు, దీర్ఘకాయాలు కలరు. వీరి వస్త్రములపై ననేకరేఖలు కన్పించుచున్నవి. జైరరాహులలో నీ సమయమున తొలకరించిన మొఘల్—రాజపుత్ చిత్రకళకు దేనికి విశేష భేద మున్నది.

అతిప్రాచీనకాలమునుంచి దక్షిణభారతమున వాస్తు, శిల్ప, చిత్రకళలు చక్కగా పోషింపబడుచు వచ్చినవి. జాదులతో బయలుదేరిన నీ లలితకళలు వైదికమతపునరుద్ధరణతో మిక్కిలి ప్రాధునము నందినవి. సాంఘిక్యముయొక్క ముఖద్వారప్రప్తలు, నిర్మాతలనగు ప్రాచీన ఆంధ్రులు, దక్షిణ భారతమున సహితము ముందంజ వేసినారు. ఎల్లోరా గుహలలోని శిల్పములు కొన్ని రాష్ట్రపూటలు మొదలగువారు నిర్మించి రసి ప్రతీతివనను అజంటా, ఎల్లోరాలలోని శిల్పములలో చాలవరకు ఆంధ్రుల లలిత కళావిన్యాసమే విబుట్టుముగ గోచరించుచున్నది. ఈ లలితకళలలో సౌందర్య ప్రతీతి ఆధ్యాత్మికముగా ప్రతీయమాన మగుట విశేషము.

జైరంగాబాదుకు ఉత్తరముగా నేబదియేడు మైళ్ళలో అజంటా గుహలున్నవి. ఇచ్చటి ప్రకృతి సౌందర్య మద్వితీయమైనది. ఈ గుహల ప్రారంభమున ఎత్తైన గిరి యున్నది. ఈ గిరి అర్ధవృత్తాకారమున గలదు. ఈ గుహలలో వాస్తుకళ, శిల్పకళ, చిత్రలేఖనము అతిలోకసుందరమగు సమన్వయము నందినవి. ఇండ్లో గ్రీక్, ఇరానియన్, చైనీష్ శిల్పము లిట సమ్మిళితములై క్రీస్తు పూర్వము మొదటి శతాబ్దమునుంచి, క్రీస్తు తర్వాత నేడవ శతాబ్దమువరకు గల జాదచిత్రకళా పరిణామమును చూపుచున్నవి. స్త్రీయూర్తి ఈ శిల్పాలకు సౌందర్యమూర్తిగా కన్పించినది. ఈ సౌందర్యము నాధ్యాత్మికముగా వీరు భావించి, అవగాహనముచేసికొని, అనుభవించినారు. బుద్ధుని పూర్వగాథల నాశ్రయించుకొనిన ఈ చిత్రములు ఆనందాభివ్యక్తికి ఉపయుక్తములైనవి.

జైరంగాబాదుకు ఉత్తరముగా నేబదియేడు మైళ్ళలో అజంటా గుహలున్నవి. ఇచ్చటి ప్రకృతి సౌందర్య మద్వితీయమైనది. ఈ గుహల ప్రారంభమున ఎత్తైన గిరి యున్నది. ఈ గిరి అర్ధవృత్తాకారమున గలదు. ఈ గుహలలో వాస్తుకళ, శిల్పకళ, చిత్రలేఖనము అతిలోకసుందరమగు సమన్వయము నందినవి. ఇండ్లో గ్రీక్, ఇరానియన్, చైనీష్ శిల్పము లిట సమ్మిళితములై క్రీస్తు పూర్వము మొదటి శతాబ్దమునుంచి, క్రీస్తు తర్వాత నేడవ శతాబ్దమువరకు గల జాదచిత్రకళా పరిణామమును చూపుచున్నవి. స్త్రీయూర్తి ఈ శిల్పాలకు సౌందర్యమూర్తిగా కన్పించినది. ఈ సౌందర్యము నాధ్యాత్మికముగా వీరు భావించి, అవగాహనముచేసికొని, అనుభవించినారు. బుద్ధుని పూర్వగాథల నాశ్రయించుకొనిన ఈ చిత్రములు ఆనందాభివ్యక్తికి ఉపయుక్తములైనవి.

జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణగారి "కాశ్మీర మజిలీలు" శిశు సాహిత్యం లో యాత్రీక గ్రంథంగా అమూల్యమైనది. ఈ విధంగా వెత్తిగా వెత్తిగా వేళ్ళవీడ లేక్కించితగిన పుస్తకాలు విద్యాపదో చిహ్నతాయి. వెలువడిన సాహిత్యం కూడా శిశుసాహిత్యమనే పేరుతోగాక పోయిఉంది. ఆ పుస్తకాలు పిల్లవాళ్ళకు పాఠకరిస్తాయని పిల్లవాళ్ళుగాని, పెద్దలుగాని గుర్తించి నట్టాలేదు. కనక శిశుసాహిత్యం ప్రత్యేకంగా వెలువరించడానికి సాహిత్యప్రియులు నడుం కట్టాలి. పరిశోధనాఫలితంగా జనశ్రుతిగా ఉన్న సాహిత్యాన్ని సేకరించి ప్రపంచ సాహిత్యాల పరిశీలనలో నూతనమార్గాల్లో ఇంతవరకు లేనిదాన్ని సృష్టించాలి అసరమైన గ్రంథాలను ఇతరభాషలనుంచి అనువదించుకోవాలి శిశుసాహిత్యం లేనిదే విద్యావివేకాలు పిల్లలకు కలగవు టెక్నొబుక్కులే పిల్లలకు మున్నే మోక్షం గావు పిల్లల వ్యక్తి వికాసానికి శిశు సాహిత్యాన్ని ఎంచిన స్థానం ఇంకోటి లేదు.

వాఘోరానదీతీరమున నీ ఇరువదితొమ్మిది గుహలు కలవు ఈ చిత్రములలో తత్కాలీన సాంఘికాచార వ్యవహారములు కొన్ని ప్రదర్శింపబడినవి హస్తవిన్యాసమున సమస్తభాషలను చిత్రకారులు చూపగలిగినా రసిన వాస్తవైపుగా మరగనాటితము. గిరులలో తొలచబడిన అనేక దేవాలయములు ఎల్లోరాలో గలవు. వైదిక, వాద్ధ, జైనమతావలంబుల కిది పవిత్ర ప్రదేశము. ఇందలి కైలాస దేవాలయముయొక్క ఆవరణ రెండువందలయేబది అడుగుల పొడవు, నూటయేబది అడుగుల వెడల్పు ఈ ఆలయగోపురములు నూరడుగుల ఎత్తున గలవు. అద్భుత (Sublime) ప్రతీతికి దోహద మిచ్చు నీ శిల్పమున భావలావణ్యమోజున, విన్యాస వైదగ్ధ్యములు సమన్వితములైనవి. ఒక గుహలో రాజగుడు కైలాసగిరి నెత్తుమన్న దృశ్య మున్నది ఈ దృశ్యములతో నలరారు ఈ గుహలలో టాట్ మహల్ మించు సౌందర్యప్రతీతి గలదు.

ఉత్తమమైన మత గ్రంథము

పండితారాధ్య

చరిత్ర

పాల్కురికి సోమనాధకవి

రచించిన ఉత్తమ ద్విపద కావ్యము. డా॥ చిలుకూరి నారాయణరావుగారిచే పరిష్కరింపబడినది. దీక్షా, పురాతన, వాద, మహిమ, వర్ణనములను అయిదు ప్రకరణములును ఒకే సంపుటమున గలవు. ఇంత నిర్దుష్టముగ ఈ గ్రంథము నిదివర కెవ్వరును ప్రచురించి యుండలేదు. నారాయణరావుగారు రచించిన అమూల్యమైన పీఠికకూడ కలదు.

వెల రూ. 5-0-0

స్వాకింగు, పోస్ట్ జ రూ. 1-4-0

ఆంధ్ర గ్రంథమాల,

పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు 1.

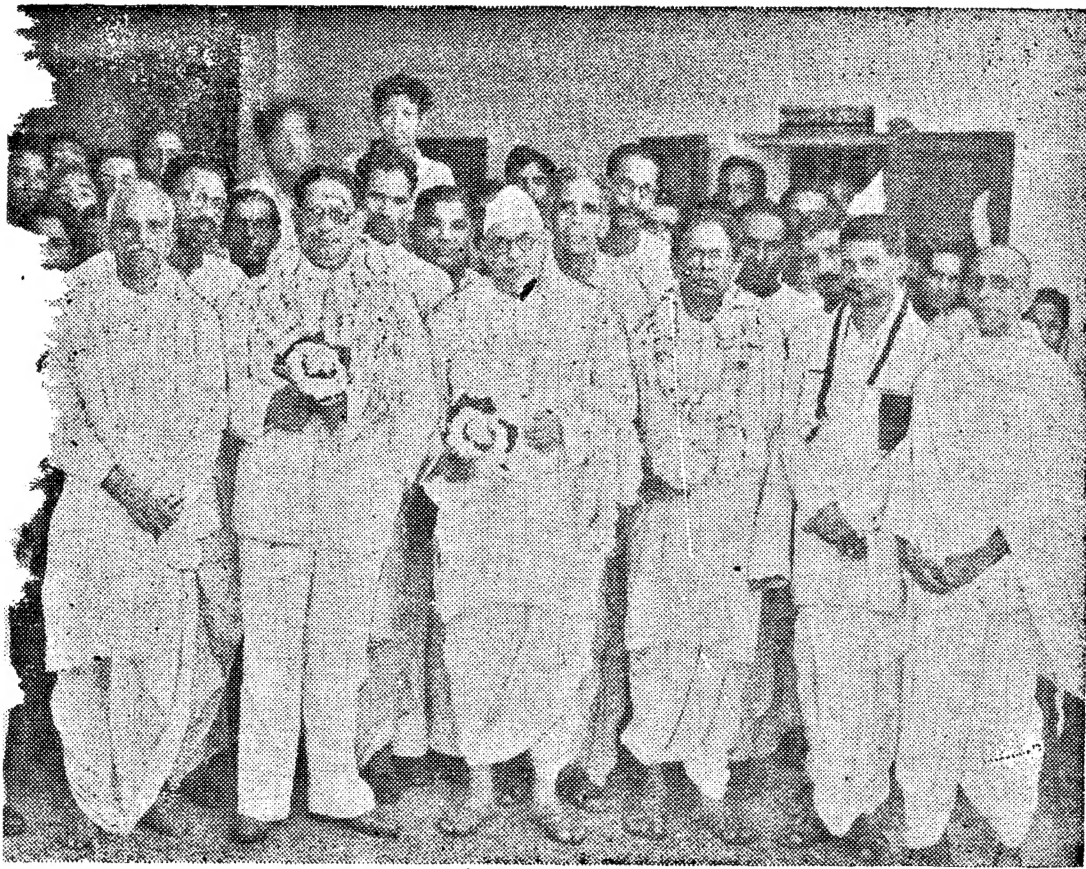
నెరసిన వెంట్రుకల ఔషధము

రంగుపూయనక్కరలేదు. అయిదేడవికక్క తెల్లనిరంగును మార్చి కాళ్ళకముగా వెంట్రుకలకు నలుపుచున్న గుణం కాచివో ఔషధ వాసమచేయదును. తెలుపు కొంచెమైయుండిన రూ 2-8-0 మధ్యకక్కమై యుండిన రూ 3-8-0 పూర్తిగాయుండిన రూ 5-0-0.

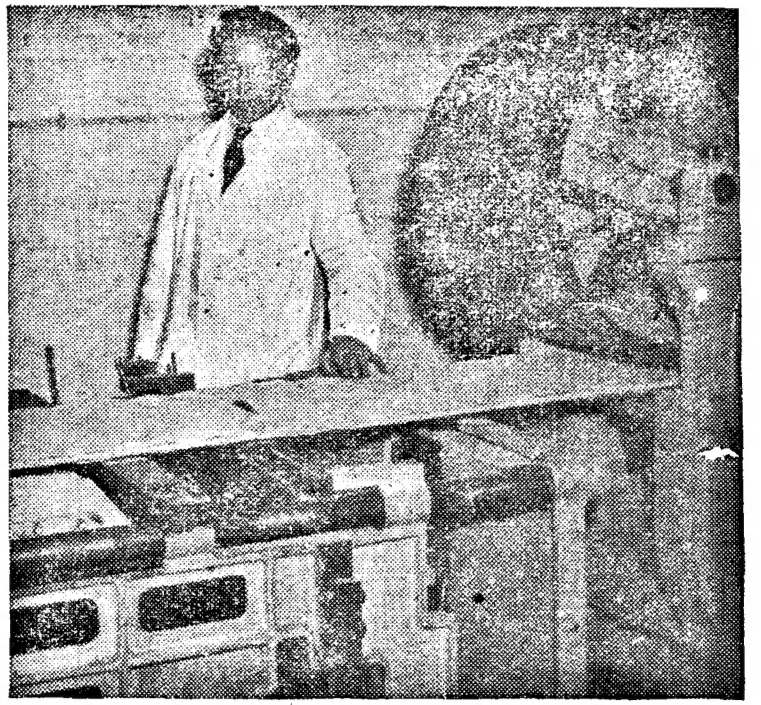
గమనింపు:— ఇది పెదదుకు కంటికి మంచి పోషణ విచ్చు ఔషధము.

Dinrakshak Aushadhalaya,
No. 214 P. O. Raydhanavar (Hazariabagh.)

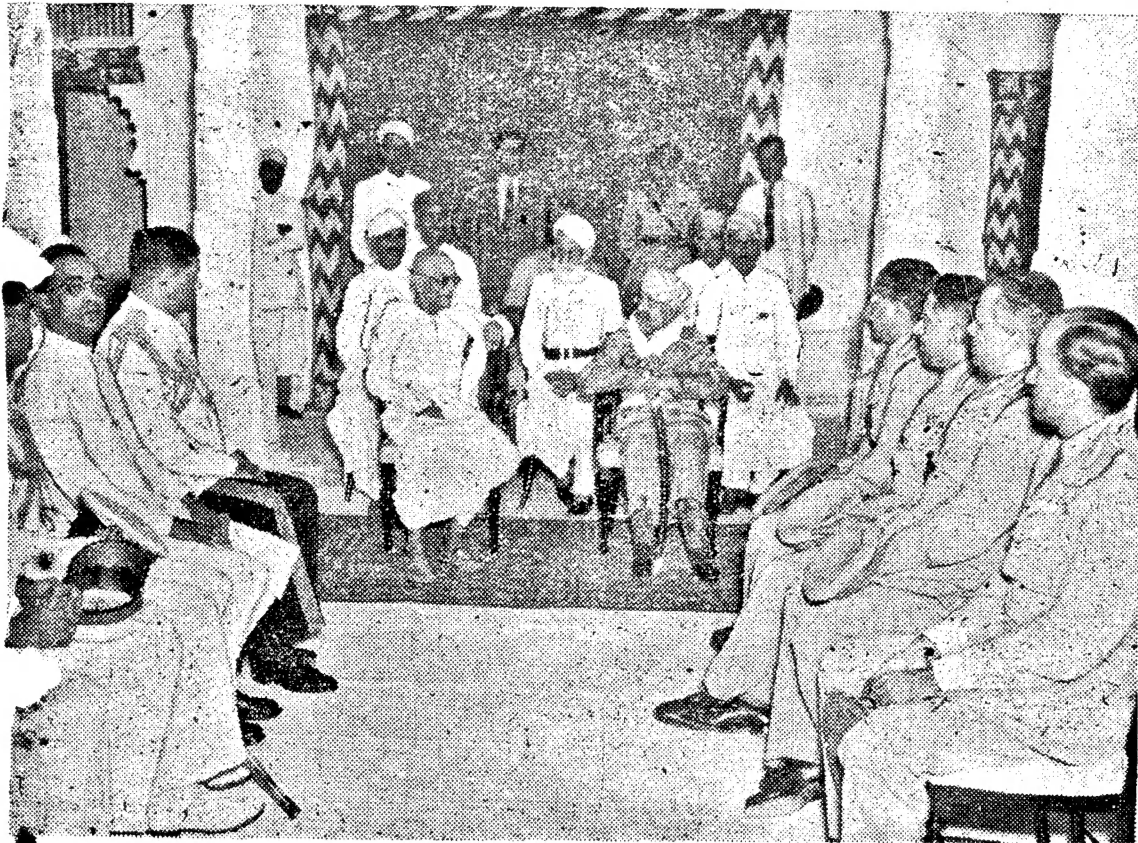

శివప్రసాద విజయవాడలో జరిగిన 11 వ ఆంధ్రదేశ భిక్షావీజంట్ల కార్యక్రమ సందర్భమున తీయబడిన చాయాపటము. రామచారి, కనకరాజు పంతులుగారు, యన్. యన్. ఆరీ (పెసిడెంటు), అనంతేశయనం అయ్యంగారు, (ప్రారంభము), కె. సుబ్బారావు నాయకుగారు, మల్లెల శ్రీరామమూర్తిగారు, పి. యల్. యన్. కామ్రేగారు.

రంపపురంపేట, గృహనిర్మాణ పరికరాలను తీయరుచేసే కొత్త విధానాన్ని, శివప్రసాద విజయవాడలో సిక్కులకు తెలియజేసేందుకు లండన్ పరిశోధక కార్యాలయంలో ప్రవర్తించారు. రంపపురంపేట గజెట్లో కూర్చున్నప్పుడు బుచ్చెక్కలను చెయ్యటం చాలకాలంనుంచి ఉన్నది. కానీ ఏకకాలంగా పొడుగాటి చెక్కలను చెయ్యటం ఇంకా అనుభవపరిచింది. మామూలుగతంలో మూడువంతు ధరకే ఈవిధానంలో బుల్లు తీయరుచేయ గల్గుతారట.

ఉదయపూర్లో రాజస్థాన్ రాజప్రముఖులతో భారత గవర్నర్ జనరల్ రాజగోపాలాచారిగారు సంభాషిస్తున్నారు.

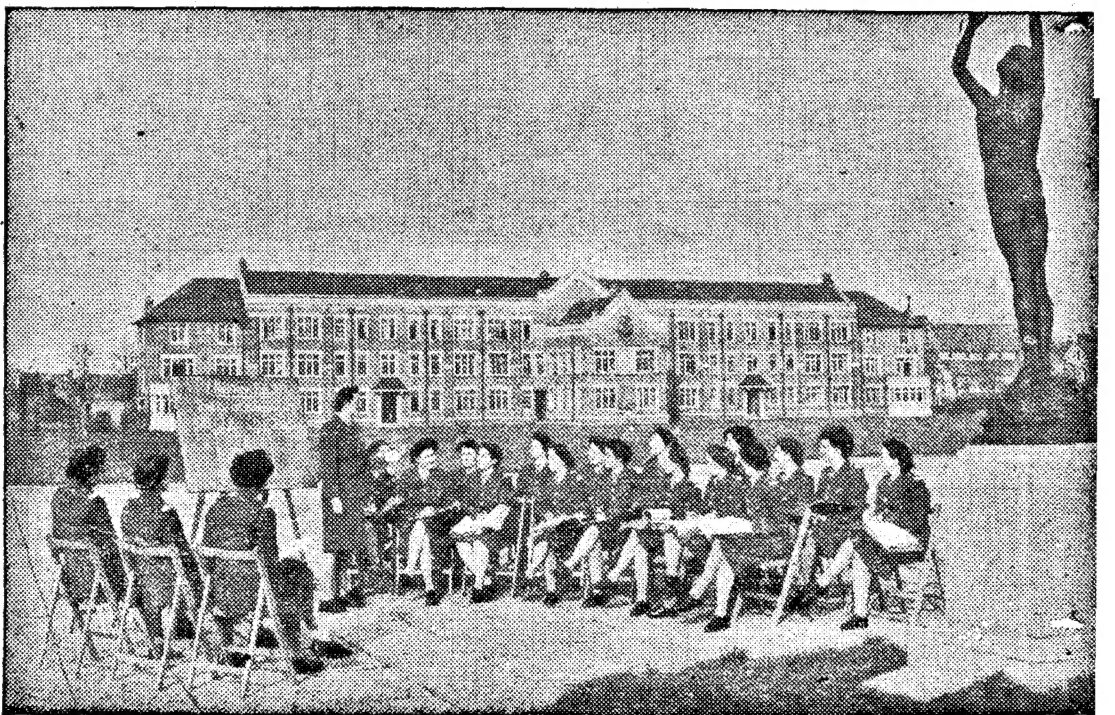
మాతృశోకము : — టెర్రిఫ్ పబ్లికేషన్లలోని జర్నల్ యువకులు విడుదలచేసి, 18 నుంచి 20 వరకు వార్షికోని, రవ్వక ప్రతికూలచర్యలకు, విచారించి, రవ్వక విలిటర్ వ్యాయసానంవారు ఒక్కొక్కరికి, 25 వర్షులవరకు కాలనీలలో తీవ్ర నిర్బంధశిక్ష విధించారు. అందులో ఒకడైన 18 ఏండ్ల యువకుడు టెరీలింగ్ కల్లి ఫ్రాంకింగ్ కుమారునికై విలస్తున్న దృశ్యము.

రాచిత్రాలు

గాయ మొక్కలకు కుక్కగొడుగు రూపంలో పటిస వీరుడను నిర్మాణం చేయటానికై కామ్రేపరిశోధకులు కృషిచేస్తున్నారు.

విండ్సర్ ఇంక్విరీయల్, కాశీలో, రాయల్ ఆర్కిటెక్చర్ ఆఫీసర్ కడపటి తరగతి శిక్షణకు తేరిన ప్రథమ స్త్రీ దళమువారు, ఆరుబయట "విలిటర్ లా" శిక్షణను పొందుతున్నారు.

శ్రీమద్భగవద్గీత

వ్యాఖ్యాత : శ్రీ కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు గారు

ఐదవ ముద్రణము

సంస్కృతమూలము, తెలుగున టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ

వివరణములు గల 400 పుటల గ్రంథము. గీతాధ్యాయన

వరులకు మిక్కిలి ఉపయుక్తమైనది.

ఖద్దరు బైండు

వెల రూ 4-0-0 లు.

తపాలాఖర్చు రూ. 0-9-0.

పోస్టుబాక్సు 212,

ఆంధ్రగ్రంథమాల

మదరాసు 1.

తెలుగు మెఱుగులు

గ్రంథకర్త : వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు

తెలుగుదనము, తెలుగుసంప్రదాయాలు, తెలుగుభాష అవగాహించిన విధము, తెలుగు తేటదనము, తెలుగు కవితా పారమ్యము, ప్రాచీన గ్రంథాల హుకుబశికి మనపై చెల్లుబడి, కీర్తనమైన మన అరసున్న చరిత్ర, వింత వింత నిఘంటువులు, మన గ్రంథాలలోని గ్రంథులు, అవీ ఇవీ, ఇంకా తెలుగులో ఉన్న ఎన్నో మెఱుగులను చూపెట్టుచున్న వ్యాసముల సంపుటి. శాస్త్రీగారి పాతీక ముస్సూ సంవత్సరాల సాహిత్య కృషి ఇందులో మూర్తీభవించియున్నది. ఆంధ్రాభిమానముగ్ధులైనారందరూ అవశ్యము చదువవలసిన గ్రంథము. ప్రతులకు స్వీకరపడవలెను.

వెల ౨ రూ. తపాలాఖర్చులు ౭ అణాలు.

ఆంధ్రగ్రంథమాల, పో. బా. 212, మద్రాసు

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వము

ప్రథమ ద్వి తీయ సంపుటములు

ప్రథమ సంపుటమునందు డిమియూ క-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ పుటలు గలవు ఇందు 'అ' నుండి 'అధ్యర్థ' వరకును గల విషయము గలదు. శ్రీ గ్రంథ పటములు ౮, ఇతిరపటములు ౧౨౫, వివిధ విషయములు ౪౦౦ కలవు.

రెండవ సంపుటమునందు డిమియూ క-వ ఆకృతియందు ౬౦౦ లకు మించిన పుటలు కలవు. 'అక' మొదలుకొని 'అశ్వినీ' వరకు గల విషయము గలదు శ్రీ గ్రంథ పటములు ౧౦. వానిలో ౨ అమరావతీ స్థూపమునకును ౨ అనాహతమునకును చెందినవియు, ౬ దేశచిత్రపటములును గలవు ఇవిగాక మరి ౫ సాదా దేశపటములు కలవు. ప్రాచీనాంధ్రుల కళాసంపదను వ్యక్తముచేయు అమరావతీస్థూపమును గురించిన గొప్ప వ్యాసమునందు అమరావతీ శిల్పమునకు సంబంధించిన హాఫ్టోన్ బొమ్మలు రమారమి ౧౦౦ ను, వేషభూషణుల వెల్లడించు బొమ్మలు ౫౦ వఱకును గలవు. మరియు అభి నయమును వ్యాసమున భరతశాస్త్రమునందలి వేణు వేణు హస్తములను నూచించు బొమ్మలు ౫౭ ను 'అనాహతము' నందు పట్టుకొను చిత్రములును గలవు ఇట్లు ఆయా వ్యాసములకు చెందిన చిత్రములు మొత్తముమీద ౨౫౦ కి పైగా నున్నవి వివిధ విషయముల సంఖ్య ౪౦౦ వరకు నందును సంపుటము చక్కని స్వదేశీ చిత్రముతోడను బంగారు కేఖలతోడను సంపుటి కృతము ప్రతి సంపుటమున ౬౦౦ పుట లుండును.

ప్రతి సంపుటము వెల రూ. ౧౦.

పోస్టు ఖర్చులు : రూ. ౧-౮-౦.

రైలు ద్వారా దగ్గర చోట్ల ఖర్చులు ఆ. ౧౨. మేనేజరు

ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము, పో. 7, తంబుచెట్టిపేడి, మదరాసు.

గాంధీ మహాత్ముని

ఆత్మకథ

రెండు సంపుటములు

[చతుర్థ ముద్రణము]

శతావధాని వేటూరి శివరామ శాస్త్రీగారి అనువాదము

ఖద్దరు బైండు

ప్రతిసంపుటము పోస్టేజితో సహా వెల రూ. 5-9-0

ఒకేసారి 2 సంపుటములు పోస్టేజితో రూ 10-12-0

